

Naša GOSPA

LIST KATEDRALNE ŽUPE - DUBROVNIK godište XXX. broj 64 - prosinac 2024. - ISSN 1330-7018

Sadržaj

Uvodna riječ	4	Višečlane obitelji u Zidinama	38
Bog je žedan da mi budemo žedni njega	4	Obiteljska molitva je jako bitna, u ovoj familiji se moli svaku večer	38
Božićna čestitka	5	Obljetnice	40
Isus Krist - Nada naša	5	Matko i Jelka nakon 50 godina braka obnovili su svoje zavjete u crkvi Domino	40
Papa Franjo	6	U samostanskoj zbirci je najstariji prikaz dubrovačkoga broda	41
Nova enciklika o pobožnosti Srcu Isusovu	6	80. obljetnica zavjeta Dubrovčana Gospi od Porata i sv. Vlaha	43
Bula za Svetu godinu	8	Sv. Franjo Asiški i 800-te obljetnice	45
Opća Crkva	9	Dvije obljetnice povezane uz Časoslov sv. Vlaha	45
Otvaranje Svete godine	9	Župnikove preporuke	46
Povijest i korijeni jubileja u Svetom pismu	12	Pobožnost sv. Mihaelu Arkandelu	46
Sveta vrata	12	Pompejska devetnica	46
Potpuni oprost za Svetu godinu	15	Škapular: Marijin dar i znak njene majčinske ljubavi i zaštite	47
Molitva Jubileja	18	Medaljica sv. Benedikta	47
Završena Sinoda o sinodalnosti	18	Sakralna baština	48
Dubrovačka biskupija	19	Održano još aktivnosti u ciklusu radionica “Otkrivanje starih dubrovačkih katedrala”	48
Služiti Bogu i ljudima kojima sam poslan, to je moj poziv koji me u potpunosti ispunjava	19	Dvije novosti iz crkve sv. Andrije	49
Đakoni su milosni dar duha koji nam pokazuje da je ispravni životni put služenje	20	Povratak slike sv. Bernarda s restauracije	49
Zahvale	21	Radovi na katedrali:kipovi na krovnim terasama, prozori, stupovi glavnog broda	50
Velik je to događaj za mene, veseli me kad vidim ispunjenu Katedralu	21	Radovi na metalnim predmetima	51
Međugorje je Velika duhovna snaga koja jako utječe na čovjekovu dušu	22	Hodočašća	52
Nova imenovanja	24	Hodočašće mladih u Rim	52
Vjera sama po sebi je tako jednostavna, a mi je često nepotrebno kompliciramo	24	Hodočašće u Sloveniju i Karlovac	54
Nadamo se za Uskrs otvoriti obnovljenu crkvu sv. Dominika	26	Hodočašće mladih u Međugorje	55
Duhovna događanja	27	Razgovor ugodni	56
Bratstvo Presvetog Sakramenta pri stolnoj crkvi Gospe Velike u Dubrovniku	27	Svaki dan molim za svećenike, svih sam ih sakupila u molitveniku	56
Događanja kroz proteklu godinu	28	Odgoj mladih	58
Neokatekumenski put	29	“Rodni jezik ko ne ljubi/narodnosti pravo gubi”	58
Rad s mladima je kao svakodnevni ispit savjesti	30	Župna kronika	60
Posebno je bit' na oltaru, služimo Bogu i pomažemo svećeniku na misi	32	Raspored blagoslova	85
Boje naših župa brane tri ekipe	33	Naši pokojnici	86
Biseri Očeva milosrđa	34	“Tamo gdje palme cvatu” – In memoriam don Frano Miljenko Markić – Aleluja	86
Uvijek se Molimo Duhu Svetom da nas nadahne i da stvarno pjevamo na Božju slavu	35	In memoriam fra Rafael (Jakov) Romić	87
Ugodni susret članica Zbora s bivšom voditeljicom	36	In memoriam fr. Mirko Ljubić	87
Gosti “Gospina doma” u Grgurićima	37	Iz župnih matica	88

Impressum

“Naša Gospa”, list Katedralne župe Gospe Velike u Dubrovniku, izlazi od travnja 1995.

ISSN 1330-7908.

Nakladnik: Gradski župni ured, Kneza Damjana Jude 1, 20000 Dubrovnik,

e-mail: katedrala.dubrovnik@gmail.com.

Glavni i odgovorni urednik: don Marin Lučić, župnik (marin_lucic@yahoo.com).

Uredništvo: Kristina Filičić, Mirjana Kaznačić (lektura), Berta Kopic (prijelom), Rina Kralj Brassard,

Ljiljana Stjepanović, Ivan Vigjen, Tisak Tonimir - Varaždin

DON MARIN LUČIĆ

Bog je žedan da mi budemo žedni njega

Hvaljen Isus i Marija!

U Godini smo molitve koja je kao priprema za Svetu godinu, 2025. Molitva je susret s Ocem koji nas ljubi. Osvrćući se na susret Isusa i Samaritanke na zdencu iz Evanđelja po Ivanu, Katekizam Katoličke Crkve kaže: "Kad bi znala dar Božji!" (Iv 4, 10). Čudo se molitve pokazuje upravo tu, na rubu zdenaca kamo dolazimo tražiti svoju vodu: tu Krist dolazi u susret svakom ljudskom biću, On nas prvi traži i On ište piti. Isus je žedan, njegova molba dolazi iz dubina Boga koji nas želi. Molitva je, znali to mi ili ne, susret Božje i naše žeđi. Bog je žedan da mi budemo žedni njega." Bog žeda za nama! Veliko je to otajstvo - Bog nas prvi ljubi! Kroz molitvu se trebamo otvoriti Očevom srcu i upoznati dubinu Njegove žeđi.

Ispred nas je Sveta godina. Papa Franjo je bio proglasio izvanrednu Svetu godinu, godinu Milosrđa 2015. godine, koja je trajala do studenoga 2016. godine. Tada je Papa rekao da je ova izvanredna

godina "jednostavno zato što je Crkva, u ovom času velikih epohalnih promjena, pozvana snažnije davati znakove Božje prisutnosti i blizine. Ovo nije vrijeme za rastresenost, nego naprotiv vrijeme da ostanemo budni te da u sebi probudimo sposobnost gledanja u bitno. Vrijeme je to za Crkvu kako bi ponovno pronašla osjećaj za poslanje koje joj je Gospodin povjerio na dan Uskrsa: da bude znak i oruđe Očeva milosrđa. Stoga će Sveta godina morati živom održavati želju da se znadu prepoznati toliki znakovi nježnosti koje Bog daje čitavom svijetu te nadasve onima koji pate, koji su sami i napušteni, pa i bez nade da im se oprost i da se osjećaju ljubljenima od Oca."

Sveta godina, koja je pred nama, duboki je poziv Očeva srca da upoznamo Njegovo Milosrđe. Ovo je prilika za pomirenje s Ocem. Uvodni dio Naše Gospe smo posvetili upravo značenju Svete godine. Ovo je prilika za potpuni oprost kojega Crkva nudi u Svetoj godini. Na poseban način je to vezano za našu Katedralu, za našu Gospu. Ovo je prilika i za dobru ispovijed. Prilika za obraćenje. Za novi početak. Zato donosimo i poseban prilog pripreme za dobru ispovijed. Uz Svetu godinu za nas u Hrvatskoj je važna i obljetnica spomena znamenitih Splitskih crkvenih sabora održanih od 925. do 928. godine, za vladavine Tomislava, 'kralja Hrvata', kako ga je u svome pismu 925. godine oslovio papa Ivan X.. Naši hrvatski biskupi su tom prigodom uputili i svoje Pastirsko pismo u kojemu, na poseban način, ističu i posvetu našega naroda i domovine Presvetomu Srcu Isusovu koja će se dogoditi na svetkovinu Presvetoga Srca Isusova, 27. lipnja.

Vrijednim zalaganjem našeg Uredničkog vijeća predstavljamo vam novi 64. broj Naše Gospe u kojemu donosimo pregled cijele godine od prošloga Došašća. Ovo je trideseto godišće lista Naša Gospa.

U našoj Župi, u ovoj godini, uz don Darka, dočekali smo još jednoga župnog vikara, mladomisnika don Ivana Galjufa. Uz don Ivana naša Biskupija je bogatija za još jednoga svećenika, don Petra Markića. Don Petar je do svoga svećeničkog ređenja bio na našim župama na đakonskom praktikumu. U našu je Župu i Dominikansku zajednicu stigao fr. Saša Bukvić, donosimo i kratki razgovor s njim.

Ovo su samo neki važni događaji iz naše Župe, a naš list sadrži još mnogo važnih i zanimljivih tema. Naša Gospa neka nam pomogne da zahvaljujemo na protekloj godini i na milostima koje smo primili kako bi bili otvoreni za ono novo u Jubilarnoj!

Želim svima, u ime don Darka i don Ivana, časnih sestara, Pastoralnog i Ekonomskog vijeća, i u moje osobno ime, sretan Božić i blagoslovljenu Svetu 2025. godinu!

ROKO GLASNOVIĆ, BISKUP

Isus Krist – Nada naša

Ljubljena braćo i sestre u Kristu!

Božićno otajstvo, tajna Božje ljubavi koja se utjelovljuje u liku malenog djeteta, ponovno nam dolazi. U ovo sveto i milosno vrijeme srce nam ispunjava zahvalnost i nada jer se prisjećamo Božjeg obećanja da nikada nećemo biti sami. Bog ulazi u naš svijet, u našu povijest, u našu svakodnevnicu – kako bi nas podsjetio da smo ljubljena djeca Njegova.

Prorok Izaija, navješćujući dolazak Mesije, govori: „**Narod koji je u tmuni hodio svjetlost vidje veliku; one što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja.**“ (Iz 9,1). Te riječi oživljavaju i danas, jer Bog i dalje dolazi k nama, unoseći svoje svjetlo u naš svijet koji često luta u tami nesigurnosti, boli, sukoba i neizvjesnosti. Isus, Svjetlo svijeta, rađa se kako bi rasvijetlio naše tmine i dao smisao našem životu. Njegova se ljubav očituje u svakom njegovu koraku prema nama, a Božić nam otkriva snagu te ljubavi: ne dolazi u sjaju kraljevskih dvorova, nego u siromaštvu štalice. Dolazi da bi bio među nama – malen, ponizan i blizak – kako bismo ga mogli susresti, osjetiti i primiti. Isus Krist dolazi među nas kao dijete, s nježnošću i ljubavlju, kako bi nam pokazao put do istinskog života. U toj poniznosti nalazimo snagu naše vjere i razlog naše nade.

Božić nas poziva da se odvažimo nadati se, jer naša nada nije neutemeljena ili prolazna – ona počiva na čvrstoj stijeni Božje ljubavi. Sveti Pavao nas potiče: „**Nada pak ne postiđuje. Ta ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan!**“ (Rim 5,5). Ove riječi odjekuju u vremenu koje nas često stavlja pred izazove i nesigurnosti. Ta Božja ljubav, očitovana u Isusu Kristu, izvor je našeg mira i sigurnosti. Dublje promišljati o Bogu kao izvoru nade i milosrđa imamo priliku i u predstojećoj nam novoj 2025. jubilejskoj godini. Kao „hodočasnici nade“ upravo u Kristu nalazimo smisao svoga života

i budućnosti, jer Krist je „put koji vodi k Ocu, svjetlo koje raspršuje tamu svijeta, i nada koja ne razočarava“.

U ovo božićno vrijeme, otvarajući svoja srca novorođenom Kralju, prepoznamo da je Isus Emanuel – „Bog s nama“. Naš Bog nije Bog daljine, nego Bog blizine. Njegova prisutnost nije simbolična ili daleka, nego stvarna i konkretna. On ulazi u naše kuće, obitelji, naše zajednice, naše živote, donoseći mir i sigurnost u trenutke kada nas brige i izazovi pritišću. Neka nas poruka božićnog otajstva i Jubileja potakne da ne ostanemo zatvoreni u tami straha ili nesigurnosti, nego da poput pastira i mudraca pođemo Kristu.

U ovoj godini je također prilika da obnovimo svoje povjerenje u Kristovo Srce, koje je izvor svake milosti i svakog dobra, spasenje onima koji se u njega uzdaju. U enciklici o Srcu Isusovu papa Franjo podsjeća nas da je Kristovo Srce otvoreno za sve ljude i u njemu nalazimo milosrđe, oprost i snagu za novi početak kako bismo mogli po uzoru na njegovo Srce biti svjedoci nježnosti i suosjećanja u svakodnevnom životu, osobito prema onima koji su najpotrebniji pomoći, pažnje, utjehe i blizine.

Dragi vjernici, pozivam vas da ove blagdane doživite kao priliku za susret – s Bogom i jedni s drugima. Dopustimo Kristu da u nama učini svoje prebivalište i da njegova prisutnost preobrazi naše odnose, naše zajedništvo i našu svakodnevnicu. Neka nas Božić potakne da širimo svjetlo koje smo primili – svjetlo ljubavi, mira i nade.

S tim mislima, od srca vam želim blagoslovljen i radostan Božić te sretnu i ispunjenu novu godinu! Neka Božje svjetlo obasja vaš život, a njegova ljubav neka bude vaša snaga i radost!

+ Roko Glasnović,
dubrovački biskup

PAPA FRANJO

Nova enciklika pape Franje o pobožnosti Srcu Isusovu “Dilexit nos” objavljena je 24. listopada 2024.

Puni naslov nove Papine enciklike glasi „Dilexit nos – enciklika o ljudskoj i božanskoj ljubavi Srca Isusa Krista“. Četvrta enciklika pape Franje poziva da se obnovi istinska pobožnost i ne zaboravi nježnost vjere, radost predanosti služenju i žar poslanja: „jer Srce Isusovo nas potiče na ljubav i šalje nas braći.“

“On koji nas uzljubi”, kaže sveti Pavao govoreći o Kristu (Rim 8, 37), kako bi otkrili da nas od te ljubavi “ništa neće moći rastaviti” (Rim 8,39)”. Tako počinje četvrta enciklika pape Franje, pod naslovom “Dilexit nos”, posvećena ljudskoj i božanskoj ljubavi prema Srcu Isusa Krista: „Njegovo otvoreno Srce nam prethodi i čeka nas, bez uvjeta i bilo kojeg prethodnog zahtjeva, da bi nas mogao voljeti i ponuditi nam svoje prijateljstvo: On je prvi ljubio nas (usp. 1 Iv 4, 10). Zahvaljujući Isusu, “i mi smo upoznali i povjerovali ljubavi koju Bog ima prema nama” (1 Iv 4,16)” (1).

U društvu – piše Papa – koje vidi umnažanje “različitih oblika religioznosti bez pozivanja na osobni odnos s Bogom ljubavi” (87), dok kršćanstvo često zaboravlja “nježnost vjere, radost predanog služenja, žar poslanja od jedne osobe do druge” (88), papa Franjo predlaže novo dubinsko proučavanje Kristove ljubavi očitovane u njegovom Presvetom Srcu i poziva nas da obnovimo tu autentičnu pobožnost, prisjećajući se da “u Srcu Kristovu možemo pronaći cijelo Evanđelje” (89): u njegovu Srcu se “konačno prepoznamo i učimo ljubiti” (30).

Papa Franjo objašnjava da u susretu s Kristovom ljubavlju “postajemo sposobni stvarati veze s braćom, priznavati dostojanstvo svakog čovjeka i zajedno brinuti za naš zajednički dom” (217). I pred Srcem Kristovim moli Gospodina da “još jednom ima samilosti za ovu ranjenu zemlju te izlije na nju “vlastito blago svjetla i svoje ljubavi”, tako da svijet, “koji preživljava između ratovâ, neravnoteže društveno-ekonomskih čimbenika, konzumerizma i protučovječne uporabe tehnologije, može popraviti ono što je najvažnije i najpotrebnije: srce” (31). Dokument se objavljuje u tijeku proslave 350. obljetnice prve objave Srca Isusova Isusa sv. Margariti Mariji Alacoque godine 1673., obljetnice koja će se zatvoriti 27. lipnja 2025. godine.

Podijeljena u pet poglavlja, enciklika o čašćenju Presvetog Srca Isusova sabire, kako je objavljeno 5. lipnja, “dragocjene refleksije prethodnih učiteljskih tekstova i dugu povijest koja seže do Svetoga pisma,

da bi danas ponovno predložila – cijeloj Crkvi – ovaj kult pun duhovne ljepote”. Prvo poglavlje naslovljeno “Važnost srca” objašnjava zašto je “u svijetu u kojem smo u iskušenju postati nezasićeni potrošači potrebno “vratiti se srcu”(2).

Papa naglašava da je trenutno obezvrjeđivanje srca “rođeno u grčkom i pretkršćanskom racionalizmu te u pokršćanskom idealizmu i materijalizmu”, koji su preferirali pojmove kao što su “razum, volja ili sloboda”. I ne nalazeći mjesta za srce, “nije dovoljno široko razvijena ideja o osobnom središtu koje sve može ujediniti, odnosno ljubavi” (10).

Drugo poglavlje posvećeno je gestama i riječima ljubavi Kristove, gestama kojima nam pokazuje svoje prijateljstvo i pokazuje da je Bog “blizina, sućut i nježnost”. Njegov pogled pripada onima koji “svu svoju pažnju obraćaju na ljude” i njihovu patnju. Njegova najrječitija riječ ljubavi je biti “pribijen na križ”, nakon što je plakao za svojim prijateljem Lazarom i trpio u Maslinskom vrtu, svjestan vlastite nasilne smrti “od ruku onih koje je toliko volio” (46).

U trećem poglavlju s naslovom “Ovo je Srce koje je toliko ljubilo”, Papa pojašnjava da Kristovo Srce sadrži “trostruku ljubav”: osjetljivu ljubav njegova tjelesna srca “i njegovu dvostruku duhovnu ljubav, ljudsku i božansku” (66), u kojoj nalazimo “beskonačno u konačnom” (64). Papa Franjo također nas poziva da obnovimo pobožnost prema Srcu Kristovu kako bi se suprotstavili “novim manifestacijama ‘bestjelesne duhovnosti’ vidljivima u društvu” (87). Upozorava na zajednice i pastire usmjerene samo na vanjske aktivnosti, strukturalne reforme lišene Evanđelja, opsesivne organizacije, svjetovne planove i svjetovna razmišljanja o “prijedlozima koja ponekad pokušavamo nametnuti svima” (88).

U četvrtom poglavlju, “Ljubav koja napaja”, papa Franjo citira nekoliko crkvenih otaca koji su govorili o “rani Isusova boka kao izvoru vode Duha” koja gasi našu žeđ za ljubavlju Božjom. “Sveti je Augustin utro put pobožnosti Presvetom Srcu kao mjestu osobnog susreta s Gospodinom” (103). Malo po malo, ova rana, podsjeća Papa, “poprimila je oblik srca”, i navodi nekoliko svetih žena koje su “pripovijedale iskustva svog susreta s Kristom, obilježenih počinkom u Srcu Gospodinovom” (110).

Pod utjecajem te duhovnosti, sv. Margarita Marija Alacoque pripovijeda o Isusovim ukazanjima u Paray-le-Monialu, od kraja prosinca 1673. do lipnja 1675. godine. Bit poruke koju nam prenosi može se sažeti u riječi koje je čula sv. Margarita: “Evo Srca koje je toliko ljubilo ljude”, sve do toga da se iscrpi i istroši kako bi posvjedočila svoju ljubav prema njima” (121).

Dokument podsjeća da je sv. Terezija iz Lisieuxa Isusa nazvala “Onim čije srce kuca u skladu s njenim” (134). Iskustva svete Faustine Kowalske, ističe papa Franjo, predlažu pobožnost s jakim naglaskom “na Božjem milosrđu”. Time nadahnut, čak je i sveti Ivan Pavao II. “svoje promišljanje o milosrđu intimno povezo s pobožnošću prema Srcu Kristovu” (149).

Govoreći o “pobožnosti utjehe”, u enciklici se objašnjava da ispred znakova muke koje čuva srce Uskrsloga, neizbježno je “da vjernik želi odgovoriti” također “na bol koju Krist pristao je izdržati za toliku ljubav” (151), a i traži “da se nitko ne ruga izrazima vjerničkog žara svetoga i vjernog naroda Božjeg, koji u svojoj pobožnosti pokušava utješiti Krista” (160).

Peto i posljednje poglavlje “Ljubav za ljubav” govori o zajedničarskoj, socijalnoj i misijskoj dimenziji svake autentične pobožnosti Srcu Kristovu koja, u trenutku dok nas “vodi Ocu, šalje nas i našoj braći” (163). Zapravo, “Ljubav prema braći” je “najveća gesta koju mu možemo ponuditi i tako uzvratiti ljubav za ljubav” (167). Promatrajući povijest duhovnosti, Papa podsjeća da je misionarsko zalaganje sv. Karla de Foucaulda učinilo “svačijim bratom”: “Dopustivši da ga oblikuje Srce Kristovo, želio je u svom bratskom srcu ugostiti sve napaćeno čovječanstvo” (179). Papa Franjo zatim citira učenje svetoga Ivana Pavla II. koji je rekao: “Prinoseći se zajedno Srcu Isusovu, na ruševinama mržnje i nasilja može se graditi civilizacija toliko željene ljubavi, kraljevstvo Kristova Srca” (182).

Enciklika ponovno, sa svetim Ivanom Pavlom II., podsjeća da posvetu Srcu Isusovom “treba usporediti s misionarskim djelovanjem same Crkve”. Posljedično, preko kršćana, “Ljubav će biti izlivena u srca ljudi, tako da Tijelo Kristovo koje je Crkva i tako izgraditi društvo pravde, mira i bratstva” (206). Da bi se izbjegao veliki rizik, kako je naglasio sveti Pavao VI., da se u poslanju mnogo govori i radi, ali se ne događa sretan susret s Kristovom ljubavlju” (208), “potrebni su nam zaljubljeni misionari, koji još uvijek dopuštaju da ih osvoji Krist” (209).

Tekst završava ovom molitvom pape Franje: „Molim Gospodina Isusa da od njegova Presvetog Srca kroz sve nas poteku rijeke žive vode, da iscijele bolne rane koje nanosimo jedni drugima, da ojačamo našu sposobnost ljubiti i služiti, da nas potakne naučiti hodati zajedno prema pravednom, solidarnom i bratskom svijetu, sve do zajedničkog slavlja gozbe u nebeskom Kraljevstvu. Tamo će biti uskrsli Krist, koji će sve naše razlike uskladiti sa svjetlom koje neprestano struji iz njegova otvorenog Srca. Neka je uvijek blagoslovljen!” (220).

Izvor: IKA

Bula za Svetu godinu

Papa Franjo predvodio je na svetkovinu Uzašašća službu predaje i čitanja bule proglašenja Svete godine 2025. pod nazivom "Spes non confundit" ("Nada ne razočarava") Bula je podijeljena u 25 točaka, a sadržava molbe, prijedloge, apele za zatvorenike, bolesne, starije, siromašne, mlade

Papa Franjo u dokumentu podsjeća na dvije važne obljetnice: 2033. godine bit će dvije tisuće godina Otkupljenja i 1700 godina od prvog velikog Ekumenskog sabora u Niceji koji se, među ostalim temama, bavio i datiranjem Uskrsa. Čak i danas „različita stajališta“ onemogućuju da se taj ključni događaj vjere slavi na isti dan, naglašava, podsjećajući da će se ipak „zbog providnosne okolnosti to dogoditi upravo 2025. godine“ (17). „Neka ovo bude poziv za sve kršćane Istoka i Zapada da poduzmu odlučan korak prema jedinstvu oko zajedničkog datuma Uskrsa“, poručuje Papa.

Papa je nadalje odredio kako će Sveta vrata bazilike sv. Petra biti otvorena 24. prosinca 2024. Nedjelja nakon toga, 29. prosinca, Papa će otvoriti Sveta vrata u bazilici sv. Ivana Lateranskog; potom 1. siječnja 2025. u bazilici Svete Marije Velike, a 5. siječnja u bazilici sv. Pavla izvan zidina. Troja vrata bit će potom zatvorena do 28. prosinca iste godine. Jubilej će završiti zatvaranjem Svetih vrata bazilike sv. Petra 6. siječnja 2026. (6)

Osim što smo pozvani pronaći nadu u Božjoj milosti, pozvani smo ju otkriti u znakovima vremena koje nam Gospodin daje, piše Sveti Otac. „Prvi znak nade“ bi trebala biti naša želja za mir u svijetu „koji je ponovno uronjen u tragediju rata“. Kako piše: „Zaboravljajući tragedije iz prošlosti, čovječanstvo je podvrgnuto novom i teškom ispitu u kojem su mnoge populacije potlačene brutalnošću nasilja. Što tim narodima još nedostaje, a da već nisu propatili? Kako je moguće da njihov očajnički vapaj za pomoć ne potakne vođe naroda da požele okončati previše regionalnih sukoba, svjesni posljedica koje mogu nastati na globalnoj razini? Je li previše sanjati da će oružje utihniti i

prestati donositi razaranja i smrt?“ (8)

Sveti Otac izražava zabrinutost zbog „pada nataliteta“ koji se bilježi u raznim zemljama i iz raznih razloga, kao što su „ludi ritam života“, „strahovi za budućnost“, „nedostatak garancija radnih mjesta i socijalne zaštite“ te „socijalni modeli“ u kojima prevladava potraga za profitom, a ne odnosima. Za Papu postoji „žurna“ potreba da vjernici i civilno društvo pruže „uvjerenu podršku“ želji mladih da imaju djecu, kako bi budućnost bila „obilježena osmijesima mnogih dječaka i djevojčica koji dolaze ispuniti sada već previše prazne kolijevke“ (9).

Slijedi poticaj da se daju „opipljivi znakovi nade“ zatvorencima. Papa poziva vladajuća tijela da ponude oblike oprosta kazne te putove za reintegraciju u zajednicu. Nada se „dostojanstvenim uvjetima za zatvorenike, poštivanju ljudskih prava“ i „ukidanju smrtne kazne“ (10). Papa će otvoriti Sveta vrata u zatvoru kako bi zatvorenicima izrazio konkretan znak blizine. Znakove nade treba donijeti i bolesnima, kao i mladima kojima se, kako kaže, često „ruše snovi“ (11, 12).

Osvrnuvši se na migrante, Papa traži da se brojnim prognanicima i izbjeglicama, koji su zbog kontroverznih međunarodnih događaja prisiljeni na bijeg kako bi izbjegli ratove, nasilje i diskriminaciju, zajamči sigurnost i pristup radu i obrazovanju, nužnim alatima za njihovo uključivanje u novi društveni kontekst (13).

Papa ne zaboravlja ni brojne starije osobe koje doživljavaju usamljenost i napuštenost, a osvrće se i na „milijarde“ siromašnih ljudi u svijetu koji „pate zbog isključenosti i ravnodušnosti mnogih“. Sveti Otac smatra da je „skandalozna“ činjenica da siromašni čine većinu stanovništva svijeta „obdarenog golemim resursima, velikim dijelom namijenjenim za naoružanje“ (15). Traži izljev velikodušnosti od onih koji posjeduju bogatstvo i ponavlja apel da se uspostavi „globalni fond za konačno uklanjanje gladi“ novcem iz vojnih izdataka. Papa upućuje poziv i najbogatijim nacijama da „pristanu oprostiti dugove zemljama koje ih nikad ne bi mogle otplatiti“. „To je pitanje pravde – piše papa Franjo – koje je danas pogoršano novim oblikom nejednakosti“ kao što je „ekološki dug“, posebno između Sjevera i Juga (16).

Potom Papa u buli poziva vjernike neka se ugledaju na svjedočanstvo mučenika koji pripadaju različitim kršćanskim tradicijama te izražava želju da tijekom Svete godine „ne nedostaje ekumenskog slavlja“ (20).

Dotiče se i važnosti sakramenta pomirenja te najavljuje nastavak službe Misionara milosrđa. Od biskupa traži da ih pošalju na mjesta gdje je „nada stavljena na kušnju“ ili gdje se „gazi dostojanstvo osobe“ (23).

Papa upućuje „poseban poziv“ vjernicima Istočnih Crkava koji su „toliko patili, često do smrti, zbog svoje vjernosti Kristu i Crkvi“. Ta se braća „moraju osjećati posebno dobrodošla u ovom Rimu koji je i njima majka“. Misli upućuje i na pravoslavne vjernike koji već prolaze kroz „hodočašće križnog puta“, prisiljeni napustiti svoje domovine zbog nasilja i nestabilnosti.

Papa Franjo također poziva hodočasnike koji dolaze u Rim neka mole u marijanskim svetištima i zazovu Marijinu zaštitu, kako bi „iskusili blizinu najljubaznije majke koja nikada ne napušta svoju djecu“ (24).

Otvaranje Svete godine

U buli proglašenja Svete godine 2025. „Spes non confundit“ („Nada ne razočarava“) papa Franjo je odredio da Jubilej 2025. traje od kraja prosinca 2024. do početka siječnja 2026. godine.

Papa u buli određuje da će početak redovnog Jubileja 2025. biti označen otvaranjem Svetih vrata Bazilike svetog Petra u Vatikanu 24. prosinca 2024. godine. U nedjelju, 29. prosinca 2024., dijecezanski biskupi će slaviti svetu euharistiju u svim katedralama i konkatedralama kao svečano otvorenje Jubilarne godine.

Sveta godina u mjesnim Crkvama završava u nedjelju 28. prosinca 2025., a Sveta godina 2025. završit će zatvaranjem Svetih vrata Bazilike svetog Petra u Vatikanu 6. siječnja 2026., na svetkovinu Bogojavljenja.

Povijest i korijeni jubileja u Svetom pismu

Približavajući se proslavi jubilejske 2025. godine, kardinal Gianfranco Ravasi za izdanje lista „L'Osservatore Romano“ od 9. travnja, protumačio je povijest i korijen jubileja kroz biblijske retke.

Počeci stvarnosti „Jubileja“ uobičajeno se pronalaze u zvuku ovnujskog roga: odjekivao bi iz Jeruzalema i parajući zrak dopirao bi od sela do sela. Dakle, u hebrejskom tekstu cijelog Starog zavjeta pojam jobel pojavljuje se dvadeset i sedam puta: tako na šest mjesta nema sumnje da označava ovnujski rog, a na preostalim mjestima, na njih dvadeset i jednom, označava jubilarnu godinu. Temeljna referentna točka je 25. poglavlje Knjige Levitskog zakonika. To je složeni tekst, umetnut je u Knjigu sinova Levijevih, dakle svećeničku, obrednu knjigu, sitnih i detaljnih propisa, a koji su se doticali rituala hrama u Jeruzalemu.

Filološka premisa

Pojam jobel nalazi se i u tom tekstu, ali nalazimo ga i u 27. poglavlju iste Knjige. Starogrčka verzija Biblije, tradicionalno nazvana Septuaginta, suočena s tom riječi – jobel – umjesto da je prevede s riječju „jubilej“, jubilarna godina, prevodi ju prema interpretativnom kanonu: áphesis, što na grčkom znači „otpuštenje“, „oslobođenje“ ili čak „oprost“. Ova će riječ biti vrlo važna za Isusa jer – kao što ćemo vidjeti – on ne govori o jubileju nego koristi izraz áphesis u Lukinom grčkom. Doista, u Novom zavjetu nikada se ne spominje riječ „jubilej“. Prema tome, Sedamdesetorica, ti drevni prevoditelji Biblije, prešli su iz izuzetno svete kultne činjenice (proslava jubilarne godine koja počinje zvukom ovnujskog roga na vrlo specifičan datum, a dovodi se u vezu

sa svečanošću Kipura, danom pomirenja za grijeh Izraela) na etički, moralni, egzistencijalni koncept: oprost dugova, oslobođenje robova (što je i bio sadržaj jubileja). Dakle, tema jubileja je pomaknuta s jezika i liturgijskog čina na jezik i etičko-socijalno iskustvo. Taj je element aktualan i danas kako se i kršćanski jubilej ne bi sveo samo na osnovno slavlje ili obred, već kako bi se pretvorio u paradigmu kršćanskoga života. Neki znanstvenici smatrali su da izraz jobel ne treba povezivati sa zvukom ovnujskog roga, već s hebrejskom riječju jabal, koja također znači „odgoditi, vratiti, poslati natrag“. Međutim, tumačenje se čini pomalo nedorečenim jer to „poslati natrag“ ne znači nužno oslobođenje, ono nema širinu spomenutog grčkog izraza áphesis, kojeg je s posebnim naglaskom preuzeo i sam Isus. Drugi filološki pokušaji ponudili su različita druga objašnjenja, ali se mora priznati da je početni element obredni. Pretpostavlja se da je zvuk ovnujskog roga označio početak određene godine, desetog dana jesenskog mjeseca Tishri, što otprilike odgovara našim rujnu-listopadu, mjesecu u koji je također padao Kipur. Zanimljivo je primijetiti da u feničanskom jeziku, koji je na neki način stariji brat hebrejskoga, isti korijen, tj. tri suglasnika koji su u osnovi riječi jobel, tj. jbl, označava „ovna“, značajnu komponentu Kipura. Dakle, nema sumnje da je zvuk roga, njegovo obilježavanje svetog vremena, u temelju izraza „jubilej“, ali ne treba zaboraviti ni tendenciju koja vodi prema drugom polu, onom grčkog prijevoda. To nije samo obred, to je element koji mora imati dubok utjecaj na postojanje naroda. Nakon ovog uvoda pokušavali smo prikupiti i prikazati neke temeljne teme jubileja koje se na neki način međusobno isprepliću.

Počinak zemlje

Prema biblijskom tekstu, prva, prilično originalna tema, je "počinak" zemlje. Prema subotnjoj shemi, kojom se vrijeme mjerilo u biblijskoj tradiciji, zemlji je bilo dopušteno da se odmori svakih sedam godina. Prema naznakama koje nalazimo u Lev 25, zemlja je morala počinuti i u jubilarnoj godini, koja je slijedila nakon sedam sedmica takvih godina, to jest u pedesetoj godini. Ta obveza činila se prilično nepraktičnom i teško primjenjivom. Moguće je pustiti zemlju da se odmori godinu dana, posebno u civilizaciji poput one drevnog Bliskog istoka, gdje su potrebe bile mnogo manje od naših, a život bio mnogo štedljiviji. Ali, puštanje zemlje da počiva dvije uzastopne godine (četrdeset deveta subota i pedeseta jubilej), u uglavnom poljoprivrednoj ekonomiji, dovelo bi puko preživljavanje u krizu. Dakle, ili je jubilarna godina bila usklađena sa sedmom godinom sedmog tjedna, ili je jubilej, a ne konkretna provedba, prije svega bio nada, utopijski znak, pogled izvan uobičajenog načina života. Pustiti zemlju da miruje znači ne sijati je i ne ubirati njene plodove. Tim izborom, s jedne strane, otkrivamo da je zemlja dar jer, čak i u manjim količinama, ipak uspijeva nešto dati. Plodovi će joj biti sitniji, ali neće nedostajati. Time bismo se podsjetili da ciklusi prirode ne ovise samo o čovjekovom radu nego i o Stvoritelju. To je prisjećanje na jedan drugi zapis, onaj transcendentni. S druge strane, u ovom razdoblju pokušava se prevladati privatno i plemensko vlasništvo jer je svatko mogao uzeti od zemlje ono što ona daje, ne poštujući pritom međe i ograde zemljišta. To je, u praksi, prepoznavanje univerzalne destinacije dobara pri čemu je sve dostupno svima. Ova tema također može dobiti veliko značenje u današnjem društvu. U njemu se čovječanstvo može prikazati postavljenim stolom na kojem su s jedne strane neki koji imaju

pretjerano gomilanje dobara, a s druge strane nalazi se mnoštvo koje stoji po strani i može uživati samo u otpacima i mrvicama. Ne postoji više ideja univerzalne dostupnosti dobara, prije bilo kakvog privatnog vlasništva. U tom svjetlu, dobro se je osvrnuti i na razmišljanja koja se iznose u enciklici *Laudato si'* pape Franje.

Oprost dugova i vraćanje vlasništva

Druga tema, jednako izvorna, jest i oprost dugova i povrat in pristinum (prvotnom vlasniku) otuđene i prodane zemlje. U biblijskoj viziji, zemlja nije bila vlasništvo pojedinca, već plemenska i klanskih obitelji, od kojih je svako imalo svoj poseban teritorij. Bio je darovan tijekom poznate raspodjele zemlje nakon osvajanja Kanaana, kao što čitamo u Knjizi o Jošui (pogl. 13-21). Svaki put kada je klan iz raznih razloga izgubio svoju zemlju, u određenom smislu nije ostvarena podjela kako je to Bog želio. Dakle, uz jubilej, svakih pola stoljeća, rekonstruirana je karta obećane zemlje, i kako je to Bog želio, kroz božanski dar, podijelila se zemlje između izraelskih plemena. Svatko je tada dobio svoj dio, osim Levijeva plemena, koje je živjelo od priloga drugih plemena za hramsku službu. Za dugove se, u biti, dogodilo isto. Na početku jubilarnog vremenskog okvira svi su bili jednaki, s malo istih dobara. Međutim, nakon toga neki su izgubili svoje posjede zbog nesreće, drugi zbog lijenosti ili nesposobnosti. Nakon pedeset godina odlučeno je vratiti se na početnu točku, osiguravajući tako da se svi nađu na razini apsolutnog, idealnog, utopijskog zajedništva dobara u jednakosti. Sve je i dalje bilo zajedničko i raspoređeno po raznim plemenima. Tako je svaka obitelj vratila svoje posjede, svoju zemlju i svu svoju djecu. U apelu iz Knjige Ponovljenog zakona, ta se društvena obnova neprestano predlaže Židovu kako bi je mogao smatrati društvenim modelom po

Otvaranje Vrata milosrđa 2015. godine

kojemu treba živjeti, unatoč svijesti da je to idealan projekt koji se nikada ne može u potpunosti ostvariti. Zapravo, u Knjizi Ponovljenog zakona čitamo: "... da ne bude siromaha kod tebe [...] i nađe li se kod tebe kakav siromah, ne budi tvrda srca niti zatvaraj svoje ruke" (15, 4.7). Izbor koji nije samo izbor idealne privrženosti bratstvu i solidarnosti, već onaj koji podrazumijeva konkretnost „ruke“, odnosno djelovanja, konkretnog društvenog zalaganja. Sjetimo se profila jeruzalemske kršćanske zajednice u kojoj – kako Luka više puta ponavlja u Djelima apostolskim – „I nijedan od njih nije svojim zvao ništa od onoga što je imao, nego im sve bijaše zajedničko“ (4, 32).

Oslobođenje robova

Treća strukturna tema biblijskog jubileja jednako je oštra i izazovna. Jubilej je bio godina oprosta ne samo dugova, već i oslobođenja robova. Ezekiel (46,17) govori o jubileju kao godini oslobođenja, otkupljenja, godini u kojoj su se oni koji su otišli u službu kako bi preživjeli siromaštvo vratili svojim domovima, s oproštenim dugovima i ponovnim prisvajanjem svoje zemlje i svoje slobode. Ponovno smo postali ljudi egzodusa, ljudi oslobođeni olovnog plašta ropstva i diskriminacije. I u ovom slučaju to je bio idealan prijedlog, namijenjen stvaranju zajednice koja u sebi više nema veze s međusobnim zlostavljanjima, koja više nema okove na nogama i koja može zajedno koračati prema cilju. Jasno je da se njegova aktualnost odnosi i na

našu povijest u kojoj je zabilježen beskrajn broj oblika ropstva: ovisnost o drogama, trgovina prostitutkama, iskorištavanje djece na radnoj ili seksualnoj razini te dječja pornografija i mnogi drugi svirepi oblici podložnosti. Možemo se sjetiti i svih onih naroda koji su praktički robovi velesila jer su svojim dugovima apsolutno nesposobni biti arbitri vlastite sudbine. Djelovanje pojedinih multinacionalnih kompanija često je pravi oblik ekonomske tiranije koja tlači neke narode i društva. Odjek jubilarne riječi slobode stoga i u našem vremenu ima veliko značenje, a to vrijedi i s obzirom na poziv na unutarnje oslobođenje. Zapravo, čovjek može biti izvana slobodan, ali iznutra rob kroz određene nevidljive lance, poput društvene uvjetovanosti masovne komunikacije, površnosti, vulgarnosti i ovisnosti o infosferi. U odlomku iz Knjige proroka Jeremije (34,14-17), prorok snažno objašnjava slom i porobljavanje Jeruzalema i Judeje od strane Babilonaca 586. pr. Kr., upravo kao Božji sud nad činjenicom da Židovi nisu oslobodili robove povodom jubileja. Sebičnost je značila da velika norma slobode nije bila prakticirana, i kao posljedica toga bila je primijenjena vrsta kazne od strane Boga koja je porobila Izrael.

Isusov jubilej

Na početku svog javnog propovijedanja, prema Evanđelju po Luki, Krist je ušao u skromnu sinagogu svog sela, Nazareta. Te je subote čitan tekst proroka

Izaije (pogl. 61) i bio je red da ga Isus proglasi i komentira. Tim se riječima Isus predstavio poslanim od Oca da otvori savršeni jubilej koji će se produžiti kroz sljedeća stoljeća i koji će kršćani morati slaviti u duhu i istini: “Duh Gospodnji na meni je jer me pomaza! On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglasiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje” (Lk 4,18-19). To je drugi korijen – uz starozavjetni – kršćanskog jubileja. Po Isusovim riječima, obzor Svete godine postaje paradigma kršćaninovog života koja proširuje i obuhvaća sve one patnje koje su program poslanja Krista i Crkve. “Godina milosti Gospodnje”, odnosno spasenja, uključuje četiri temeljne geste. Prva je “evangelizacija siromaha”: grčki glagol je upravo onaj koji u svojem korijenu ima riječ evanđelje, “radosnu vijest”, “sretnu poruku” o Kraljevstvu Božjem. Primatelji su “siromasi”, tj. posljednji na zemlji, oni koji u sebi nemaju snagu političke i ekonomske moći, ali imaju svoja srca otvorena za prijanjanje uz vjeru. Jubilej je određen vratiti u središte Crkve ponizne, siromašne, bijedne, one koji izvana i iznutra ovise o rukama Božjim i rukama svoje braće. Sloboda je drugi jubilarni čin, čin koji je – kako smo vidjeli – već bio prisutan u Izraelovu jubileju. Međutim, Isus također govori o zatvorenima u strogom i metaforičkom smislu i ovdje upotrebljavamo one riječi koje će ponoviti u događaju suda na kraju povijesti: “u tamnici bijah i dođoste k meni” (Mt 25,36). Treća obveza je vraćanje “vida slijepima”, gesta koju je Isus često činio tijekom svog zemaljskog postojanja: sjetite se samo poznate epizode slijepog od rođenja (Iv 9). Bio je to, prema Starom zavjetu i židovskoj predaji, znak dolaska Mesije. Zapravo, u tami u kojoj je obavijen slijepac nije samo izraz velike patnje, nego i simbol. Naime, postoji unutarnja sljepoća koja se ne poklapa s onom tjelesnom i ne poklapa se s mogućnošću da se vidi duboko, očima srca i duše. Teško je to iskorjenjiva sljepoća, možda čak i više od one tjelesne, koja obuzima mnoge ljude i u čije duše treba ubaciti tračak svjetla. Na kraju, kao četvrta i posljednja obveza, predlaže se oslobađanje od potlačenosti, što se ne odnosi samo na ranije spomenuto ropstvo u odnosu na židovski jubilej, već uključuje svu patnju i zlo koje tlači tijelo i duh. To je ono što će cijela Kristova javna služba potvrditi. Dakle, idealni cilj autentičnog kršćanskog jubileja je ova duhovna, moralna, egzistencijalna tetralogija.

Izvor: IKA

Sveta vrata

Tijekom nadolazećeg slavlja Jubileja kroz sveta vrata prijeći će milijuni hodočasnika. Sveta vrata upućuju na Krista i njegovo milosrđe. Otvaranjem dvojih brončanih vrata od strane Rimskog biskupa 24. prosinca ova godine, označit će početak Svete godine, objavljuje Vatican News na svojim mrežnim stranicama.

Sveta vrata dok podsjećaju na Krista po kojemu je čovječanstvo otkupljeno, također potiču da se uđe u kuću koja prihvaća, ali i da se smanjimo prolazeći kroz mali ulaz. Sveta vrata, karakterističan element jubilarne godine, dočaravaju upravo to. Otvarajući vrata u vatikanskoj Bazilici, Rimski biskup poziva crkvenu zajednicu da uđe u Božju kuću.

Isus je Vrata

Osobito je značajna činjenica da se na Sveta vrata može samo ući, a ne i izaći. Prijeći kroz ta vrata zapravo znači izraziti želju da se uđe u Kristovo srce, da se s njime suosjeća, da se primi Očev milosrdni zagrljaj. Sam Isus je taj koji kaže u Evanđelju po Ivanu: „Ja sam vrata. Kroz me tko uđe, spasit će se.” (10,9).

Izvanredno putovanje

Obred otvaranja Svetih vrata Bazilike svetog Petra označava početak Jubileja koji vjernicima nudi “izvanredan put” za njihovu dušu. Sveta vrata prisutna su i u drugim većim rimskim bazilikama i u raznim crkvama, koje su po tradiciji odredište hodočašća i nude, uz papinsko dopuštenje, mogućnost dobivanja oprosta.

Prva Sveta vrata

Vjerojatno je 1423. godine, po prvi put u povijesti Jubileja, papa Martin V. otvorio Sveta vrata u Rimu. Bila su to vrata Bazilike svetoga Ivana Lateranskog. Sveta vrata, najstarija, postojala su već prije prvog Jubileja u povijesti, kojeg je 1300. godine najavio papa Bonifacije VIII.: to su ona koja se nalaze na lijevom zidu Bazilike Collemaggio u L'Aquili. Datiraju s kraja 14. stoljeća i povezuju se s Perdonanzom koju je 1294. godine utemeljio Celestin V.: danas se još uvijek otvaraju samo jedan dan, uvečer između 28. i 29. kolovoza.

Podrijetlo Svetih vrata Bazilike svetoga Petra

Teško je točno utvrditi podrijetlo Svetih vrata u Bazilici sv. Petra. “Postoje već nekoliko stoljeća”, objašnjava Pietro Zander, voditelj odjela za nekropole i umjetničku baštinu Radionice svetoga Petra u Vatikanu. “Njihova

prisutnost već je potvrđena u drevnoj Konstantinovoju i srednjovjekovnoj Bazilici. Po svoj prilici sagradio ih je papa Siksto IV. della Rovere za jubilej 1475. godine i nalazila su se točno na istom mjestu gdje se nalaze i sadašnja vrata: bila su i jesu manja vrata od ostalih i vodila su u desnu bočnu lađu drevne Bazilike u blizini mjesta gdje je bio oratorij Ivana VII.. To mjesto bilo je ukrašeno vrlo starim mozaicima i vrlo posjećeno jer su se u antičko doba tamo čuvale relikvije Svetoga Lica.”

Grbovi papa

Otvaranje Svetih vrata svetog Petra odvija se isključivo u vremenu slavlja Jubileja, u početku svakih 50 godina, a kasnije od 1475. nadalje, svakih 25 godina. Do sada je slavljeno ukupno 30 svetih godina, uključujući 6 izvanrednih, od kojih je posljednja bila Godina milosrđa 2015./16., a na njih podsjećaju grbovi papa koji se izmjenjuju s povijesnim prizorima na vratima sadašnjih Svetih vrata. Potonji, visok 3,60 metara i širok 2,15 metara, relativno je novi brončani rad toskanskog kipara Vica Consortija. Izveden je pod vodstvom teologa Manlia Savellija, u ljevaonici Marinelli u Firenci, za Jubilej 1950. godine. Nakon dvjesto godina zamijenila su ih drevna vrata koja je 24. prosinca 1749. otvorio papa Benedikt XV. .

Vrata izrađena za samo devet mjeseci

“Narudžba datira iz 1949. godine”, prisjeća se Zander. Consorti (1902.-1949.), Sienac, izradio je vrata u samo devet mjeseci, vrijeme jedne trudnoće, u istom protoku vremena koliko je Michelangelu trebalo da napravi Pietà u Bazilici sv. Petra. Bio je raspisan međunarodni

natječaj za izradu triju vrata Bazilike koja su trebala zamijeniti dotadašnja vrata skromne izrade. Ova inicijativa pokrenuta je temeljem Oporuke bavarskog princa Georgea, svećenika i začasnog kanonika Svetog Petra, koji je umro 1943. godine.

Consorti je sudjelovao i prošao prvu razinu provjere, stigavši među 12 finalista u drugom krugu natječaja koji se održao 31. svibnja 1948. godine. “Dvanaestorica su nagrađena zlatnom medaljom, ali pobjednik još nije odabran. Među dobitnicima je bio i Giacomo Manzù, kojeg su mons. Arthur Wynen i drugi prelati, također članovi komisije, smatrali “previše modernim za crkvu sv. Petra”, naglasio je Zander.

“Sljedećih godina i između ove dvije faze natječaja za vrata sv. Petra odvijala se vannatječajna izgradnja Svetih vrata. Naručio ju je Ludovic Kaas: on je bio ekonomski tajnik Radionice svetoga Petra, a bio je i tajnik Komisije. Izvan konkurencije, Kaas je odabrao Vica Consortija”, koji je ušao u povijest kao “Vico dell’uscio” jer je izradio pet brončanih portala, “te mu je povjerena izrada Svetih vrata u Vatikanu. Ugovor datira od 1. ožujka 1949., a dvojica su vrata trebala biti dovršena do 15. prosinca”, objasnio je Zander.

Dekoracije pločica

Kaas je bio taj koji je predložio teme pločica koje bi se izradile u bronci i koje bi se preuzele iz Biblije: one prikazuju, prema estetskim kanonima koji proizlaze iz umjetnosti toskanske umjetnosti 14. i 15. stoljeća, povijest čovječanstva kojem je potreban božanski oprost. Na posljednjoj pločici, jedinoj koja se može odvojiti jer je prema prvotnoj namjeri trebala biti zamijenjena na svakom jubileju, predstavljen je prelat

sa svijećom u ruci dok nazoči otvaranju Svete godine od pape Pija XII. 24. prosinca 1949. godine.

Godina velikog oprosta i velikog povratka

Nadahnuće za cijeli ikonografski projekt bila je Pacellijeva molitva objavljena u "L'Osservatore Romano" od 1. siječnja 1949.: "Neka Sveta godina svima bude godina pročišćenja i posvećenja, unutarnjeg života i oporavka, godina velikog povratka i velikog oprosta".

Biblijske scene

U šesnaest ploča na dvama brončanim vratima, Consorti kroz slike i natpise pripovijeda biblijske događaje koje se bave temama ljudskog grijeha i božanskog oprosta. Od nesređenog bijega predaka i životinja iz zemaljskog Raja do unutarnje tišine Navještenja u kojem nas Marija svojim "Da" podsjeća da Bog nije suparnik, već pravi i jedini čovjekov prijatelj.

Od Kristova krštenja koje uranja u našu povijest da je podigne, do dramatične geste pastira koji pruža ruku da izvuče izgublenu ovcu koja je pala u klanac. Od blagoslovnog zagrljaja Oca koji vraća dostojanstvo izgubljenom sinu koji se vratio kući, do ozdravljenja uzetoga po tijelu, ali još prije toga u duši. Oprost je uvijek moguć ako je čovjek spreman prepoznati da je krenuo krivim putem, kao što je to bilo sa ženom koja je svojim suzama i kosom kvasila i sušila Kristove noge. Bezgranični oprost koji zahtijeva obraćenje i pokajanje: napuštanje ljudskog načina razmišljanja i prihvaćanje Božjeg načina razmišljanja. To je ono iskustvo koje su doživjeli Petar, nakon trostrukog zatajenja u dramatičnim trenucima Kristove muke, ili pak dobri razbojnik kojemu se na samrti najavljuje spasenje: "Danas ćeš biti sa mnom u raju".

Poruka je to u isto vrijeme lijepa koliko i nevjerojatna: Isus se susreće s našom nesposobnošću da ga dočekamo i dopušta nam da dodirnemo živo tijelo njegova uskrslog tijela, kao što je to učinio s apostolom Tomom, zatim izlijeva Duha Svetoga na apostole kako bi oni u njegovo ime mogli opraštati grijeha. "Ne živim više ja, nego Krist živi u meni", piše sveti Pavao Galaćanima, u trenutku obraćenja na putu za Damask. Nikad izrađene scene

Izvorni projekt uključivao je neke scene koje nikada nisu realizirane, na primjer na šestoj i sedmoj pločici prvi Jubilej iz 1300. I Jubilej iz 1950. godine. Te su pločice bile zamijenjene evanđeoskim parabolama o izgubljenoj ovcu i izgubljenom sinu.

Obred rušenja zida

"Kada su ova vrata izgrađena" – prisjeća se Zander – "bila su korištena samo za vrijeme Jubileja, s ciljem da se bazilika zatvori tijekom noći". Zapravo, obred

početka Jubileja nije uključivao otvaranje Svetih vrata, već je u potpunosti bio usredotočen na simbol rušenja zida. Papa je tri puta udario čekićem po zidu, a zatim bi se zid "spustio na pod i bio bi odvezen od strane Sanpietrinija, odnosno radnika Radionice sv. Petra". Zid bi se ponovno podignuo na kraju Jubileja, a Papa bi s fino ukrašenom žlicom i vapnom simbolično zapečatio prve tri cigle, jednu zlatnu i dvije srebrne. Reforma Pavla VI.

Slika koja je ostala u povijesti ona je iz božićne noći 1974. kada je nakon tri udarca čekića Pavla VI. Sanpietrini aktivirao napravu i neki ulomci zida pali su na Papu. Možda je to također dovelo do promjene rituala. Od 1975., na kraju Svete godine, Montini je želio poboljšati dvoja brončana vrata Vico Consorti tako da ih trajno postavi na šarke Vatikanske bazilike.

Učinite se malim

Otada Papa inaugurira Jubilej otvarajući dvoja brončana vrata i prvi prolazi kroz Sveta vrata. "Svi mi čuvamo u sjećanju sliku svetog Ivana Pavla II. koji je širom otvorio vrata u Jubileju 2000. godine, uvodeći tako Crkvu u novo tisućljeće", primjećuje dalje Zander. "Preći Sveta vrata znači učiniti se malim, to znači staviti se u poziciju da se povjeriš Božjem milosrđu da ti bude oprosteno i ući u Crkvu s novim duhom. Vrata se doista otvaraju Urbi et Orbi, Gradu i svijetu. To je vrlo lijep koncept, namijenjen svima, vjernicima i nevjernicima, koji dođu na Trg svetog Petra, dočekani velikim zagrljajem Majke Crkve koju simboliziraju Berninijeve kolonade s polukruzima, a zatim stignu u predvorje kako bi ušli na Sveta vrata."

Na kraju Svete godine, potonji ostaje jasno vidljiv u vanjskom atriju Sv. Petra. Međutim, unutar Bazilike još uvijek postoji zid ispod mozaika svetoga Petra kojeg je izradio Ciro Ferri, učenik Pietra da Cortone, u 17. stoljeću: sastavljen je od opeka s grbom Radionice svetoga Petra, a karakterizira ga bijeli zid na kojemu je zlatni križ. Taj zid bi se srušio, bez posebnih slavlja, nekoliko dana prije svečanog otvaranja Jubileja. Tom prigodom odvija se recognitio, odnosno vadi se škrinja iz zida u kojoj se nalazi isprava o prethodnom zatvaranju Vrata, ključevi, novčići i pontifikalne medalje.

Stoljećima milijuni hodočasnika odlaze u Rim svake Svete godine. Oni sa sobom nose muku života, radosti, žalosti i molitve Bogu, Gospodaru povijesti: značajno svjedočanstvo ovog protoka vjernika koji su napustili udobnost svojih domova potaknuti željom za novim i otkupljenim životom u uskrsnom Gospodinu. A upravo o tome i svjedoče mnogi natpisi urezani u mramorni okvir Svetih vrata Vatikanske bazilike.

Izvor: Vatican News

Potpuni oprost za Svetu godinu

Apostolska pokorničarna na spomendan Majke Božje Fatimske, u ponedjeljak 13. svibnja, objavila je uvjete pod kojima se može zadobiti potpuni oprost tijekom Jubilejske godine.

“Sada je došlo vrijeme za novi Jubilej u kojem će se ponovno širom otvoriti Sveta vrata kako bi sve pozvali na jako iskustvo Božje ljubavi” (Spes non confundit, 6). U Buli kojom najavljuje redovni Jubilej 2025. godine, Sveti Otac, u sadašnjem povijesnom trenutku u kojem je, “ne obazirući se na tragedije prošlosti, čovječanstvo izloženo novom i teškom ispitu pred kojim vidi mnoge narode potlačene brutalnošću nasilja” (Spes non confundit, 8), poziva sve kršćane da postanu hodočasnici nade. To je krepost koju treba ponovno otkriti u znakovima vremena, za koje se, tako da obuhvaćaju “čežnju ljudskog srca, koje je potrebno spasonosne Božje prisutnosti, traži da se preobrazu u znakove nade” (Spes non confundit, 7), a ona se prije svega mora crpiti u Božjoj milosti i punini njegova milosrđa.

Papa Franjo već je u Buli najave Izvanrednog jubileja milosrđa 2015. istaknuo kako oprost u tom kontekstu dobiva “posebnu važnost” (Misericordiae vultus, 22), budući da Božje milosrđe “postaje oprost Oca koji po Kristovoj Zaručnici dopire do raskajanog grešnika i oslobađa ga od svakog ostatka posljedice grijeha” (Ibid.). Slično i danas Sveti Otac izjavljuje da nam dar oprosta “dopušta otkriti koliko je Božje milosrđe bezgranično. Nije slučajno da je u davnim vremenima pojam milosrđe bio zamjenjiv izrazom oprost, upravo zato što to znači izraziti puninu Božjeg oprostjenja koje ne poznaje granica” (Spes non confundit, 23). Stoga je oprost jubilejska milost.

Također, prigodom redovnog jubileja 2025. godine, dakle, voljom Vrhovnog svećenika, ovaj “Dvor milosrđa”, čija je zadaća raspolagati svime onime što se tiče davanja i korištenja oprosta, želeći ohrabriti duše vjernika da se ispune pobožnom željom za dobivanjem oprosta koji se promatra kao dar milosti specifičan za svaku Svetu godinu, utvrđuje sljedeće smjernice kako bi ih vjernici mogli iskoristiti “za dobivanje i duhovno plodonosno prakticiranje jubilarnog oprosta” (Spes non confundit, 23).

Tijekom redovnog jubileja 2025., svi ostali prethodno dodijeljeni oprosti ostaju na snazi. Svi vjernici, koji su istinski raskajani i slobodni od svake naklonosti prema grijehu (usp. Enchiridion Indulgentiarum, IV izd., norma 20, §1), koji su potaknuti duhom milosrđa i koji su tijekom Svete godine pročišćeni po sakramentu pokore i okrijepljeni svetom pričestju, molili na nakane Vrhovnog svećenika, moći će iz crkvene riznice dobiti

Posljednji sud, Michelangelo Buonarroti - Sikstinska kapela

potpuni oprost, s odrješenjem i oprostjenjem od svih svojih grijeha, a koji se po izboru može primijeniti i za duše u čistilištu na sljedeće načine:

I.- Sveta hodočašća

Vjernici, hodočasnici nade, moći će dobiti jubilarni oprost od Svetog Oca ako pobožno hodočaste:

prema bilo kojem svetom jubilarnom mjestu i tamo pobožno sudjeluju na svetoj misi (kad god liturgijske norme to dopuštaju, može se ponajprije slaviti i vlastita misa za jubilej ili zavjetna misa: za pomirenje, za oprostjenje grijeha, moliti za krepost milosrđa i za slogu naroda); na obrednim misama prigodom podjela sakramenata kršćanske inicijacije ili bolesničkog pomazanja; na slavljinama službe riječi; na liturgiji časova (Služba čitanja, Jutarnja, Večernja); na pobožnosti Križnog puta; mole krunicu na čast Blažene Djevice Marije; mole himan Akatistos; na pokorničkom slavlju, koje završava pojedinačnom ispovijedi pokornika, kako je utvrđeno u Redu pokore (obrazac II);

u Rimu: barem u jednu od četiri glavne papinske bazilike: svetog Petra u Vatikanu, sv. Ivana Lateranskog, svete Marije Velike, svetog Pavla izvan zidina;

u Svetoj zemlji: barem u jednu od tri bazilike: Svetoga groba u Jeruzalemu, Rođenja Isusova u Betlehemu, Navještenja u Nazaretu;

u drugim crkvenim područjima: u katedralu ili druge crkve i sveta mjesta koje odredi mjesni ordinarij. Biskupi će uzeti u obzir potrebe vjernika kao i samu priliku da se smisao hodočašća očuva netaknutim sa svom njegovom simboličkom snagom, sposobnom pokazati žarku potrebu za obraćenjem i pomirenjem;

II.- Pobožni posjeti svetim mjestima

Isto tako, vjernici će moći dobiti jubilejski oprost ako pojedinačno ili u skupini pobožno posjete bilo koje jubilejsko mjesto i tamo se u prikladnom vremenu uključe u euharistijsko klanjanje i meditaciju, a koje će se zaključiti s molitvom Oče naš, ispovijest vjere u bilo kojem legitimnom obliku i zazivom Mariji, Majci Božjoj, kako bi u ovoj Svetoj godini svatko “mogao doživjeti blizinu najljubaznije Majke, koja nikada ne napušta svoju djecu” (Spes non confundit, 24).

U posebnoj prigodi Jubilarne godine, uz gore navedena znamenita hodočasnička mjesta, pod istim će se uvjetima moći posjetiti i ova druga svetišta:

u Rimu: bazilika Svetoga Križa Jeruzalemskog, bazilika svetoga Lovre, bazilika svetoga Sebastijana, (pobožni posjet nazvan “pobožnost sedam crkava”, tako drag svetom Filipu Neriju, toplo se preporuča), svetište Divino amore, crkva Duha Svetoga in Sassia, crkva svetog Pavla alle Tre Fontane (mjesto mučeništva Apostola), kršćanske katakombe; crkve Jubilarnih puteva posvećene Iter Europaeumu i crkve posvećene zaštitnicama Europe i crkvenim naučiteljicama (bazilika Santa Maria sopra Minerva, crkva svete Brigite Campo de' Fiori, crkva Santa Maria della Vittoria, crkva Trinità dei Monti, bazilika svete Cecilije in Trastevere, bazilika svetog Augustina in Campo Marzio);

na drugim mjestima u svijetu: dvije papinske bazilike minor u Asizu, svetoga Franje i svete Marije od Anđela; papinska bazilika Gospe od Loreta, Gospe od Pompeja, svetoga Antuna Padovanskog; svaka manja bazilika, katedrala, konkatedrala, marijansko svetište kao i, za dobrobit vjernika, svaka istaknuta zborna crkva ili svetište koje može odrediti svaki dijecezanski ili eparhijski biskup, kao i nacionalna ili međunarodna svetišta, “sveta su mjesta dobrodošlice i povlaštenih prostora za rađanje nade” (Spes non confundit, 24), kako su to odredile biskupske konferencije.

Istinski raskajani vjernici koji iz ozbiljnih razloga neće moći sudjelovati u svečanim slavljinama, hodočašćima i pobožnim pohodima (kao što su prije svega klauzurne redovnice i redovnici, starije osobe, bolesni, zatvorenici, kao i oni koji u bolnici ili na drugim mjestima stalno skrbe o bolesnicima), dobit će jubilarni oprost pod istim uvjetima ako, sjedinjeni u duhu s prisutnim vjernicima, osobito u trenucima u kojima se riječi Vrhovnog svećenika ili dijecezanskih biskupa prenose putem sredstava komunikacije, izmole Oče naš, ispovijest vjere u bilo kojem obliku u svom domu ili gdje god se nalazili (npr. u samostanskoj kapeli, bolnici, staračkom domu, zatvoru...) i druge odobrene molitve u skladu sa svrhama Svete godine, prinoseći svoje patnje ili teškoće svojih života;

III.- Djela milosrđa i pokore

Nadalje, vjernici će moći dobiti jubilejski oprost ako pobožno sudjeluju u pučkim misijama, duhovnim vježbama ili tečajevima o tekstovima Drugoga vatikanskog sabora i Katekizmu Katoličke Crkve, koji bi se, po volji Svetoga Oca, trebali održavati u crkvama ili drugim prikladnim mjestima.

Usprkos pravilu prema kojem se može postići samo jedan potpuni oprost dnevno (v. Enchiridion Indulgentiarum, IV izd., norma 18, §1), vjernici koji su učinili djelo milosrđa u korist duša u čistilištu, ako zakonito pristupe sakramentu pričesti drugi puta u istom danu, moći će dobiti potpuni oprost dva puta toga istog dana, a može se primijeniti samo za pokojne (to znači unutar euharistijskog slavlja; v. kan. 917 i Papinska komisija za autentično tumačenje CIC-a, Responsa ad dubia, 1, 11. srpnja 1984.). To je hvalevrijedna vježba nadnaravnog milosrđa koja se tako postiže kroz ovaj dvostruki prinos. Tako se očituje veza, unutar otajstvenog tijela, između vjernika koji još uvijek hodočaste na zemlji i onih koji su završili svoje putovanje, činjenicom da je “jubilejski oprost, na temelju molitve, posebno namijenjen za one koji su nam prethodili kako bi zadobili potpuno milosrđe” (Spes non confundit, 22).

Ali na poseban način, “u Svetoj godini pozvani smo postati opipljivi znakovi nade za mnogu braću i sestre koji žive u teškim uvjetima” (Spes non confundit, 10): potpuni oprost je na poseban način povezan s djelima milosrđa i pokore, koje svjedoče o poduzetom obraćenju. Po uzoru i zapovijedi Kristovoj, vjernici su pozvani činiti djela milosrđa i ljubavi, osobito među onima kojima je to najpotrebnije. Točnije, neka ponovno otkriju “tjelesna djela milosrđa: gladna nahraniti, žedna napojiti, siromaha odjenuti, putnika primiti, bolesna i utamničenika pohoditi, zarobljenike i prognanike pomagati, mrtva pokopati” (Misericordiae vultus, 15) te “duhovna djela milosrđa: dvoumna savjetovati, neuka poučiti, grješnika pokarati, žalosna i nevoljna utješiti, uvredu oprostiti, nepravdu strpljivo podnositi, za žive i mrtve Boga moliti” (ibid.).

Također, vjernici će moći dobiti jubilarni oprost ako na primjereno vrijeme posjete svoju braću i sestre koji su u potrebi ili teškoćama (bolesnici, zatvorenici, usamljene starije osobe, invalidi...), hodočasteći tako prema Kristu koji je prisutan u njima (v. Mt 25,34-36). Pridržavajući se duhovnih, sakramentalnih i molitvenih uvjeta, vjernici će sigurno moći ponavljati takve posjete tijekom Svete godine i tako će svaki puta, pa čak i svakodnevno, dobiti potpuni oprost.

Jubilejski potpuni oprost može se postići i kroz inicijative koje na konkretan i velikodušan način provode pokornički duh koji je poput duše Jubileja.

Tu se posebno misli na ponovno otkrivanje vrijednosti petka: uzdržavanjem, barem najedan dan, od uzaludnih aktivnosti (stvarnih ili virtualnih, prenošenih putem medija i društvenih mreža), od suvišne konzumacije (primjerice postom ili prakticiranjem uzdržavanja prema normama Crkve ili biskupa), kao i izdvajanjem novčanih iznosa za siromašne, podupiranjem vjerskih ili društvenih aktivnosti, osobito u korist obrane i zaštite te kvalitete života u svim njegovim fazama, napuštene djece, mladih ljudi u poteškoćama, starijih ljudi u potrebi ili usamljenih, migranata iz različitih zemalja “koji napuštaju svoju zemlju u potrazi za boljim životom za sebe i svoje obitelji” (Spes non confundit, 13), posvećujući tako prikladan dio svog slobodnog vremena dobrovoljnim aktivnostima, u korist zajednice ili drugim oblicima zalaganja.

Svi dijecezanski ili eparhijski biskupi i koji su njima izjednačeni u pravu, na najprikladniji dan ovog jubilejskog vremena, prigodom glavnog slavlja u katedrali i u pojedinim jubilarnim crkvama, moći će podijeliti papinski blagoslov s priloženim potpunim oprostom, koji mogu dobiti svi vjernici koji će primiti ovaj blagoslov pod uobičajenim uvjetima.

Kako bi pristup sakramentu pokore i postizanje božanskog oprosta snagom Ključeva bio pastoralno olakšan, pozivaju se mjesni ordinariji da kanonicima i svećenicima koji ispovijedaju u katedralama i crkvama određenima za Svetu godinu podjele ovlasti odrješenja pro foro interno za vjernike istočnih Crkava s obzirom na propise kan. 728, §2 Zakonika kanona istočnih Crkava, a u slučaju eventualne rezerve one s obzirom na kan. 727, isključujući, kao što je vidljivo, slučajeve razmatrane u kan. 728, §1; za vjernike Latinske Crkve, vrijedi ono što je propisano u kan. 508 §1 Zakonika kanonskoga prava.

U tom smislu ova Pokorničarna poziva sve svećenike da velikodušnom dostupnošću i predanošću vjernicima pruže najširu mogućnost korištenja sredstava spasenja na način da se objavi vrijeme kada se može pristupiti ispovijedi te da se sa župnicima ili rektorima crkava napravi plan i raspored ispovijedanja i pokorničkih slavlja te da u tom smjeru budu dostupni i umirovljeni svećenici koji nemaju neke druge definirane pastoralne službe. Ovisno o mogućnostima, svećenici bi se trebali i prisjetiti, u skladu s motuproprijem Misericordia Dei, da imaju pastoralnu mogućnost ispovijedanja i tijekom slavlja svete mise.

Kako bi pomogla ispovjednicima, Apostolska pokorničarna, po nalogu Svetog Oca, utvrđuje da će svećenici koji prate ili se pridružuju jubilarnim hodočašćima izvan svoje biskupije moći uživati iste one ovlasti koje im je u njihovoj biskupiji dodijelila

zakonita vlast. Apostolska pokorničarna dat će posebne ovlasti ispovjednicima papinskih bazilika, kanonicima i dijecezanskim svećenicima u različitim crkvenim područjima.

Nakon što vjernike propisno pouče o težini grijeha povezanih s cenzurom ili nekim uvjetom, ispovjednici će s pastoralnom ljubavlju odrediti sakramentalnu pokoru koja može potaknuti stvarno pokajanje, a ovisno o slučaju, popraviti moguće posljedice ili sablazni.

Naposljetku, Pokorničarna srdačno poziva biskupe, kao nositelje trostrukog munusa poučavanja, upravljanja i posvećivanja, da se pobrinu za jasno objašnjenje ovdje predloženih odredbi i načela za posvećenje vjernika, posebno vodeći računa o mjesnim prilikama, kulturi i tradiciji. Kateheza prilagođena socio-kulturološkim karakteristikama svakoga naroda moći će učinkovito predložiti Evanđelje i vrijednost kršćanske poruke, duboko ukorijenjujući u srcima želju za ovim jedinstvenim darom, dobivenim posredovanjem Crkve.

Ovaj Dekret vrijedi za cijeli Redovni jubilej 2025. godine, bez obzira na bilo koju suprotnu odredbu.

Dano u Rimu, iz sjedišta Apostolske pokorničarne, 13. svibnja 2024., spomendan Blažene Djevice Marije Fatimske.

Angelo de Donatis, viši pokorničar
mons. Krzysztof Nykiel, regent

Svete skale

Molitva Jubileja

*Oče, koji si na nebesima,
daj da vjera koju si nam darovao
u svome Sinu Isusu Kristu, našem bratu,
i plamen ljubavi,
izlivene u naša srca po Duhu Svetom,
obnove u nama blaženu nadu
u dolazak tvoga Kraljevstva.
Učini da nas tvoja milost preobrazi
da budemo brižni njegovatelji evanđeoskoga
sjemena
koje će čovječanstvu i svemu stvorenomu poda-
riti rast,
dok puni pouzdanja
iščekujemo novo nebo i novu zemlju
i da se, nakon pobjede nad silama zla,
zauvijek očituje tvoja slava.
Udijeli, molimo, da milost Jubileja
živi u nama, hodočasnici nade,
čežnju za nebeskim dobrima,
te na cijeli svijet izlije
radost i mir našega Otkupitelja.
Tebi, vječno blagoslovljeni Bože,
slava i hvala u sve vijekove vjekova.
Amen*

Završena Sinoda o sinodalnosti

Nakon tri godine rasprava na razini župa, biskupija, kontinenta i cijele Crkve, 27. listopada 2024. završila je Sinoda o sinodalnosti.

Predzadnjeg dana Sinode, 26. listopada, objavljen je Završni dokument, a papa Franjo je poručio kako njegovi zaključci odmah stupaju na snagu.

Završni dokument Biskupske sinode o temi „Za sinodsku Crkvu – zajednica, sudjelovanje i poslanje“, koji sažima plodove barem tri godine rada, sadrži „vrlo konkretne opaske, koje mogu biti pomoć u orijentaciji za misiju Crkava na različitim kontinentima i u različitim kontekstima. Stoga ga odmah stavljam svima na raspolaganje. Želim na ovaj način priznati vrijednost zaključenog sinodskog hoda, koji ovim dokumentom predajem Svetom Božjem narodu“, izjavio je Papa.

DON PETAR MARKIĆ, NOVI SVEĆENIK DUBROVAČKE BISKUPIJE

Služiti Bogu i ljudima kojima sam poslan, to je moj poziv koji me u potpunosti ispunjava

Dubrovački biskup Roko Glasnović u Katedrali Gospe Velike, 9. lipnja, za svećenike je zaređio don Petra Markića i don Ivana Galjufa. Novi svećenik Dubrovačke biskupije don Petar Markić svoju Mladu misu slavio je u Župi sv. Vlaha u Janjini.

„Neopisiv je to osjećaj, radost, ispunjenje, žar da ću ono za što sam se godinama pripremao moći u potpunosti ostvarivati kroz svećenički poziv, da ću moći živjeti vjeru onako kako sam želio, služiti Bogu i ljudima kojima sam poslan“ – pripovijeda don Petar prisjećajući se snažnih osjećaja tijekom svećeničkoga ređenja.

Imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Mihajla u Lapadu, voditelj je Ureda za mlade i predsjednik Vijeća za mlade u Dubrovačkoj biskupiji.

Trud oko vjere

„Imam razne obveze i to mi je drago. U kontaktu sam s različitim generacijama ljudi, vršim svoje poslanje i to me najviše ispunjava. Budući da radim s mladima, divno je vidjeti koliko se oni trude oko svoje vjere: da je iskreno žive i svoje vrijeme daju za druge, i to s radošću. Dolaze na mise i kateheze, divno je što osjećaju kako im je i koliko Bog bitan u životu. Ja sam poslan da, koliko mogu, budem posrednik između Boga i njih. Kad vidim da ih to ispunjava, onda to ispunjava i mene. Kad idem u posjet starijima, to je uistinu posebno. Nedavno sam bio kod jedne gospođe koja od vremena pandemije nije izašla iz svoga stana. Međutim, ta žena je tako poletna, radosna, puna entuzijazma. Ona je, u stvari, mene motivirala da još više radim. Kad dođem kod starijih najčešće ja njih moram motivirati, a ova žena je baš bila puna duha, toliko moli, baš je bio poseban osjećaj susresti se s njom“ – ističe don Petar pa nastavlja o svom svećeničkom putu kojim je krenuo ove godine:

“Kako doživljam svoje svećeništvo? Moći ću se kao svećenik davati ljudima u potpunosti, i to me baš ispunjava i čini predanim svećeničkom pozivu. Ako kao svećenik budem i samo uho za slušanje ljudskih tegoba i njihovih molitvi, moći ću im pomoći, odnosno Bog će im pomoći preko mene. Kada bi me moje poslanje stavilo negdje na neku dužnost gdje nemam kontakt s ljudima, mislim da bih došao u krizu svoga poziva jer ja svoj poziv jedino vidim u smislu služenja ljudima, bližnjima. Kad tijekom ispovijedi čujem koliko se ljudi bore s grijesima i trude da ih izbace iz svoga života, kad vidim koliko ispituju svoju savjest, nekad se i sam posramim. Ali opet, baš to mi je motivacija da radim na sebi i da uvijek imam vremena saslušati ljude“ – kaže mladi dubrovački svećenik istinski predan i Bogu i narodu.

Mlada misa don Petra Markića u Janjini

Na pitanje kako je spoznao da je biti svećenik njegov životni put odgovara: „Bog je iskoristio moje mladenačke hirove da bi me privukao sebi.“

Poput male obitelji

„Kako sam i kada osjetio poziv? Nema poseban trenutak. Mislim da je Bog polako slagao moj put prema svećeništvu. Još kao djeca nas troje braće smo redovito ministrirali, stric i ujak su svećenici, imam i brata svećenika - don Ivo Markić mi je brat. Kad je Ivo otišao u Sjemenište posjećivao sam ga na obiteljskim susretima u Sjemeništu. Osjetio sam da i mene to privlači, da bi to bilo dobro i za mene. Shvatio sam da mi više paše svećeništvo nego obiteljski život. Osjećao sam da ću kao svećenik biti zadovoljniji, ispunjeniji i da ću moći više napraviti za Boga i ljude.“ – kazao je don Petar o svom putu ka svećeništvu.

Kroz deset godina formacije svako ljeto provodio je najmanje mjesec dana u Župi Velike Gospe, tako da mu je Katedrala prirasla srcu. I službu đakonata obavio je u Dubrovačkoj katedrali.

„Vrijeme koje sam kao đakon provodio u Katedrali bitno je utjecalo na mene učvršćujući moju odluku da postanem svećenik. Ta naša Katedrala je posebna i ljudi u njoj su posebni kao i ambijent u Župi koja nije velika, a koja je jako aktivna i skladna poput obitelji. A meni baš taj obiteljski odnos jako puno znači. Često i rado svratim u Katedralu gdje sam se učio i pripremao za ovo što danas radim u Župi sv. Mihajla. Naravno, veliku radost predstavlja mi i susret s ljudima s kojima sam služio osam mjeseci đakonata“, zaključuje don Petar Markić.

Đakoni su milosni dar Duha koji nam pokazuje da je ispravn životni put služnje

Dakonsko ređenje u Rimu

Don Mario Tošić novi je đakon Dubrovačke biskupije na putu prema svećeništvu. Sveti red đakonata primio je 1. listopada u crkvi sv. Ignacija u Rimu po rukama nadbiskupa Alba Iulije dr. Gergelyja Kovácsa. Uz dubrovačkog đakona, u sveti red đakonata primljena su još ukupno tri kandidata: iz Nizozemske, Rumunjske i Njemačke. Svi su protekle godine zajedno proveli u duhovnoj formaciji u njemačko-mađarskom Papinskom zavodu Germanicum et hungaricum de Urbe u Rimu.

Đakonska služba

Mons. Kovács obratio se ređenima za đakone ističući kako nije teško definirati zadatke koje đakon treba i može obavljati. Ipak, ključno je pitati se što je u njima specifično, koja je karizma đakonske službe. Pozvao se na riječi pape Franje koji vjernike potiče da đakone ne promatraju kao pola laike, pola svećenike, niti kao poveznicu vjernika i svećenstva.

„Ono specifično za đakone jest služnje. Svijet i kultura u kojoj danas živimo postaju sve usmjereniji na to da sve oko nas služi nama samima, a Papa naglašava kako su đakoni milosni dar Duha koji nam pokazuje da je ispravn životni put služnje – rekao je mons. Kovács te svima i ređenima, i okupljenim vjericima poručio da se ne zadovolje ničim manjim od Boga samog. Zazvao je na njih Božji blagoslov kako bi ih On osnažio da svoje dužnosti obavljaju poput Krista koji 'nije došao da bude služen, nego da služi'. Milošću Božjom to je i moguće“, zaključio je.

Dan prije euharistijskog slavlja s obredom ređenja, bila je svečana večernja molitva časoslova u crkvi svetog Petra Kanizija u Zavodu Germanicum et hungaricum na kojoj su kandidati za primanje svetog reda đakonata,

uključujući bogoslova Tošića, položili Ispovijest vjere i Izjavu o svojevremenom preuzimanju obveze celibata koja je sastavni dio đakonskog ređenja.

Iz Dubrovnika je na ređenje došlo preko stotinu hodočasnika. Uz ređenikovu obitelj stigla su dva autobusa hodočasnika, neki su putovali brodom preko Splita i Ancone, a drugi zrakoplovom iz Dubrovnika. Duhovno vodstvo su im bili župnik u Zatonu i Orašcu p. Dariusz Nowak te fr. Stipe Jurič iz samostanske zajednice otaca dominikanaca u Gradu, te don Mario Karadakić iz Zadarske nadbiskupije i don Ante Vrhovac iz Vrhbosanske nadbiskupije. Volonterski je ovo hodočašće organizirala agencija Divine Dubrovnik Travel. Neki su u Rim stigli u vlastitom aranžmanu. Uz rodbinu i prijatelje, velik broj onih koji su došli na ređenje dio su Zajednice koja se okuplja oko Biskupijskog svetišta Gospe od Milosrđa iz koje je đakon Tošić potekao.

Misa na hrvatskom

Na slavlju ređenja sudjelovali su i brojni svećenici Dubrovačke biskupije: generalni vikar mons. Ivica Pervan, pročelnik Vijeća za život i obitelj don Marinko Šljivić, pročelnik Vijeća za mlade don Petar Markić, župnik vikar Katedralne župe don Ivan Galjuf, župnik u Veljoj Luci don Hrvoje Katušić, župnik u Smokvici i Čari don Ivo Markić te biskupijski ekonom trajni đakon don Tomislav Sikavica.

Dan nakon ređenja, u Zavodu je slavljena misa Zahvalnica sa svim hodočasnima na hrvatskome jeziku. Misu je predslavio don Domagoj Markić, svećenik Mostarsko-duvanjske biskupije na studiju u Rimu, a u narednim su danima hodočasnici slavili i mise u papinskim bazilikama sv. Petra i sv. Marije Velike, u kojoj je i novozaređeni đakon Tošić održao svoju prvu propovijed.

Don Mario Tošić rođen je u Dubrovniku 2000. godine. Po završetku srednjoškolskoga obrazovanja u Nadbiskupijskoj klasičnoj gimnaziji don Frane Bulića i formacije u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu, 2019. godine upisao je filozofsko-teološki studij Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, dok je formaciju nastavio u Centralnom bogoslovnom sjemeništu. Odlukom tadašnjega dubrovačkog biskupa mons. Mate Uzinića, 2021. godine nastavio je svoj studij na Papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu, dok je njegov odgoj povjeren Papinskom zavodu Germanicum-Hungaricum. Među kandidate za primanje svetih redova na naslov Dubrovačke biskupije primljen je 19. studenoga 2022., a službu lektorata primio je 20. studenoga iste godine. Službu akolitata primio je 26. studenog 2023. godine. (Dubrovačka biskupija)

DR. SC. DARKO KRISTOVIĆ VEĆ 30 GODINA ODRŽAVA KONCERT NA ORGULJAMA UZ SVETKOVINU VELIKE GOSPE

Velik je to događaj za mene, veseli me kada vidim ispunjenu Katedralu

Liječnik i orguljaš Darko Kristović već tri desetljeća održava koncert na orguljama u Dubrovačkoj katedrali u sklopu kulturnog dijela programa uz svetkovinu Velike Gospe. Dubrovčanin sa zagrebačkom adresom iz godine u godinu pomno bira repertoar svakog svog koncerta kojega daruje Gospi i publici koja se okupi u Katedrali i radosno ga poslušaju.

„Ta lijepa tradicija je počela negdje 90-ih godina prošloga stoljeća. Još sam bio student i do tada sam već svirao orgulje u crkvi sv. Vlaha. Bio mi je to poticaj da pokušam svirati i na katedralnim orguljama, instrumentu koji je puno veći od onoga u Parčevoj crkvi i novijeg je datuma (1987.)“ - kaže dr. sc. Kristović. Ova lijepa priča započela je uz poticaje pokojne prof. Margit Cetinić, Mješovitoga zbora 'Katedralni madrigalisti', Župe Gospe Velike ali i uz njegovu osobnu želju da predstavi orgulje Dubrovačke katedrale, kako ističe, prvenstveno domaćim ljudima, ali i turistima iz cijeloga Svijeta, koji su u kolovozu osobito brojni u našem Gradu.

Ljepota zvuka

„Veseli me kada vidim ispunjenu Katedralu dok sviram koncert na orguljama ili čak samo dok vježbam. Začas se Katedrala ispuni mnoštvom štovatelja ove umjetnosti, privučenih prelijepim zvukom i ljepotom naših orgulja“.

Dr. Kristoviću teško se prisjetiti prvoga koncerta u Katedrali, ipak ističe: „Davno je to bilo, ali siguran sam da sam i tada svirao raznolik i publici zanimljiv program, obuhvaćajući nekoliko glazbenih razdoblja.“ Budući da jako cijeni barok, na svakom koncertu izvodi jedno ili više Bachovih djela.

„U početku sam sam izrađivao plakate za koncerte, čak sam ih i osobno lijepio po Gradu. Izrađivao sam i programske listiće i umnožavao ih. Sada o tome brinu divni ljudi iz Katedralnoga ureda kojima sam beskrajno zahvalan“ – zahvalno ističe liječnik i orguljaš, pa nastavlja koliko mu znači doći u Grad i održati koncert u Katedrali:

„Velik je to događaj za mene jer cijelu godinu pažljivo biram i pripremam program koji ću svirati u Trodnevnicu pred blagdan Velike Gospe. Nastojim uvijek svirati novi program što iziskuje dugotrajno vježbanje i brojna odricanja u svakodnevnom životu. Puno mi je lakše otkako imam svoje kućne orgulje pa mogu slobodno vježbati nevezano za crkvu kao prostor. A emocije, uvijek su iste. Preplavi me osjećaj ljepote glazbe dok sviram i istovremeno ponos jer sam uspio prenijeti tu poruku širem slušateljstvu, koje tu divnu glazbu sluša pobožno i zadivljeno.

Ljubav prema orguljama i glazbi dr. Kristović je razvio još u djetinjstvu:

Darko Kristović u Katedrali

„Orgulje sam tada slušao tijekom mise u staroj crkvi sv. Mihajla na Lapad, i od tada neprekidno do danas uživam u njihovom zvuku i ljepoti te glazbe. Kao dijete sam nekim čudom dobio ‘longplejku’ s djelima za orgulje J. S. Bacha i na gramofonu satima slušao njihovu izvedbu renomiranog njemačkog orguljaša Karla Richtera koji je davno i kod nas svirao na Schuke orguljama crkve sv. Dominika. Poslije su te orgulje premještene negdje u zatarski kraj. Šteta, jer bile su odlične!

Orgulje sa sviralima

U Dubrovniku je završio dvije srednje škole, UŠ Luke Sorkočevića gdje je učio svirati nekoliko instrumenata: kontrabas, glasovir i blok flautu, te srednju medicinsku školu.

„Oduvijek su medicina i glazba bile moj put. U glazbenoj školi sam učio svirati glasovir, pa mi kasnije nije bio problem ‘prebaciti’ se na orgulje. U Zagrebu sam, gotovo paralelno uz studij medicine studirao i orgulje i crkvenu glazbu na Institutu za crkvenu glazbu Albe Vidaković“ – ističe crkveni orguljaš pa pojašnjava kako su orgulje najveće i najsloženije glazbalo, sviranje na njima je prilično zahtjevno jer uz rad ruku i nogu, cijelo tijelo sudjeluje pri sviranju.

„Često su orgulje i najskupocjeniji inventar u crkvi. Uvijek u crkvi treba dati prednost orguljama sa sviralama, u odnosu na električne orgulje. U Zagrebu sam 21 godinu svirao u Bazilici Srca Isusova u Palmotićevoj, a potom povremeno i u Zagrebačkoj katedrali na našim najvećim orguljama izgrađenim 1855.godine. Dugogodišnji sam orguljaš i Zbora Zagrebačkih liječnika, pjevača s kojima sam nastupao u Hrvatskoj i inozemstvu.

Doktor znanosti Darko Kristović je specijalist anesteziologije, reanimatologije i intenzivne medicine. Već četvrtu godinu je na ispomoći u Općoj bolnici Dubrovnik i taj ga rad ‘ispunjava zadovoljstvom i zahvalom.’

„Bilo je poziva za rad u inozemstvu, ali ih nikada nisam prihvatio jer ne mislim da je materijalno najvažnije u životu. Tamo su naši ljudi, bez obzira kakvi stručnjaci u poslu bili, ipak samo građani drugoga reda. Naša Hrvatska je prelijepa i ja sam dokaz da se i ovdje može uspjeti“ – poručuje doktor i orguljaš, dobitnik ‘Nagrade Dubrovnika’ za izniman doprinos na području umjetnosti i humanitarnoga rada.

IVA ZORIĆ, ORGANIZATORICA PRVOG HODOČAŠĆA U MEĐUGORJE

Međugorje je velika duhovna snaga koja jako utječe na čovjekovu dušu

Organizirala je prvo hodočašće u Međugorje, onda kada se, jer takvo je vrijeme bilo, malo tko usudio. Poslije su se odlasci u Međugorje nizali, u svetištu Kraljice Mira bila je oko 800 puta. Naša župljanka Iva Zorić, rodom iz Gruda oko 40 kilometara od Međugorja, živi život u vjeri, uvijek spremno pomaže, Gospi na svemu zahvaljuje. Četiri desetljeća brinula je o crkvi sv. Ignacija, isto toliko uređivala crkvu sv. Josipa unutar Zidina.

„Moja prva spoznaja Boga je bila kad sam imala sedam godina. Starija pobožna žena ispričala mi je što su ljudi uradili Isusu, počela sam plakati i od tada se stalno pitala kako bi ja Isusu mogla pomoći? Željela sam što prije naučiti čitati i pisati kako bih mogla slaviti Boga. S dvadeset godina sam bila u samostanu i položila Zavjete. Još kao malo dijete ostala sam bez roditelja, malo nakon toga i bake. Sestra i ja smo ostale same i s njom sam bila jako povezana. Kad sam došla u samostan na Danče nitko nije razumio tu moju muku zbog odvojenosti od sestre. Zbog jedne obiteljske krize, odlučila sam napustiti poziv kako bih mogla biti sa sestrom.“

Idem radi sestre

Nakon što je izašla iz samostana, prisjeća se da se u molitvi obratila Isusu riječima: „Upotrijebi me Isuse za sebe u nekom drugom planu.“ Nedugo nakon toga dogodilo se Međugorje.

„Bog je znao kako ću mu najbolje služiti. Sestra je htjela ići u Međugorje, ja nisam, tek sam počela

voziti i nisam htjela imati posla s policijom. Progonilo me zašto sam tu želju uskratila sestri i odlučila sam je odvesti. Kako sam tada bila puna patnje i prolazila muku, odlučila sam da se neću ispovjedit, ali da idem tamo radi svoje sestre. Kad smo došle, ona je kao metak ušla u crkvu. Sjećam se sebe kako stojim pod jednim malim stablom ispred crkve a odjednom me zahvaća snaga silne ljubavi koja me u trenutku u potpunosti ispunila. Moć te ljubavi ne da se ni s čim usporediti. U trenutku je nestala sva patnja, sve što me mučilo i boljelo zbog gubitka obitelji, a suze su samo tekle. Željela sam se ispovjediti ispred oltara i svih ljudi u crkvi. Ljubav koja me tada ispunila više me nikad nije napustila, već se sve do danas snažno razvijala.“

Odlučila je organizirati prvo hodočašće iz Dubrovnika u Međugorje.

„Nije me bilo briga što se policija raspitivala tko to organizira odlazak u Međugorje, nije mi bilo važno ni hoće li me ubiti, već samo da idem. Raspitala sam se za autobus u Libertasu. U crkvi Male braće su se prodavale karte, sakristan fra Leonardo je to odradio. Pošao je pun autobus, ukrcali smo se na Pilama, a sve je pratila Udba. Molili smo, bili na misi i vratili se uvečer. Kad smo stigli na Pile, rekli su mi: „Nemoj nas pitati jesmo li zadovoljni, nego nas opet povedi u Međugorje.“

Ubrzo smo opet išli. Počelo se sve više ljudi interesirati, crkva Male braće više nije mogla sudjelovati, pa smo se snalazili, nosila sam karte u džepu ako bi ih tko trebao. Vozio nas je Libertas, policija bi nas uvijek negdje sačekala, propitivala tko sam ja, pitali su me jesam li odgojena u crkvi jer da imam divlji, zastrašujući pogled.“

Unatoč vremenu zabrana isticanja i življenja vjere, Iva se nije bojala jer cilj je bio - Međugorje. „Gospa mi je davala puno milosti, bila sam ispunjena povjerenjem u njezinu milost bez obzira na stalne prijetnje. Odlazeći iz Grada svaki put sam bila u šoku od policijskih prijetnji, ali to bi, zanimljivo, trajalo do Štikovice, jer bi uvijek na istom mjestu šok i strah nestali. Uvijek smo išli na Brdo ukazanja, pa na Križevac. Kad smo prvi put pošli na Križevac rekla sam sebi kako bi bilo lijepo da sam ponijela molitvenik da mogu izmoliti Križni put kojeg smo mi na Dančama molili. Zнала sam napamet prve dvije postaje i rekla sebi izmoliti ću onoliko koliko znam. Kad sam izmolila dvije, prisjetila sam se svih četrnaest. Svaki dan, više od 40 godina, za duše u čistilištu molim taj Križni put kojega sam molila na Križevcu – kaže Iva i nastavlja:

U Male braće, kad god bi tko došao kupiti kartu rekao bi: „Daj mi kartu za Ivin autobus“, a oni bi šaljivo prokomentirali: „Koliki je to njezin autobus, odavde do Međugorja?!“ Glavno je bilo doći u

Međugorje, ali bilo je bitno i duhovno se pripremiti, ipak u samostanu sam provela 15 godina, nije to malo. Ali sve su to vodili Bog i Gospa. Osjećala se potreba širenja Gospine vijesti, a Gospa, koga god je našla s kapi dobre volje davala je obilje milosti i pomagala da se to i ostvari. Moramo se čvrsto držati molitve, što više, češće i sabranije, Bogu pomagati, spašavati svijet molitvom.“

Neopisivo jaka milost

Za nju je Međugorje velika duhovna snaga koja jako utječe na čovjekovu dušu.

„Da je čovjek i najgori, kad Bog u njemu počne djelovati, brzo se obrati i u vjeri se učvrsti. I najgori razbojnici od ovoga svijeta dolaze u Međugorje. Kad su izgubili smisao života došli su tu. To je mjesto gdje Bog direktno djeluje na čovjeka, neopisivo jaka milost koja djeluje, prava prisutnost Boga. Velika čuda se na Križevcu događaju, silna ozdravljenja“ – ističe Iva pa će još o Međugorju:

„Tamo je bilo jako veliko siromaštvo. Padre Marijan Bulat, splitski isusovac i sestra Kornelija s Danača su išli sa mnom za deset godišnjicu u Međugorje. Tada je rekao kako je prije deset godina imao tu misije, kako je taj narod bio jadan, da jasnijeg i siromašnijeg nije vidio. Po tri obitelji u kući su živjele zajedno, a zarade ni od kuda, živjelo se od malo loze i duhana. Bez vode su bili, bez ičega. Bio je jako težak život tamo. Rekao je tada: „Hvala ti Bože što je Gospa ovo našem narodu dala.“

Od novca, koji bi ostalo od hodočašća, kaže Iva, barem 500 misa za duše u čistilištu rečeno je u Isusovaca.

Na Brdu ukazanja

DON IVAN GALJUF, ŽUPNI VIKAR U ŽUPI VELIKE GOSPE I SV. ANDRIJE

Vjera sama po sebi je tako jednostavna, a mi je često nepotrebno kompliciramo

„Božja milost je djelovala u mom životu na tihi način. Unatoč tome što nisam u početku prepoznao koliko me Gospodin poziva, zahvalan sam mojoj baki koja je molila cijeli život da odem u svećenike. Često sam joj znao govoriti kako je to za mene previše, da mogu biti sretan i u obiteljskom životu, tim više što ni u crkvu nisam baš redovito išao. Ali, ona je bila uporna vjernica. Bila je pokretač duhovnoga preokreta u mom srcu, na čemu sam joj neizmjerljivo zahvalan. Svojim zagovorom izmolila je moj duhovni poziv te mi usadila ljubav prema Gospodinu i prema Crkvi. Prošao sam razdoblje života koje nije bilo po volji Gospodinu. Kako se često kaže, volio sam sve što vole mladi. Ipak, ne bih se u potpunosti složio s tom tvrdnjom jer mnogi mladi vole i Crkvu i Boga, premda često lutaju i traže sebe na krivim mjestima – kao što sam i ja činio. Gospodin je strpljivo kucao na vrata moga srca, tražeći svoju izgubljenu ovcu. U jednom trenutku doživio sam obraćenje,“ iskreno svjedoči don Ivan Galjuf, novi svećenik Dubrovačke biskupije, koji je 9. lipnja u Dubrovačkoj katedrali zaređen za svećenika.

Sveto Pismo

Presudno u njegovom duhovnom pozivu bilo je Sveto Pismo. Zavolio ga je, kaže, jer mu je Bog puno puta progovarao, tako i danas, kroz živu Božju riječ. „U prošlosti sam se suočavao s mucanjem, osjećajem manje vrijednosti i velikom povučenošću. Želio sam da mi Gospodin jasno progovori kako bih bio siguran je li me zaista pozvao u duhovni poziv, jer mi je bilo teško povjerovati da je baš mene odabrao. Moleći i tražeći odgovor otvorio sam Sveto Pismo baš na odlomak o proroku Jeremiji, gdje Bog poziva njega, a on odgovara ‘Ali ja ne umijem govoriti, ta dijete sam’. A Gospodin mu govori da bude prorok, da jasno kaže narodu što Bog traži od njega i od naroda. Bio je to odgovor i na moje propitivanje.“

Don Ivan, koji trenutno obnaša službu župnoga vikara u Župi Velike Gospe i sv. Andrije na pitanje kako se snašao odgovara:

„Drago mi je biti ovdje jer se osjećam kao kod kuće. Još kao bogoslov služio sam u ovoj Župi, upoznajući njezin život i ritam, premda ne u onoj

mjeri kao danas, kada kao svećenik preuzimam mnoge odgovornosti: od slavljenja misa, vođenja vjeronauka i priprema krizmanika i ministranata, do vršenja sakramenata i ispovijedi, a svakodnevica mi je ispunjena brojnim zadaćama, ali i radošću služenja.

Đakonsku službu obavljao sam u Blatu na Korčuli, gdje sam upoznao prekrasne, otvorene i jednostavne ljude. Nisam mogao ni slutiti da ću nakon toga doći ovdje, ali iznimno sam zahvalan što jesam. Ovdje se nalazim u molitvenoj zajednici kojoj pripadam već godinama, a sve se čini kao dio Božjega plana. Obveze u Župi su brojne, a župnički kalendar je ispunjen, no uz dobru organizaciju i suradnju sa župnikom don Marinom, sve uspijevamo ostvariti. Trudim se biti otvoren prema župljanima, svjestan velikih potreba zajednice.

Ljudi brzo prepoznaju jesi li autentičan, a ja istinski volim biti među njima – usmjeravati ih,

poučavati i ohrabrivati. Duboko vjerujem da su sakramenti neiscrpan izvor milosti. Često čujem kako neki kažu da svoje grijehе mogu ispovijedati i kod kuće, no dok je iznošenje svojih boli i slabosti pred Gospodinom važno, odrješenje koje svećenik daje u ispovijedi nosi snagu sakramentalnog života i Crkve. Sakramenti nisu nešto usputno – oni su izvor velike snage i duhovnoga života.

Sveta misa tj. Euharistija je najveća molitva, središte našeg duhovnog života. Tu su i sakrament pomirenja, bolesničko pomazanje koje donosi utjehu i snagu, te osobna molitva – bez nje ne možemo ništa. Molitva bi trebala biti trajna prisutnost u našem životu jer ona nas nosi u svakodnevnom životu koji je popločan, i poteškoćama, i križevima, ali i lijepim trenucima. S njom gradimo odnos s Gospodinom, koji nije samo formalnost ili obveza, već živi susret. Nažalost, često molimo tek da 'odradimo' i umirimo savjest, ali to nije smisao. Isus je jasno rekao: 'Vjera te tvoja spasila.'

Važno je znati tko zauzima prvo mjesto u našem životu. Provesti vrijeme s Gospodinom, započeti dan s Njim i tijekom dana pronaći trenutke za molitvu i tišinu – to je ono što nas oblikuje i vodi.

Samo ti i tvoj Isus“, naglašava don Ivan Galjuf..

Otvoreno i ponizno srce

„Bez vjere ne bih mogao živjeti. Vjera je sama po sebi toliko jednostavna, a mi je često nepotrebno kompliciramo. Ponekad mislimo da su potrebne posebne molitve za svaku situaciju, ali Gospodinu je mnogo draže srce koje je otvoreno, ponizno, jednostavno i maleno. Vjerujem da se najviše milosti može izmoliti upravo kroz jednostavnost srca i spontani razgovor s Isusom. Nažalost, često nam nedostaje upravo ta spontanost, to djetinje srce koje se iskreno otvara Gospodinu.

Ljudi često kažu da nemaju vremena za molitvu, ali zapravo možemo moliti i u svakodnevnim poslovima – kuhati, peglati, obavljati svoje zadatke s Isusom. Živjeti svakodnevnicu u Njegovoj prisutnosti, upravo to je prava ljepota života s Gospodinom: uprisutnjivati ga u svojoj svakodnevnicu.

Već dvije godine proučavam život i djelo Sluge Božjega Marcela Vana, i fasciniran sam njegovim primjerom spontanih molitava. Trenutno radim na Molitveniku inspiriranom njegovim duhovnim razmišljanjima, i vjerujem da će uskoro biti tiskan. Marcel Van imao je nevjerojatnu jednostavnost u razgovoru s Isusom – u jednoj knjizi, dvije stranice je posvetio razgovoru o riži! Isprva mi to nije bilo

jasno, ali s vremenom sam shvatio da je upravo ta jednostavnost razgovora s Isusom ono što nas približava Njemu.“

Život u Zidinama

„Živjeti u Zidinama je jako lijepo ali i izazovno, i zna biti jako stresno. Dragi kutak u svjetovnom smislu nemam, ali volim prošetati.

Jedno posebno mjesto koje bih svakome preporučio jest kapelica sv. Josipa. To je moj kutak mira i nadahnuća. Tu pronalazim nadahnuća za propovijedi, sakramente, za ljude kojima služim, ali i za vlastiti odnos s Gospodinom, koji se upravo ovdje produbljuje. Posebno volim dolaziti navečer, a srijedom rano ujutro imam svoju uru klanjanja pred Presvetim. Srijeda je inače dan kada imam nešto više slobodnog vremena, pa nakon klanjanja često odem posjetiti svoje u Župi Dubrovačkoj.“

Don Ivan je rođen 1992. u Zagrebu. Osnovnu školu je završio u Župi Dubrovačkoj, a potom Turističku i ugostiteljsku školu u Dubrovniku. Centralno bogoslovno sjemenište i Katolički bogoslovni fakultet u Splitu upisao je 2018. godine. Nakon dvije godine studija prebacio se u Zagreb na Institut Družbe Isusove, a formaciju je nastavio kod Misionara Krvi Kristove u Misijskoj kući sv. Gašpara u Zagrebu. Među kandidate za đakonat i prezbiterat na naslov Dubrovačke biskupije primljen je 2. travnja 2021.. Formaciju i studije je završio u rujnu 2023. godine. Đakonski praktikum je obavio u župi Svih svetih u Blatu. Zaređen je 9. lipnja 2024. u Katedrali, a svoju mladu misu slavio je 22. lipnja na igralištu u Kuparima, prostoru budućeg Pastoralnog centra bl. Alojzija Stepinca.

Don Ivan Galjuf, ministranti Rafael Miličević, Samuel Vučak, Orsat Čoić, Frano Miličević, Lovro Juraj Trpin, Miho Šimunović, Mario Barišić, Marijan Mlinarić

Nadamo se za Uskrs otvoriti obnovljenu crkvu sv. Dominika

Fr. Saša Stjepan Bukvić novi je prior samostana sv. Dominika u Gradu. Nakon što je tri godine bio na službi župnog vikara i ekonoma u dominikanskom samostanu u župi Kraljice Svete Krunice u Splitu, od strane braće je izabran i postavljen na Malu Gospu ove godine na novu dužnost u dubrovačkom dominikanskom samostanu.

- Puno je obaveza, crkva sv. Dominika je pri završetku obnove, veliki pomaci su učinjeni. Nadali smo se kako ćemo dočekati Božić u obnovljenoj crkvi ali zbog nekih čimbenika koji su usporili tijek obnove, nadamo se da ćemo na Uskrs iduće godine otvoriti crkvu. Ogroman je to prostor, najveća crkva u Dalmaciji, monumentalna je, još smo u prašini ali građevinski dio radova je generalno gotov. Crkva je oličena, konzervatori zadovoljni, još se neke stvari moraju riješiti i skele uskoro idu vani. U izradi su i nove klupe. Dok ne stignu, vjernici će biti strpljivi, ali imamo alternativu – kaže fr. Saša koji u Dubrovniku nije prvi put, tu je prošao novicijatom, razdoblje pripreme novaka.

Božić u Dominikanaca

- Moje sjećanje koje seže do novicijata je taj veliki Božić u Dominikanaca, prije stavljanja crkve pod građevinske skele. Sjećam se prepune crkve sa Simfonijskim orkestrom. Negdje u meni uvijek živi ta slika posebnog doživljaja Božića u Dominikanaca, to je za mene stvarno bilo velebno. Čujem priče sugrađana kako su Dubrovčani vezani za crkvu sv. Dominika i kako je ta njihova želja već postala kategorija čežnje za povratkom u crkvu sv. Dominika. Naše mise u Rozariju, prilagođenom liturgijskom prostoru, i sada su posjećene.

Fr. Saša je rođen u Subotici, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Diplomirani je geograf turizmolog.

- Izvjesni dio godina radio sam u svojoj struci i onda se odlučio za ostvarivanje zvanja koje je uvijek bilo u meni. Bog uvijek zove u pravo vrijeme. Kao kandidat Subotičke biskupije završio sam četiri godine teologije u Đakovu i na petoj godini sam prešao ovdje u novicijatom

kao kandidat Hrvatske dominikanske provincije. Kod Isusovaca na papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu magistrirao sam teologiju – kaže prior dominikanskog samostana.

Za đakona je ređen u Sarajevu, svoj đakonski praktikum vršio je u župi Uzvišenja Sv. Križa u Klopču kod Zenice. Na svetkovinu Sv. Petra i Pavla, 29. lipnja 2021. u samostanskoj crkvi Kraljice Svete Krunice u Zagrebu zaređen je za svećenika Hrvatske dominikanske provincije, a 19. rujna 2021. proslavio je svoju mladu misu.

Zašto dominikanski red?

- S dominikanske sam župe. Dominikanci su do 1948. vodili župu Isusova uskrsnuća u Subotici kojoj pripadam. Progonjeni od komunističkog režima, na koncu su te godine i protjerani iz Subotice. Ali taj kratki period od 1945.-1948., ostavili su snažni, duboki pečat u toj Biloj Subotici, kako su je voljeli zvati. Subotica je grad od sto tisuća stanovnika, i u to vrijeme hrvatsko življe je bilo većinsko. Taj biljeg Dominikanaca je u mom rodnom gradu trajno ostao. Njihov dolazak je bio na poziv tadašnjeg biskupa Budanovića kako bi se osnažila hrvatska inteligencija. Poimanje Dominikanaca, tih bilih fratara u Subotici, koji su nedaleko do moje kuće imali svoju matičnu kuću koja se ugasila 50-ih godina prošlog stoljeća, je uvijek bio prisutan. Tako sam se i odlučio poslije dobrog i kvalitetnog školovanja u đakovačkom Velikom sjemeništu, ka redovništvu. Zvanje kao takvo bilo je uvijek prisutno, aktualiziralo se, ne mogu reći kasno, ali neustaljenim redom koji se inače događa. Neki put je i to bolje. Bog poziva čovjeka, u pravom trenutku njegova života, možemo reći uvijek u pravo vrijeme – poručuje fr. Saša Stjepan Bukvić.

Za ruku s Gospodinom

Fr. Saša obavlja i službu kapelana u Domu za starije osobe na Pilama.

- Biskup Roko Glasnović me je imenovao kapelanom. To je jedna od lijepih pastoralnih dužnosti s kojom sam izuzetno zadovoljan jer naš samostan nije župa, ali tu je starački dom koji to upotpunjuje. Nastojim biti vedar i pun nade kad stignem k njima, lijepo funkcioniram. Dosta njih je pjevalo u crkvenim zborovima tako smo pokrenuli i pjevanje. Ako nisam dosad propjevao, sigurno ću tamo – kroz osmijeh će dubrovački Dominikanac.

Iako kontinentalac fr. Saša Stjepan Bukvić na mediteransku klimu se navikao, kao i na život unutar zidina.

- Život se većinom odvija izvan zidina ali volim, i zbog obveza, poći do Gruža. Lijepa je komunikacija s ljudima, vrlo se ugodno osjećam. Grad i okolica pružaju jedan ladanjski stil života, onog ubrzanog načina života kao u Splitu nema, Dubrovnik ima svoj, drugačiji ritam koji je bolji i kvalitetniji.

Bratstvo Presvetog Sakramenta pri stolnoj crkvi Gospe Velike u Dubrovniku

Članovi Bratstva Presvetog Sakramenta na kapitolu

O postojanju i djelovanju Bratstva

Točan datum utemeljenja Bratstva nije poznat, ali pretpostavlja se da je utemeljeno prije 1550. godine kada se ono prvi put spominje u sačuvanim dokumentima. Naime, bratovštine su se u našem priobalju počele pojavljivati još u četrnaestom stoljeću.

Općenito, bratovštine su bile molitvene skupine koje su svoje ufanje stavile u Boga, bilo da su imale socijalni karakter ili su više bile okrenute molitvi. To je ovisilo o kulturnim i povijesnim prilikama te ozračju u kojemu su bratovštine nastajale. Izvorni originalni Statut ovog Bratstva nije sačuvan, ali su pravila obnovljena u skladu s crkvenim zakonicima, prvotno 1933., a zatim 1992. godine.

Svrha osnivanja Bratstva Presvetog Sakramenta je iskazivanje štovanja Presvetom Oltarskom Sakramentu. Članovi Bratstva bili su pripadnici odličnijih staleža dubrovačkoga stanovništva, svećenici i vlastela. Današnji članovi Bratstva su iz svih staleža i zanimanja u našem Gradu.

U 2005. godini Euharistije Bratstvo Presvetog Sakramenta slavilo je 455 godina uspješnoga postojanja i djelovanja. Tada je Sveti Otac Papa Benedikt XVI. dodijelio posebnu povelju Bratstvu i članovima podijelio pisani Apostolski Blagoslov. Te godine Bratstvo je, kao i danas, imalo 44 člana.

U zadnjih tridesetak godina Bratstvo je obnovljeno i pomlađeno. U svojim bratimskim odorama članovi Bratstva sudjeluju u svečanim sv. misama na prvu nedjelju u mjesecu koja se zove Nedjelja Sakramenta, svake srijede na euharistijskom klanjanju, tijekom četrdesetosatnog klanjanja u Velikome tjednu, a vrlo su aktivni u prigodi velikih blagdana Svetoga Vlahu, Velikog petka, Tijelova i Velike Gospe kada se organiziraju procesije kroz Grad te su članovi Župskog pastoralnog i ekonomskog vijeća.

Nekad je u Bratstvu bio veliki broj svećenika jer su članovi Katedralnog kaptola bili i članovi Bratstva, dok danas posebnu brigu o Bratstvu vodi uprava Bratstva

s katedralnim župnikom, don Marinom Lučićem koji ima u braći vjerne suradnike.

Bratstvo stalno, od svojega nastanka, djeluje pri stolnoj crkvi Gospe Velike u Dubrovniku. U vrijeme polustoljetne komunističke vladavine druga bratstva, koja su imala nekretnine i posjede, ostala su bez njih, te im je zabranjeno javno djelovanje. Ovo Bratstvo, koje nije imalo ništa, i koje je bilo vezano uz Crkvu i Sakristiju, nije nikomu smetalo i nikad se nije ugasio.

Temeljna obveza članova Bratstva je živjeti pravim kršćanskim životom, gajeći i promičući duh djelotvorne ljubavi prema Isusu u Presvetom Oltarskom Sakramentu, a osobito pohodima Oltarskom Sakramentu.

Novoprimitljivi članovi Bratstva

Na kapitolu u svibnju ove godine primitljivi su dva nova člana:

Martin Lazar

Rođen je 4. travnja 1975. u Dubrovniku od majke Marine i oca Tibora. Oženjen je sa ženom Renatom rođenom 3. prosinca 1974 u Slavanskom Brodu. Stanuje na adresi Lazarina 4 u Dubrovniku, župa Sv. Andrije. Ima troje djece: Jakova, Stjepana Domagoja i Lukreciju. Studije matematike i geofizike je završio na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, na kojem je i doktorirao 2007. Radio je na Sveučilištu u Zagrebu, Max Planck Institutu u Leipzigu, Baskijskom institutu za primijenjenu matematiku u Bilbao. Trenutno je zaposlen kao sveučilišni profesor na Sveučilištu u Dubrovniku.

Oskar Jeljenić

Rođen je 23. lipnja 1992. u Dubrovniku od oca Stijepa i majke Vinke. Oženjen je Ljubicom Vlašić, rođenom 14. listopada 1996. u Dubrovniku. Imaju kćerkicu Moniku. Stanuje u Nalješkovićevoj ulici br. 7 u Gradu, župa Gospe Velike. Završio je Pomorsko - tehničku školu 2011. u Dubrovniku, već 7 godina zaposlen je u Rezervatu Lokrum.

Umrli braća

U ožujku ove godine napustio nas je dugogodišnji i vrijedni član našega Bratstva, ugledni građanin profesor Ivo Jelić.

Josip Žuvela

Događanja kroz proteklu godinu

Effatha u Međugorju

Molitvena zajednica Effatha je 13. veljače 2024. godine na Izornoj skupštini izabrala novo vodstvo. U službi voditelja zajednice je izabran Miho Bošković, a u službi zamjenice voditelja Lea Đurović Ruso.

Effatha je član Nacionalne službe zajedništva katoličke karizmatске obnove u Duhu Svetom te zajedno sa ostalim katoličkim karizmatским zajednicama u Hrvatskoj gradi svoje poslanje i služenje. U ožujku 2024. godine vodstvo Zajednice se zajedno s predstavnicima Nacionalne službe zajedništva KKODS-a Nikom Rončevićem, Petrom Jurčevićem i Matijom Ricovom susrelo s biskupom Rokom Glasnovićem i predstavilo svoj rad, služenje i planove.

Od 4. do 6. travnja 2024. godine održao se, u franjevačkoj crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru, 11. po redu zajednički susret Katoličke karizmatске obnove u Duhu Svetom Hrvatske i Bosne i Hercegovine na kojem su sudjelovali i članovi Zajednice naše Župe.

Naš brat u Kristu don Ivan Galjuf je imao Mladu misu 22. lipnja te je Zajednica animirala agape iza euharistijskog slavlja. Effatha je također u lipnju animirala uočnicu Mlade mise don Petra Markića u Janjini.

U srpnju i kolovozu Effatha je animirala Trodnevnicu svetom Stjepanu u Zatonu Velikom dok je Trodnevnicu uoči blagdana Velike Gospe u Katedrali animirala zajedno s molitvenom zajednicom Svete Obitelji iz Osijeka.

U listopadu Effatha je imala trodnevnu duhovnu obnovu za svoje članove u Međugorju pod geslom "Dat ću vam novo srce, nov duh udahnut ću u vas! (Ez 36,26)".

Od 8. do 9. studenoga 2024. u Pastoralnom centru Ivana Pavla II. u Trogiru je održan susret Charis Splitsko-makarske metropolije na kojemu su sudjelovali i naši članovi s vodstvom.

Charis susret zajedništva voditelja i duhovnika KKODS-a se održao od 21. do 24. studenog 2024. u Zadru na kojem je naša zajednica prisustvovala sa duhovnikom i užim vodstvom.

Molitvena zajednica Effatha je tijekom cijele 2024. godine imala redovite mjesečne formacijske susrete za kandidate nakon predstavljanja Zajednice u studenome i prosincu 2022. godine pa na taj način zajedno s evangelizacijskim otvorenim susretima svakoga zadnjeg utorka u mjesecu ostvaruje viziju zajednice Effatha, a to je sudjelovanje u rastu i obnovi Katoličke crkve i spasu duša, živeći "struju milosti" u Crkvi i krštenje u Duhu Svetom iz kojega proizlazi živa svijest o identitetu djeteta Božjega i prepoznavanju poslanja u Crkvi te rasta u služenju.

Neokatekumenski put

Potaknut obnovom Drugoga vatikanskog sabora, providen od Boga za vrijeme u kojem živimo, prije oko 60 godina rodio se u siromašnom predgrađu Madrida Neokatekumenski put.

Inicijatori ove crkvene stvarnosti, danas raširene po cijelom svijetu, su vjernici -laici. To su još uvijek živući španjolski slikar Francisc o Jose Gomez Arguello, poznat po nadimku Kiko i pokojna kemičarka Carmen Hernandez. Kasnije im se pridružio talijanski svećenik otac Mario Pezzi, koji je također još aktivan, a na mjesto službenice Božje Carmen, izabrana je Maria Ascension Romero, španjolska nastavnica.

Zbog čudesnog djela obraćenja ljudi iz najrubbijih dijelova madridskog društva, potaknutih Kikovim nadahnućem da po uzoru na duhovnost svetog Charlesa de Foucolda u tišini dijeli život s najsiriromašnijima i odbačenima, noseći uvijek sa sobom samo Sveto pismo i gitaru, te razgovarajući o Kristu s onima koji su mu prilazili i htjeli i o Kristu slušati, madridski je nadbiskup, a kasnije i papin generalni vikar u Rimu prepoznao autentično djelovanje Duha Svetoga te je tako spontano počela nastajati nova crkvena stvarnost, koja se temelji na iskustvenom naviještanju Radosne vijesti – Kerygme, kroz katehetsku sintezu koja se oslanja na tronog kršćanskog života: Riječ Božja – Liturgija - Zajednica. Rađale su se pomalo, brojne zajednice najprije u madridskoj nadbiskupiji i Španjolskoj, potom u Rimu i Italiji, da bi se proširile doslovno po svim zemljama i biskupijama svijeta s ciljem upoznavanja i obnavljanja vlastitog krštenja za već krštene po uzoru na katekumenat prvotne crkve (od tud ime: neokatekumeni), kao i naviještanja evanđeoske Radosne vijesti udaljenima u dekristijaniziranom i sekulariziranom okružju suvremenih gradova i država. Kroz dugogodišnju formaciju i permanentni odgoj u vjeri u zajednici se očituje snaga Duha Svetoga kroz služenje i ljubav prema braći, koji izvire kao moralno čudo usred naraštaja okrenutog sebi, novcu i idolima ovoga svijeta, koji teško može opstati zajedno i onda kad postoje početni zajednički interesi (vezani primjerice za politiku, sport, ekonomiju, kulturu)... Zajednice neokatekumenskog puta svugdje u svijetu, pa tako i u našoj Župi i Biskupiji čine pak, od Boga pozvana braća svih uzrasta i staleža, spolova i podrijetla, više i manje obrazovanih, zdravih i bolesnih...potpuno različitih koje ljudskom logikom ne može ujediniti ništa, doli snaga Božje Riječi djelovanjem Duha Svetoga.

Sve pape našega vremena vole i podržavaju stvarnost Neokatekumenskog puta. Možda ga je upravo sveti papa Ivan Pavao II. najbolje definirao još 1990. godine rekavši: „Priznajem neokatekumenski put kao itinerarij katoličke formacije valjane za društvo i današnja vremena.“

A Gospodin kaže: „Po njihovim ćete ih plodovima prepoznati“ (Mt, 7,16). Plodovi Neokatekumenskog puta u svijetu su brojni i čudesni. Među onima koji se ne mogu ne vidjeti su brojni pozivi mladih za posvećeni život. Neokatekumenski put tako ima više od stotinu otvorenih misijskih sjemeništa Redemptoris Mater po čitavom

svijetu, a na hrvatskom govornom području dva : u Puli i u Sarajevu. Djevojke koje osjete poziv za posvećeni život odlaze na formaciju u brojne samostane kao radosne Kristove zaručnice. S druge strane, osobe pozvane na brak, na Putu čuvaju brak kao najposvećenije mjesto života i obraćenja, te primaju život od Boga vjerujući u Njegove planove i Njegovu providnost. Nerijetko stoga među neokatekumenima susrećemo obitelji s brojnou djecom. U poslušnosti župniku i biskupu članovi Neokatekumenskog puta rado sudjeluju u svim događajima i pomažu u župama i biskupiji, gdje su potrebni.

Nisu iznimka svakako ni naši dubrovački neokatekumeni. U Dubrovnik je Neokatekumenski put došao prije skoro trideset godina. U našoj Župi i u našoj Biskupiji predstavljaju tako jedno od najstarijih i svakako najbrojnijih stvarnosti u kojima sudjeluju brojni vjernici laici sa čitavim obiteljima. U Gradu djeluje 5 zajednica, četiri u župi svetog Andrije i jedna u katedralnoj župi Velike Gospe. Dvije zajednice još postoje na otoku Korčuli. Dubrovačka biskupija ima i dva prezbitera iz sjemeništa Redemptoris Mater u Puli – don Darka Kovačevića, koji je župni vikar u našoj župi te don Hrvoja Zaninovića, župnika župe na Kliševu. I trenutno se u našoj Župi kod sestara Anćela na Pilama odvijaju Kateheze neokatekumenskog puta s kojima počinje ovaj duhovni itinerarij prema odraslom i ozbiljnom kršćanstvu. U prošloj godini „rodila se“ nova, četvrta neokatekumenska zajednica u župi svetog Andrije, a naši članovi i župljani, braćni par Kate i Pavo Šišević, proslavili su zlatni pir, obnovivši braćne zavjete, uz veliko veselje sve braće i sestara iz zajednica. Članovi Puta su u vremenu između Uskrsa i Duhova naviještali Evanđelje po trgovima gradova širom svijeta, pa tako i ispred naše Katedrale. Tijekom ljeta mladi s Puta bili su na hodočašću u Češkoj, gdje su također po ulicama i trgovima radosno uz pjesmu i ples, naviještali Evanđelje.

Put kao dar Duha Svetoga narodu Božjem i njegovoj Crkvi živi i kroz „missio ad gentes“, gdje cijele obitelji, osjetivši nutarnji poziv, ostavljaju zbog Krista sve svoje sigurnosti- ognjišta, poslove i hobije, te se stavljaju na raspolaganje Crkvi da ih pošalje u bilo koju zemlju svijeta, u prostore koji još nisu upoznali Radosnu vijest ili u kojima je Crkva uslijed sekularizacije nestala.

Dijeleći životni put u jednostavnosti i poniznosti s braćom koja tamo žive, malo po malo se istinski uprisutnjuju kao svjetlo, sol i kvasac za današnji svijet. Iz Dubrovnika imamo takve dvije obitelji, braće Marijana i Ivana Primorca, koji su ostavili sve i započeli život služenja u Božjoj providnosti u predgrađima Ljubljane, za koju su ždrijebom odabrani. Naš don Frano Čivljak župnik je katedrale albanske biskupije Lesce, a naš Karlo Stjepanović je bogoslov sjemeništa Redemptoris Mater u Washingtonu.

Uz podršku naših prezbitera, biskupa i pape Frana, praćeni od svojih katehista, Neokatekumenske zajednice se, s radošću i poniznošću, stavljaju na službu mjesnoj i općoj Crkvi, u trajnoj borbi za vlastito obraćenje i naviještanje Evanđelja Kristova svim ljudima.

Rad s mladima je kao svakodnevni ispit savjesti

Odred katoličkih skauta sv. Benedikta koji je 2017. godine osnovan u Katedralnoj župi Velike Gospe i Župi sv. Andrije od listopada prošle godine ima novu voditeljicu. Helena Džakula stavila se na raspolaganje za pastoralnu suradnju župniku i Katedralnoj župi te preuzela vođenje skauta kako bi 'obogatila svoje iskustvo rada u školi kao vjeroučiteljice te doprinijela župnoj zajednici kroz rad sa skautima'.

- Rad s mladima kroz skautizam ispunjava me jer vidim koliko doprinosimo njihovom osobnom razvoju i povezivanju s vršnjacima, a meni daje priliku prenijeti vrijednosti i vještine koje smatram važnima za njihov daljnji život. Ono što je najvrijednije, pruža se prilika, koliko za prenošenjem radosne vijesti mladima, toliko osobno za primanje raznih milosti kroz susrete sa skautima.

Posebno naglašava kako su se od ove godine u osmišljavanju i realizaciji susreta pridružile i tri starije skautice Josipa, Margarita i Mara, koje 'svojim prijašnjim skautskim iskustvom i znanjem pomažu u vođenju aktivnosti, inspiriraju mlađe članove i služe kao uzor mlađim skautima, što ujedno i je jedan od ciljeva skautizma'.

Rast u vjeri

Voditeljica Helena osvrnula se i na sve ono čemu se pridaje posebna važnost u radu sa skautima, čemu ih se podučava kroz susrete i druženja, a posebno koje su odlike jednog skauta i zašto je dobro za djecu da se priključe Odredu.

- Skautski pokret sadrži metodu koja pomaže djeci i mladim ljudima odrasti i sazreti. Ovu metodu utemeljio je Robert Baden-Powell 1907. godine, a s godinama se pokret prilagodio kulturama i razvoju društva diljem svijeta. Katolički skauti su organizacija koja nudi djeci i mladima programe koji im pomažu u osobnom

Helena Džakula sa skautima

sazrijevanju, odgovornosti, svladavanju životnih teškoća, ostvarivanja vlastitih talenata, kvalitetnih prijateljstava, te rast u vjeri. Posebnu važnost, osim osobnog rasta, pridajemo vrijednostima kao što su zajedništvo, poštovanje prema prirodi i ljubav prema Bogu kroz brigu za druge. Kroz naše susrete i aktivnosti nastojimo poticati razvoj empatije, suradnje i samopouzdanja u svakom članu. Uz duhovni rast, učimo ih praktičnim vještinama poput orijentacije u prirodi, timskog rada i odgovornosti, koje će im koristiti u svakodnevnom životu. Naša je želja da mladi skauti osjećaju kao sigurno okruženje u kojemu mogu slobodno izraziti svoja razmišljanja i rasti u zajednici ispunjenoj podrškom i vjerom. Karizma katoličkih skauta prožeta je odanošću i ljubavlju prema Bogu, Crkvi i Domovini, što nas nadahnjuje da živimo i djelujemo u skladu s tim vrijednostima. Skautski život temelji se na 10 skautskih zakona i skautskom obećanju – pojašnjava Helena Džakula.

Katolički skauti redovne susrete imaju svake subote u dva termina. Trenutačno je u Odredu sv. Benedikta 35 skauta koji su raspoređeni u tri uzrasta: vukovi (srednjoškolci), kune (od 6. do 8. razreda) i vučići (4. i 5. razred).

- Starija skupina skauta koju čine vukovi i kune, a to su srednjoškolci i stariji osnovnoškolci, dočekala me pri preuzimanju vodstva, a čini je grupa od petnaestak skauta koji redovito posjećuju susrete te sudjeluju u zajedničkim aktivnostima. Ove godine primali smo nove skaute pa sada imamo i skupinu koju čine vučići i kune. Posebno nas veseli njihova oduševljenost i veselje pri svakom novom susretu. Naše aktivnosti

Skauti u Đurovića špilji

su raznolike, a cilj nam je prožeti susrete temama i aktivnostima koji usmjeravaju na odanost Bogu, Crkvi i Domovini – kaže voditeljica skauta.

Osim redovitih susreta, katolički skauti sudjeluju u raznim aktivnostima koje pridonose zajednici. Dugi niz godina sudjeluju u nacionalnom volonterskom projektu '72 sata bez kompromisa'. Također, doprinose i sudjelovanjem u Caritasovoj akciji 'Podijelimo radost Božića'.

- Na taj način osvješćujemo skautima brigu za bližnje. Katolički skauti uoči Božića donose Betlehemsko svjetlo mira župljanima, ono se pali u Betlehemu u Bazilici Isusovog rođenja na prvu nedjelju došašća, austrijski izviđači donose ga u Austriju, potom u Hrvatsku katolički skauti.

Kamp na Šipanu

Helena Džakula ističe da je jedna od odlika skauta je i boravak u prirodi kroz razne izlete i planinarenja.

- Skauti već dugi niz godina odvoje posebne dane zajedničkog boravka u prirodi, zimi idu zajedno planinariti i to je posebno iskustvo za skaute gdje kroz zajedničku molitvu, kuhanje, posluživanje jela i igru, učimo što znači živjeti i raditi zajedno kao prava zajednica. Ljeti skauti zajedno kampiraju na Šipanu, gdje razvijaju zajedništvo kroz slične vještine samo u morskome okruženju. Ove godine kamp na Šipanu nije održan, međutim u planu je sljedeće ljeto nastaviti program čemu se najviše vesele novi skauti.

Sudjelovanje u volonterskoj akciji 72 sata bez kompromisa

Skauti na Srđu

Inače, Helena Džakula je vjeroučiteljica u Osnovnoj školi Marina Getaldića u Gradu, predaje vjeronauk učenicima od četvrtog do osmog razreda.

- Kroz dosadašnje iskustvo rada s djecom i mladima ove razvojne dobi, kako u školi tako i sa skautima, primijetila sam kako se u izazovima adolescencije u njima javljaju zanimljiva pitanja o Bogu, Crkvi i vjeri, moralnim pitanjima, ali ono što me posebno impresionira je upravo ta njihova znatiželja i otvorenost u postavljanju pitanja, te osluškivanju onoga što možda već i sami slute, ali im se pruža prilika o tome progovoriti. Njihova pitanja potiču mene na promišljanje o odnosu s Bogom i bližnjima. Rad s mladima je kao svakodnevni ispit savjesti, upravo kroz ono što njih zanima i u meni se svakodnevno otvaraju nova pitanja. Ono što se može primiti u radu s djecom i mladima ne može pružiti nijedna knjiga. Susreti su ono što nas neizmjereno obogaćuje i svakodnevno inspirira, susret s Bogom koji pokreće u nama htjeti i djelovati, te susreti s čovjekom u kojem prepoznajemo sliku našega Stvoritelja – naglašava Helena Džakula.

Posebno je bit' na oltaru, služimo Bogu i pomažemo svećeniku na misi

Župnom vikaru don Ivanu Galjufu povjereno je vođenje ministranata Župe Katedrala i sv. Andrije. Redoviti susreti su subotom ujutro u devet sati za ministrante Katedrale, a sat i pol nakon za ministrante sv. Andrije. Nekad se ministrantske grupe spoje, bude ih tada dvadesetak. Bude tu smijeha i zabave, a don Ivan nastoji svaki put organizirati što kreativniji susret. Primjerice, pogledaju neki poučni film poput onoga o sv. Tarziciju, hrabrom rimskom dječaku, mučeniku i svecu, ujedno i zaštitniku ministranata.

- Nakon filma napravimo pitalicu ili kroz igre održimo kviz, da im bude što zanimljivije. Obvezno im, bar desetak minuta nešto novo ispriopovijedam, ali teško je zadržati njihovu pažnju jer oni su još u tom življenju životnom periodu. Važno je da nema praznog hoda, da im ne postane monotono. Zanimljivo je raditi s njima, dosta su zainteresirani, kako koji – kroz osmijeh će don Ivan. Ministrantima najčešće pristupaju prvopričesnici i baš tada je, dodaje, bitno s njima raditi, usaditi im temelje.

- U prvom srednje dobar dio njih izlazi iz ministranata, ali jako je važno da ostanu i poslije toga pri Crkvi. Ne moraju biti ministranti, ali ima drugih stvari koje su isto dobre, primjerice mogu čitati na misi, uključiti se u bilo koje druge aktivnosti Župe, jer u ministrante dolaze nove generacije.

Naziv ministrant dolazi od latinske riječi 'ministrare' što znači služiti. Svojim služenjem ministranti doprinose da molitvena slavlja župne zajednice budu ljepša. Zato ih se još naziva i službenicima oltara, jer su najbliži oltaru i svećeniku, te aktivno brinu oko pripremanja liturgijskog slavlja.

Srednjoškolac Samuel Vučak ministrant je šest godina u Župi sv. Andrije. Pomaže u organizaciji službe u sv. Andrije, odnosno uvodi red među mlađima, a upravo je prešao u starije ministrante.

- Odavno sam tu, od drugog razreda osnovne sam počeo ministrirati. Na početku nisam htio, ali mama je rekla da idem, postao sam ministrant i sad mi je drago, nastaviti ću i dalje. Mama nije pogriješila – iskren je Samuel.

- Drago mi je biti ministrant, gusta me! A što mi znači, bliže sam Bogu. Praktički na oltaru sam pa i jesam Bogu bliže. Mogu pomagati drugima, recimo mlađim ministrantima.

Na pitanje kakav službenik oltara treba biti, odgovara:

- Ministrant treba pomagati svećeniku i biti uzor. Kad prvopričesnici požele biti ministranti, mi stariji im trebamo biti uzor. Treba se pristojno ponašati na oltaru, može se nekad i nasmijati, ali ne previše jer smo na misi. Treba svaku nedjelju biti na misi.

Srednjoškolac Rafael Miličević počeo je ministrirati s pet, šest godina.

- Predškolic sam bio, stariji brat je ministrirao i imao tamo svoje prijatelje pa su i mene uključili. Bilo nas je

nekad po 15 ministranata uz oltar u sv. Andrije, sjedali smo po skalinima, jer nije bilo dovoljno stolica – kaže Rafael i dodaje:

- Kad sam bio mali mama me je uvijek upozoravala da u crkvi budem miran, a sad ne mogu zamisliti poći na misu u sv. Andrije, a ne ministrirati. Ministrantu je obaveza biti sluga Bogu jer pomaže na oltaru. Svaku nedjelju sam na misi, osjećam se blizu Bogu, stvarno je posebno bit na oltaru.

Orsat Čoić želio je biti ministrant, a prevagnulo je i to što su tu bili i prijatelji.

- Bliže sam nego dosta ljudi oltaru i pomažem svećeniku. Miho Šimunović i Lovro Trpin od četvrtoga razreda su ministranti.

- Slušamo na misi, pomažemo svećeniku donosimo Božje darove kruh, vino i vodu. Donosimo oprezno da se ne bi prolilo ili slomilo.

Hoće li, kad narastu, ostati u ministrantima, ovaj razigrani dvojac u isti glas odgovaraju: "Možda!"

- Osjećam se odlično na oltaru. Trebamo bit odlični, mirni, slušati don Marina i časnu Katarinu, pjevati na misi – kaže Marijan, a Lovro nastavlja:

- Redovito sam išao na misu pa sam pitao časnu mogu li biti ministrant jer želim služiti Bogu, i eto, tri godine sam u ministrantima. Trudim se svaki put bit dobar, miran, poslušan. Nastavit ću ministrirati i kad budem velik.

Ministranti na misnom slavlju sudjeluju obučeni u ministrantsku odjeću. Ministrant može biti svaki dječak koji iskreno želi ljubiti Isusa, voli Crkvu i svoju Župu, i koji se svojevoljno odluči za ministrantsku službu. Najbolje vrijeme stupanja u ministrantsku službu je poslije prve svete pričesti, ali se ministrantima može priključiti i prije.

Naša župa ima i starije ministrante koji sudjeluju za većih svečanosti na mislim slavljinama uz biskupa Roka. Ministranti s fotografije uveličali su mladu misu novog svećenika Dubrovačke biskupije don Petra Markića u Župi sv. Vlaha u Janjini.

Boje naših župa brane tri ekipe

U organizaciji Vijeća za mlade Dubrovačke biskupije krajem listopada počela je nova sezona Katoličke malonogometne lige Dubrovačke biskupije 2024./2025.. Nogometno umijeće će pokazati dvanaest ekipa iz devet župa. Naša Župa ima tri malonogometne ekipe: Sv. Andrija Pile 1, Sv. Andrija Pile 2 i Velika Gospa Katedrala. Kruno Lujak vodi ekipe sv. Andrije, a ekipu Katedrala vodi Pasko Filičić, a don Ivan Galjuf je duhovni voditelj svih triju ekipa.

„ U sklopu Lige mladima naše Biskupije želimo ponuditi novu dimenziju ‘najvažnije sporedne stvari na svijetu’, oslobođenu nasilja i psovanja, poticati lokalnu zajednicu na što bolju komunikaciju među župnim zajednicama i razvijati tjelesne i duhovne strane ljudskog bića kroz redovitu fizičku aktivnost i evanđeosku poruku ljubavi. Na taj način želimo promicati navještaj i život Evanđelja s ciljem

Sveti Andrija - Pile 2

Katolička malonogometna liga ima svoja pravila kojih se svi igrači trebaju pridržavati. Pošteno igranje je na prvome mjestu. Zanimljivo je spomenuti kako na ovim utakmicama nema ružnih riječi i vrijeđanja drugih igrača jer se za takvo nešto riskira žuti karton i dvije minute izvan igre. Prekrši li igrač spomenuto pravilo ponovno, slijedi crveni karton i ne može sudjelovati u sljedećoj utakmici svoje ekipe. U ekipi mogu igrati osobe od 15 do 25 godina starosti, s iznimkom da u ekipi mogu igrati maksimalno tri osobe od 26 do 29 godina. Jedna momčad može prijaviti maksimalno 15 igrača. Susreti se odigravaju subotom u dvorani Učeničkog doma Paola di Rosa na Ilijinoj glavici.

Sveti Andrija - Pile 1

oblikovanja vlastite slobode, tolerancije, promocije kršćanskih vrijednosti i dostojanstva ljudskoga života.“ Cilj Lige je druženje i upoznavanje mladih iz cijele Biskupije te razvijanje natjecateljskog duha s kršćanskim predznakom.“ – ističe predsjednik Vijeća za mlade Dubrovačke biskupije don Ivo Markić.

Ove godine u organizaciji sudjeluju i animatori Marijan Radović i Josip Đurović. U natjecanju sudjeluju Župe s područja Dubrovačkog dekanata 1 i 2 te Konavoskog dekanata: Sv. Marije Magdalene – Mandaljena, Gospe Karmelske – Pločice, Sv. Mihajla – Lapad, Sv. Andrije – Pile, Velike Gospe – Katedrala, Sv. Križa – Gruž, Sv. Obitelji – Nova Mokošica, Velike Gospe – Rožat i Sv. Vida – Trsteno.

Velika Gospa - Katedrala

Biseri Očeva Milosrđa

Biseri Očeva Milosrđa zajednica je djece i mladih koji potaknuti Duhom Svetim žele produbljivati svoju vjeru, pomagati bližnjima u duhovnim i tjelesnim potrebama svjedočeći tako ljubav Nebeskog Oca po primjeru blažene Marije Propetog Isusa Petković.

U našoj župnoj zajednici ova Zajednica se okuplja ponedjeljkom nakon večernje svete mise u Pinakoteci od listopada 2021. godine. Kroz godinu Biseri aktivno sudjeluju u životu župne zajednice. Na svojim susretima zajednički mole, slušaju Božju Riječ, promišljaju o svom svakodnevnom životu, dijele radosti i teškoće s kojima se susreću u svakodnevnom svjedočkom životu, te nadahnjuju na primjerima života bl. Marije Propetog, sv. Franje i svetaca. Najradosnije ji su kad ono što su čuli mogu pretočiti u kreativnost izrađujući mnoge kreativne radove koje prigodno ponude svojoj župnoj zajednici. Tako prigodom misijske nedjelje, Božića, Blagdana bl. Marije Propetog izrađuju prigodne sitnice, neke od njih daruju, kao što su to bili prigodni magneti i kuglice koje su pripremili kako bi ih naši svećenici mogli ponijeti starijima prigodom posjeta pred Božić. Neke prodaju u humanitarne svrhe, za misije koje vode sestre Kćeri Milosrđa u Kongu i Kubi, ali i Zakladu bl. Marija Petković koja pomaže obitelji i studente slabijeg imovinskog stanja. U Došašću sudjeluju u programu kojega s Dječjim katedralnim zborom i prvopričesnicima pripremaju kroz sve nedjelje Došašća prije jutarnje mise.

Kroz svakodnevni aktivni život u svojoj župnoj zajednici često priskoče sestri i župnim suradnicama kad je potrebno pomoći u čišćenju i pripremanju župnih slavlja te tako razvijaju ljubav prema služenju u svojoj župnoj zajednici i rastu u zajedništvu.

Dvije naše članice 9. prosinca 2023. godine sudjelovale su na formaciji Bisera Očeva Milosrđa u Blatu na Korčuli koju su organizirale sestre

Kćeri Milosrđa Kuće Matice u Blatu. Na susretu su imale priliku s članovima Bisera iz Ploča i Blata produbljivati svoja znanja, iskustva i vještine u svjedočenju Riječi, upoznavati se pobliže s likom i djelom sv. Franje koji je žarko ljubio Isusa, a onda u Isusu i sve stvoreno. Sve naučeno pretočili su u svoju kreativnost izrađujući prigodne predmete i zajednički igrokaz kroz koji su pokazali što je to „savršeno veselje“, kako je govorio sv. Franjo. Kroz dva dana u izmjenjivanju molitve, zajedničkog druženja, rada i igre imali su priliku međusobno se upoznati, izmjenjivati iskustva, te prebivati i moliti u svetištu blažene Marije Propetog gdje je euharistijskim slavljem i primanjem diploma o završenoj formaciji završio Prvi susret formacije.

Uvijek se molimo Duhu Svetom da nas nadahne i da stvarno pjevamo na Božju slavu

Kad zapjevaju, srca se ispune toplinom. Dječji katedralni zbor svake nedjelje na jutarnjoj misi u devet sati pjesmom slavi Gospodina i uveličava misno slavlje. Od lanjskog rujna vodi ih profesorica Luce Ćatić. Vođenje je preuzela od dotadašnje voditeljice Željane Lučić.

„Ona ih je okupila pa mi je bilo lako doći na već formiranu grupu“ – kaže Luce pa nastavlja o svojim zborateljicama:

„Uvijek su dobre volje, spremne učiti nove pjesme, baš brzo uče, vole pjevati i dolaziti na probe subotom. Super su mi, baš dobre. Svaki put ostanu s prvopričesnicima koji dolaze nakon našeg susreta, jer dio je pripreme za Prvu pričest uključiti ih barem malo u pjevanje.“

Iako majka sedmero djece, Luce pronalazi vrijeme za rad s dječjim zborom. Uspijeva jer uživa veliku podršku i pomoć svog supruga Željka. S gustom ih uči slaviti Boga pjesmom. I sama je bila članica dječjeg zbora pod vodstvom prof. Maje Marušić tako da joj je ovo, kako kaže, svojevrsan povratak djetinjstvu.

„Rad u zboru je međusobno davanje i primanje. Vjerujem da dragi Bog želi od nas da jedni drugima budemo glasnici. Vidim da je i mojoj djeci, ovoj odraslijoj, značilo ići na crkveni zbor. Drago mi je to njegovati i prenijeti im tu ljubav jer i moja djeca sudjeluju u tome. Doduše, ne u ovoj Župi, nego u Župi sv. Andrije gdje vodim dječji zbor već 15 godina. Uključila sam se na poziv časne Bernarde Kovač. Vjerujem da onaj tko pjeva dvostruko moli, a kad pjevanje krene iz srca i kad čujem njihove glasove to me inspirira jer znam da to Bog želi od nas“ – kaže voditeljica malih zborateljica Katedrale.

Proba zbora u Pinakoteci

Luce je uz glazbu od malih nogu. Počela je svirati klavir s deset godina. Nakon Muzičke škole završila je Glazbenu akademiju, smjer glazbena kultura, u Zagrebu. Radila je u osnovnoj školi, trenutno predaje u srednjoj školi.

„Glazba je uvijek oko mene. Ispunjava me rad s djecom, to je nešto posebno. Uvijek se molimo Duhu Svetom da nas nadahne i da stvarno pjevamo na Božju slavu. U radu s djecom treba imati i puno prihvaćanja i strpljenja, ali kad pjevaju ne pričaju puno“ – kroz osmijeh će voditeljica. Pojašnjava kako je u zboru specifično što se nitko ne smije isticati glasom, već se prilagoditi ostatku ekipe, ‘nema iskakanja, moraju slušati jedni druge da zvuče kao jedan.’

Zboru se može priključiti tko želi, najčešće su to prvopričesnici, ali dobro je ako sa sobom dovedu i mlađu braću i sestre.

„Bude izmjene članova, ali uvijek bude i jedna stalna ekipa. Pretpostavljam da će zborateljice izdržati u dječjem zboru do srednje škole, a onda prijeći u zbor za mlade koji su nedjeljom u 18 sati na misi“ – smatra Luce.

Središnji događaj im je odlazak na ‘Zlatnu harfu’. Smotra dječjih crkvenih zborova Dubrovačke biskupije ove godine je održana sredinom listopada u Župi sv. Vlaha u Stonu.

„To im je bilo posebno veselje. Ove godine smo im printali i majice jer svaki zbor ima nešto svoje, prepoznatljivo. To je za njih poput nagrade što se toliko trude, što dolaze na probe i na nedjeljnu misu, što imaju volje za sve“ – kaže Luce i dodaje: “Na Zlatnoj harfi bude prekrasno jer zajednički na toj misi pjevamo na latinskom, a i crkva bude puna djece.

Dječji zbor Sv. Andrija na Zlatnoj harfi u Stonu

Poticajno je bilo na Zlatnoj harfi čuti i druge zborove, i vidjeti i drugu djecu iz manjih i većih mjesta koja se trude. Ima baš velikih zborova, a čuti njihov zvuk, to je baš bilo inspirativno.

Dječji zbor Dubrovačke katedrale sudjeluje na brojnim događanjima. U Došašću časna Katarina organizira s prvopričesnicima program pred nedjeljnu misu pa i tu dječji zbor da ruke sudjelujući s pjesmama. U listopadu sudjeluju na programu u Sjemeništu, u svibnju ili lipnju organizira se izlet na Lokrum, bude to prelijepo druženje djece naše Župe. A zбораšice se svemu tome vesele, ponajviše pjevanju jer znaju da pjesmom daju slavu Bogu.“

Klara Crnjac četiri godine je u Zboru. Išle su sve prijateljice pa je i ona, svidjelo joj se i odlučila je ostati.

„Osjećam se ispunjeno, bude lijepo jer pjevamo različite pjesme i pjevanjem uveličamo misno slavlje“ – kaže Klara, a Isabela Gilja, koja se Zboru priključila u drugom osnovne nastavlja:

„Sretna sam kad pjevamo jer smo svi zajedno, ljudi nas slušaju. Dok vježbamo družimo se, slavimo Gospodina pjesmom.“

Od trećega razreda osnovne članica dječjeg zbora je i Petra Mimica:

„Volim dolaziti na Zbor jer volim pjevati, to me ispunjava i drago mi je kad pjevam. Upoznala sam tu nove prijateljice i to je super. Prvo nisam željela pjevati jer sam se sramila, ali kad su me prijateljice malo pogurale i kad sam krenula, bilo mi je super.“

I Luči Popara zбораšica je od trećega osnovne. U Zboru joj je super, voli pjevati, stalno pjevuši po kući.

„Osjećam kao da me Bog još više voli kad mu pjevam. Na Zboru mogu izbaciti to svoje pjevanje iz

sebe. Na probama se uvijek zabavimo, a nakon mise se družimo. Prvi petak u rujnu smo bili nakon mise u Pinakoteci, družili smo se, igrali, baš je bilo super“ – kaže Luči.

Sve redom doma pjevuše jer tako, kažu, vježbaju. Najdraže duhovne skladbe su im ‘Uvijek hvaljen budi’, ‘Silan Bog’, ‘Nek moje srce budu jasle’. Spominju ‘Zlatnu harfu’, išlo je njih jedanaest i bilo im je super. Iznenadilo ih je što je u jednom dječjem zboru bilo preko sto članova. Za kraj pozvale su i drugu djecu iz naše Župe da im se priključe u zbornom pjevanju jer znaju da tko pjeva Gospodinu, dvostruko moli.

Katedralni dječji zbor

KATEDRALNI ZBOR MLADIH ‘GOSPA OD PORATA’

Ugodni susret članica Zbora s bivšom voditeljicom Željansom

Katedralni zbor mladih ‘Gospa od Porata’ aktivno djeluje u našoj Župi od 2014. godine. Godinama je članove zbora pjevanju poučavala vjeroučiteljica Željana Lučić koja je prošle godine preselila na Korčulu. Unatoč udaljenosti njihova povezanost je ostala jaka, pa čim Željana svrati u Grad, obvezno se susretne sa svojom ekipom iz Katedralnog zbora mladih. Jedan takav prijateljski susret u svibnju ove godine uvijekovječen je fotografijom za trajnu uspomenu.

Redovite probe održavaju se četvrtkom i nedjeljom, a redovito pjevaju u Katedrali na nedjeljnoj misi u 18 sati. Spomenimo i kako je Željana Lučić poučavala pjevanju najprije Zbor mladih, a kasnije je pokrenula i Katedralni dječji zbor.

Gosti „Gospina doma“ u Grgurićima

I ove je godine skupina od dvadesetak članova zajednice Arka-Korablja iz Zagreba boravila u katedralnoj kući u Grgurićima. Članovi zajednice Arka-Korablja, koja u Hrvatskoj postoji više od 15 godina i nastoji odgovoriti na potrebe osoba s intelektualnim teškoćama, boravili su u Gospinu domu u zadnjem tjednu lipnja. Tjedni boravak na moru, koji je uključivao i izlet brodom, omogućio je Caritas Dubrovačke biskupije u suradnji s Katedralnom župom i uz pomoć donatora. Goste Gospina doma posjetio je i zaželio im dobrodošlicu biskup Roko Glasnović u pratnji ravnateljice biskupijskog Caritasa Lucije Kusalić Šajić. Voditelj zajednice Arka-Korablja Miron Perić zahvalio je Dubrovačkoj biskupiji jer im je i ovoga ljeta omogućila boravak na moru.

Nakon članova zajednice Arka-Korablja Gospin dom ugostio je mlade korisnike Isusovačke službe za izbjeglice, pod vodstvom Ane Marčinko, koji se tijekom godine okupljaju na raznim interkulturalnim susretima u Hrvatskoj. Mlade izbjeglice ljetovale su u dva termina u periodu od 1. do 12. srpnja zahvaljujući suradnji naše župe i potpori Caritasa Dubrovačke biskupije. Program ljetovanja uključivao je razne aktivnosti poput sportskih igara, radionica, upoznavanja s kulturnom baštinom Dubrovnika, a

Gosti Gospina doma s biskupom Rokom Glasnovićem

imali su i prigodu sklapati nova prijateljstva i susretati zanimljive osobe. Bila je to prilika za odmor i za jačanje zajedništva među mladima koji su prošli kroz različite životne izazove.

Mladi korisnici Isusovačke službe za izbjeglice

OSMEROČLANA OBITELJ GILJA

Obiteljska molitva je jako bitna, u ovoj se familiji moli svaku večer

Obitelj Gilja

Osmeročlana obitelj Gilja, Dragana i Antonio i njihovih šestoro djece: Emanuela, Isabela, Daniel Pio, Judita i najmlađi blizanci Rafael i Gabriel, prije četiri godine doselili su u Grad u kvart Sveta Marija. Prošli su podstanarske muke, promijenili stan, dva, skrasili se na Ilijinoj glavici. Naišli su na divnu vlasnicu pa su u tom stanu ostali sve do 2020. godine.

„Sa Ilijine glavice smo došli na Svetu Mariju. U stanu smo Dubrovačke biskupije, javili smo se na natječaj i uz Božju providnost smo ga dobili. Cijeli naš zajednički život smo podstanari, i sada smo, ali ovo je drukčiji vid podstanarstva, u miru smo i tu smo zbilja kao doma. Ovaj dom nam pruža sigurnost, stabilnost, u njemu se osjećamo zaštićeno. Znamo da smo ovdje dobrodošli i to je baš lijep osjećaj, u Gradu nam je lijepo, sve je super, sve se posložilo – kaže Dragana.

Kad vam susjeda kaže ‘sam Bog vas je poslao’, to puno znači. Baš smo se udomaćili i sa svima smo u dobre.

Škola je tu na nogu, troje je školaraca. I vrtić je blizu za mališe. Skalina ima, ali nisu smetnja, skromno će Dragana, kojoj je baš sve odlično.

Djeca su samostalna, neusporedivo je to s Ilijinom glavicom gdje smo ih morali stalno pratiti. Fantastično mi je kad se igraju, a cijeli Grad im je igralište, pa nose mobitele kako bi se lakše dogovorili za mjesto igranja, što je divno. Cijeli Grad je njihova kulisa za igranje.

Na Svetoj Mariji ih je čak 25, i to mlađe djece, tako da je ovaj gradski kvart pun dječjega veselja.“

Ova majka šestoro djece posebno ističe koliko joj je važna vjera i koliko im pomaže u životu njihove mnogobrojne obitelji.

„Bez vjere ne bih znala živjeti, jer nam život donosi brojna iskušenja od kojih su česta ona financijska, poput podstanarstva, koja izgledaju nerješiva ali onda molitvom i vjerom u Boga sve se nekako riješi. Meni je najbitnija vjera i u odgoju djece, bez toga zbilja ne bih se mogla nositi sa strahom hoće li se nešto loše dogoditi. Jer, djeca izrastaju u male ljude i odlaze, i lako je dok su uz majčine skute, ali kad krenu vani i počnu donositi svoje odluke, znam da je uz njih Bog, znam da su Njegovi i da će ih on On čuvati. To mi je jako važno, ne bih mogla disati da nemam vjere u Boga“ – kaže iskreno Dragana pa spominje kako je prednost Grada i blizina crkve.

Mališani u igri pred kućnim vratima

„Uvijek stigneš na misu u neku od crkava. Iako je meni, poslije sv. Andrije, jer to mi je matična baza u kojoj je i krenuo sav moj rast u vjeri, pri srcu uvijek Katedrala. U Katedrali mi je misa najsvečanija, ne znam kako riječima izraziti radost vjere koju mi pruža, u Katedrali se zaista osjećam najljepše. Bog je svugdje, znam, ali Gradu mi je zaista nekako posebno dobro i lijepo. Došla sam svom Bogu.

Bez problema nema rasta u vjeri, a životni problemi nas još više učvršćuju u njoj. Obiteljska molitva je bitna i u našoj se porodici moli svaku večer, to nam je važno. Jutro je uvijek bilo kaotično pa nismo molili baš svako ujutro, ali sad je i Pio školarac, Judita ide u vrtić, pa onda i ujutro prije nego izađu stanemo, kratko se pomolimo i blagoslovimo, to mi je jako bitno. Bitno je cijeloj obitelji. Blagoslovljena voda stoji na ulaznim vratima pa im pri izlasku iz kuće često kažem da se poškrope. Ako se ponekad prije spavanja zaboravim s njima pomoliti, Judita odmah reagira uz opomenu da se nismo pomolili. Oni jesu mali, ali im je molitva bitna.“

Dragana posebno hvali svog supruga Antonia: “Da mi suprug ne pomaže i da mi nije oslonac, kako bih? On moli urednije od mene, dosljedno, voljela bih i ja

imati tu njegovu čvrstinu u molitvi. Nekad kažem da ja ne moram ni moliti jer on je izmolio za svih“ – kroz smijeh će Dragana.

Ona je rodom iz Gabele, suprug iz Mostara, a prije 20 godina život ih je spojio u Dubrovniku.

Višečlane obitelji, kaže nam ova uvijek vedra i s osmijehom na licu majka šestero djece, funkcioniraju savršeno.

„Veliki dio tereta pada na majku, ali sad kad sam dobila blizance i kad više nije bilo dovoljno mene zbog zauzetosti najmlađima, baš se pokazalo dobro i korisno da svi odrade nešto. Djeca su djeca, nekad hoće, nekad neće pripomoći, ali ja ih stalno potičem. Kad kažem navečer da idemo pospremati, svak diže ruke što će učiniti. Netko posprema igračke, ovi stariji suđe, najmanja od četiri godine zna da slaže obuću i ona uvijek kaže ‘moj je hodnik’. Svi su nekako organizirani, pokazuju samostalnost i to je vrijedno. Ideš kroz dan i zbilja svak da sebe, možeš računati na svakoga od njih. To donese sam život u takvom ‘čoporu’“ – kaže nam Dragana.

Još jednom je na kraju naglasila da vole živjeti u Gradu jer vole gungulu, ljeto u Gradu, žamor i sve ljude.

Blizance Rafaela i Gabrijela krstio je 12. veljače na misnom slavlju u katedrali Gospe Velike biskup mons. Roko Glasnović

POLA STOLJEĆA ZAJEDNIŠTVA NAŠIH TOMIĆA

Matko i Jelka nakon 50 godina braka obnovili su svoje zavjete u crkvi Domino

Naši župljani, Jelka i Matko Tomić u kolovozu su proslavili pedeset godina zajedništva. Ovaj skladni bračni par 3. kolovoza 1974. vjenčao je don Ivo Đanović u crkvi Gospe od Milosrđa. Pedeset godina braka nije malo i privilegija je proslaviti tu obljetnicu. O 50 godina sa svojom Jelkom, gospodar Matko kaže:

„Bilo je stvarno lijepo, ali od tih 50 godina, ja sam 40 bio na moru. Nije joj bilo lako samoj odgajati i podizati djecu, svaka joj čast jer je uspjela. Na brodu sam bio po deset mjeseci, duga je to razdvojenost pa bi djeca bježala od mene kad bih došao doma, to je bilo žalosno, ali tako je bilo“ – pun je riječi hvale za svoju životnu odabranicu.

„Moja slika je uvijek bila u kući, a prije spavanja, moja djeca su, ljubeći tu sliku ljubila svoga ćaću. Pa tako, Jednom zgodom kad sam došao doma s mora moja supruga je pred spavanje rekla našim kćerima da poljube ćaću, a one su, po navici, potrčale prema slici umjesto prema meni“ – kroz smijeh se prisjeća.

Snaga ljubavi

„Poštovanje, tolerancija, uzajamno pomaganje to je snaga ljubavi koja traje i opstaje, a danas je sve manje

Mladenci Matko i Jelka s don Ivom Đanovićem koji ih je vjenčao 3. kolovoza 1974. u crkvi Gospe od Milosrđa

Jelka i Matko imali su obnovu zavjeta u crkvi Domino

tolerancije, nitko nikoga ne trpi. Koji put treba nešto i pretrpjeti.“ - složno uglas komentiraju.

Matko i Jelka našli su se u crkvenom zboru Male braće, dok su kao srednjoškolci pjevali Bogu na slavu.

„Odma' smo se senjali, a poslije je krenulo ozbiljnije. Ja sam bio u Pomorskoj školi, godinu dana stariji od nje, po školi i kalendaru, a ona je bila u Pedagoškoj gimnaziji.“

Gospodar Matko je rodom s Visa, u Grad je došao 1963. godine.

„Prije 60 godina sam došao u Grad. Sestra je već bila tu u Gimnaziji, ona je pjevala u Male braće pa je povukla i mene. U zboru je bila baš ekipa, Luko Paljetak je onda pjev'o s nama. Lijepa su to društva bila, družilo se na Stradunu. K'o đak sam živio na Pilama, iako su svi oni što su došli s otoka, živjeli u Lapadu blizu škole. Ali ja sam živio na Pilama, svaki dan tramvajem išo u školu, pjev'o u Male braće, baš se povezao s Gradom. Kad smo se oženili sedam godina smo živjeli na Svetoj Mariji na fitu u jednoj maloj kućici, a onda prešli tu Za Rokom“ – prisjeća se Matko.

Imaju jedan skalin do Straduna pa ih se često može vidjeti u điru po najljepšoj ulici. Skladni u zajedništvu, Matko i Jelka skladno i nenametljivo žive svoju vjeru.

„Tako smo odgojeni. Doma na Visu bio sam ministrant, suprugin otac Pavo Prlender je uvijek bio u Katedrali, bio je u Bratstvu Presvetog Sakramenta. Kad sam došao u Grad, zvali su me pa sam se i ja priključio Bratstvu. Bio sam i festanjao od sv. Vlaha na račun kuće jer je ženina obitelj, a i ja, veliki kršćani. Imo sam sreće da sam upo u kršćansku familiju, kad je čovjek mlad svuđe zaluta, ja sam zaluto opet na pravo mjesto“ – kroz osmijeh će gospodar Matko.

Imaju dvije kćeri, Anu i Cvijetu koje žive u Zagrebu. Ogromna radost je kad im preko ljeta dođu unučad, Rozina i Marko.

Strpljivost, praštanje...

„Kad dođu iz Zagreba cijeli Grad je njihov, kupanje u Šulića, na Porporeli, Lokrumu. Marko ministrira u Sv. Blaža u Zagrebu, kad je u Gradu i ode ministrira, a unuka je ministrantica na Pešćenici u crkvi bl. Kažotića“ – ponosno će Matko pa nastavlja o vjeri:

„Vjera je jako bitna. Teško je onima koji se ne ufaju ni u što, to mora biti jako težak život. Kroz vjeru se učiš

poniznosti, prihvaćanju. Strpljivost, praštanje, danas malo tko njeguje te vrijednosti. Danas ruše obitelj. Trpeza je najvažnije okupljalište u kući, uz nju obitelj razgovara, svađa se, šali i smije, a sad stola nema, sad se dopisuju preko frižidera, lijepe papiriće. Ali, to nije to! Treba Bogu biti zahvalan na obitelji jer od nje sve počinje.

Pola stoljeća ljubavi Jelka i Matko proslavili su uz svoje najmilije. Obnovu Zavjeta, uz blagoslov don Marina Lučića, izrekli su u crkvi Domino.

„Rekao sam don Marinu idemo mi to učinit u Domina, devet koraka nam je od kuće do crkve. Nismo htjeli velike pompe, bilo nas je 12, od toga sedam iz naše kuće. Bila je misa, don Marin je lijepo, kako to on zna, reko prediku. Mor'o sam ono malo pročitati, ali nisam mog'o, zaigr'o mi je glas i nakon toliko godina. Tako mi je bilo lijepo, i znate što sam učinio, poš'o sam u Sakristiju i poljubio sam don Marina u glavu k'o svoje dijete. Tako spontano, ali od srca, jer bilo je baš krasno. Ne može se svatko pohvaliti s 50 godina braka. Kad smo se vjenčali ja sam im'o 27, ona 26 godina.. Na kraju puta, kad čovjek vidi kako je ispalo, nismo to sami uspjeli, jer nema toliko snažne ljudske sile i snage, već je to bila pomoć odozgor.“

VIŠE OD ČETIRI DESETLJEĆA MUZEJSKE ZBIRKE SAMOSTANA SIGURATA

U samostanskoj zbirci je najstariji sačuvani prikaz dubrovačkoga broda

U samostanu Sigurata u Zidinama od 1952. žive Školske sestre franjevske splitske provincije Presvetog Srca Isusova. Unutar samostana 1983. godine uredile su i čuvaju zbirku vrijednih samostanskih umjetnina, pa su lanjskog lipnja obilježile 40 godina od otvorenja muzejske zbirke samostana. Trenutno su u samostanu tri sestre franjevske, jedna predaje vjeronauk u školi, a dvije su u mirovini. „Bilo je prije puno više sestara, ali vremena se mijenjaju, mladosti nema, treba i to prihvatiti“, kaže s. Matija Drmić, kućna predstojnica zajednice sestara u samostanu Sigurata. Brinu o kući, kapeli, muzejskoj zbirci pa muzej nisu u mogućnosti držati otvoren svaki dan.

„Muzej funkcionira na način da ako netko dođe mi otvorimo i ta osoba razgleda muzej. Prije je funkcionirao redovnije, ali pandemija je poremetila cijeli proces. Najčešće dolaze u kapelu, ona je manje-više otvorena“ – pojašnjava s. Matija uz koju su u samostanu i s. Mladenka Matić i s. Marta Skorić. Kako su u crkvi Domino radovi, don Ivan Šimić svaki dan drži misu u kapeli sestara franjevki.

U pisanim dokumentima ova se crkva prvi put spominje 1281.godine

Izložene slike uglavnom su nastale od 15. do 19. stoljeća, radovi su dubrovačkih, italokretnih i talijanskih majstora

„ To nam je veliki blagoslov i poklon bon od neba da imamo svaki dan mise u kapeli. Koliko će trajati, ne znamo. Dođu susjedi na misu, bude nam lijepo. U godinama smo, održavamo sve koliko možemo“ – kaže s. Matija.

Sigurata je pučki naziv za crkvu i samostan Preobraženja Kristova na Prijekomu, po kojemu je i ulica dobila ime. U pisanim dokumentima ova se crkva prvi put spominje 1281. godine. Tijekom postojanja crkve i samostana prikupili su se brojni zavjetni darovi u slikama i srebru jer je crkva od davnine bila mjesto zavjeta dubrovačkih pomoraca i njihovih supruge. Smješteni su u posebnu zbirku u prostorima najstarijeg dijela samostana. Većina tih umjetnina pripada razdoblju baroka, a posebno je zastupljeno 18. stoljeće, no ima i starijih, veoma vrijednih umjetnina.

Kraj crkvice od Preobraženja Gospodnjega smjestile su se već u 13. stoljeću dumne trećoretkinje sv. Franje koje se u dokumentima prvi put spominju 1281. godine. One su se brinule za crkvicu, a uzdržavale su se uglavnom radom svojih ruku, vezenjem čipki, tkanjem, pečenjem slatkiša za kućne svečanosti te izradom krunica i prodajom devocionalija. U jednoj prostoriji muzeja pohranjeni su predmeti svakodnevnog upotrebe, stvari i alati kojima su se koristile u svom životu i radu. Primjerice, dva tkalačka stana iz 18. stoljeća, manji za tkanje vrpce i pojaseva, a veći za tkanje sukna. U jednom kutu improvizirano je ognjište sa svim što mu pripada: komoštra, kotlovi

i kotlići, lonci... U drugom kutu je slika sv. Vlaha s početka 19. stoljeća. Kako je bio zaštitnik grebenara i češljara vune, pokraj slike je jedan greben za češljanje vune, kakvim je svetac bio mučen. Tu je i vaga ručne izrade iz 18. stoljeća, kameno 'pilo', spremnik za vodu i kamenica za pranje ruku s obješenim bakrenim krčagom (romjenčom). U jednom prostoru se nalaze liturgijski predmeti te predmeti privatne pobožnosti dumna. Tu je i liturgijsko posuđe, rad dubrovačkih majstora iz 18. stoljeća. Na podnožju jedne pokaznice ugraviran je natpis da je to rad i poklon bratovštine dubrovačkih zlatara iz 1744. godine. Muzej posjeduje dva voštana kipića Djeteta Isusa, takozvana Bambina, kakve je nekad imala svaka dubrovačka kuća. U prostoriji pokraj su izložene slike, uglavnom od 15. do 19. stoljeća, radovi dubrovačkih, italokretnih i talijanskih majstora. Sačuvano je monumentalno slikano raspelo, slika Krista koji nosi križ, rad venecijanskog majstora, Raspeće sa sv. Ivanom Krstiteljem i sv. Lucijom. Najstarije umjetnine izložene u samostanskoj zbirci su kasnoromaničko procesijsko raspelo iz 14. stoljeća i dio izvezene misnice iz prve polovice 15. stoljeća (prikaz pranja nogu Apostolima). U samostanskoj zbirci je i zavjetna slika broda u oluji, dubrovačkog slikara Franja Matkova oko 1540. godine. To je najstariji sačuvani prikaz dubrovačkog broda koji je bio izložen i na Svjetskoj izložbi EXPO u Lisabonu.

Izvor: skolske-sestre-franjevke.hr

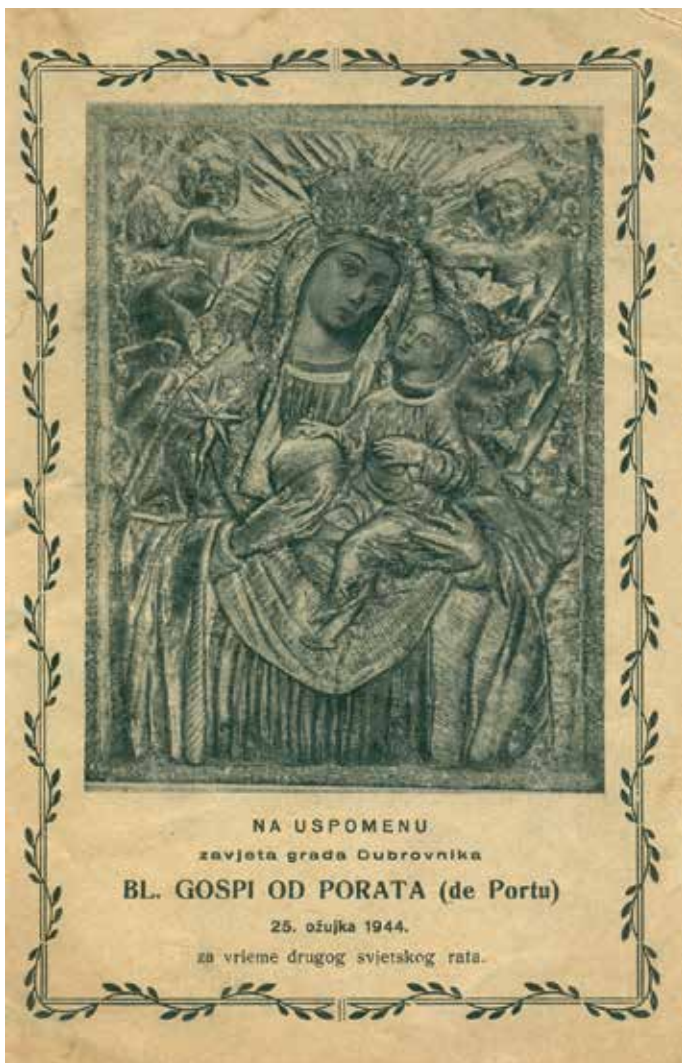
80. obljetnica zavjeta Dubrovčana Gospi od Porata i sv. Vlahu

Na proljeće ove godine navršilo se osamdeset godina od svečanoga zavjeta vjernika Dubrovačke biskupije Gospi od Porata i sv. Vlahu koji je učinjen na blagdan Blagovijesti, 25. ožujka 1944. godine. Bio je to, naravno, samo jedan od brojnih zavjeta Gospi od Porata i sv. Vlahu koji su Dubrovčani kroz povijest napravili, a zbio se u iznimno teškom vremenu finala Drugoga svjetskog rata. Ne treba na ovome mjestu posebno napominjati o značenju koje višestoljetno vjerničko štovanje sv. Vlaha i Gospe od Porata ima za Dubrovnik i bližu okolicu, samo spomenimo da je o važnosti ovoga marijanskoga kulta, čije je središte u našoj katedrali Gospe Velike, posljednji cjelovitije pisao upravo pokojni don Stanko Lasić u Zborniku o dubrovačkoj marijanskoj baštini (Velika proteturica: duhovna baština Dubrovnika posvećena Bogorodici, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2009.). Koliko je poznato, u XX. stoljeću je u sličnome kontekstu tri puta Gospa od Porata bila zazivana u pomoć: u jeku Prvoga svjetskoga rata 21. studenoga 1915. godine kada je procesija išla oko Zidina Grada s nakanom da se od Gospe izmoli zaštita Dubrovnika od ratnih razaranja, zatim 1944., i naposljetku 1991. godine na svetkovinu Velike Gospe sa sličnom nakanom kao i prva dva puta, iako je nažalost rat u Hrvatskoj faktički već bio počeo. Već iz ovoga nabranja uočljivo je da je Gospa od Porata bila javnim zavjetom i pobožnošću zazivana u najtežim okolnostima XX. stoljeća (za čovječanstvo možda jednoga od najrazornijih) i to prva dva puta (1915. i 1944.) u globalnim razmjerima, a treći put u našim nacionalnim (1991.).

Svečani zavjet iz 1944. godine odvijao se u dramatičnim okolnostima velikoga globalnog sukoba od čijega je razaranja, bar u odnosu na neke druge naše gradove i krajeve, Dubrovnik bio u većoj mjeri pošteđen. Ovo „u većoj mjeri“ odnosi se, naravno, na usporedbu s onim hrvatskim gradovima ili njihovim pojedinim dijelovima koji su u tom ratu bili razoreni gotovo do kataklizmičkih razmjera kao : Zadar, Rijeka, Slavonski Brod, Split ili Zagreb. Iako Dubrovnik u razdoblju između travnja 1941. i listopada 1944. godine nije vidio pravih uličnih borbi ipak je više puta bio teško napadan iz zraka. Ne računajući kratkotrajno talijansko bombardiranje Grada u travnju 1941. godine, većina je napada uslijedila tijekom jeseni 1943. i proljeća 1944. godine. Uzrok tomu bila je zapravo strateška važnost Gruža, odnosno gruške luke koja je željeznicom bila spojena sa zaleđem te je uz to, po svojoj tadašnjoj važnosti, predstavljala jednu od najvažnijih teretnih luka na području istočne obale Jadrana. Upravo su je stoga saveznici odabrali za cilj svojih bombardiranja i to u sklopu šire akcije uništavanja trgovačkih, industrijskih i vojnih objekata i potencijala zemalja koje su bile u savezništvu ili pod okupacijom sila Osovine. Bilo je to

vrijeme nakon iskrcavanja zapadnih saveznika u Italiju i kapitulacije Italije, a potom iskrcavanja u Normandiju, kada se smatralo da će takve akcije prisiliti sile Osovine na kapitulaciju i što brže okončanje rata. U spomenutim bombardiranjima najveći je broj građana (civila) stradao u Gružu koji je bio i najgore oštećen (osim lučkih, željezničkih i tramvajskih postrojenja i privatne građevine), a manjim dijelom šteta je bilo i u ostalim djelovima Grada. Od sakralnih građevina tako dragih dubrovačkome puku, u, od jeseni 1943. do ljeta 1944., od bombi su u potpunosti stradale zavjetna crkva sv. Vlaha na Gorici, dominikanska crkva sv. Križa u Gružu i župna crkva Presv. Spasitelja u Mokošici – sve tri obnovljene u godinama nakon rata u obliku kako ih poznajemo danas.

Iz opisanoga nije neobično da se dubrovački vjernički put i svećenstvo za pomoć i utjehu okrenulo Nebu, po običaju prokušanome kroz više stoljeća. Na inicijativu brojnih angažiranih vjernika i gradskih svećenika (među kojima se isticao tadašnji gradski župnik dum Karlo Lovac) početkom 1944. godine održano je više sastanaka te se s prijedlogom o zavjetu, kojim bi se od Gospe i Parca izmolila pošteta Grada od ratnoga razaranja, izišlo pred tadašnjega apostolskog upravitelja Dubrovačke biskupije, kotorskoga biskupa Pavla Butorca (1888.-1966., dubr. biskup od 1950.). I sâm veliki štovatelj Majke Božje, Butorac je, ne samo svesrdno podržao tu zamisao, već je i osobno sastavio posebnu molitvu za tu prigodu, koja je i tiskana na prigodnim letcima. Sastavljena je i posebna molitva za zavjet sv. Vlahu. Dogovoreno je da se zavjetne pobožnosti podijele u dva dana: prvo će se na Blagovijest u katedrali Gospe Velike pred čudotvornom ikonom Gospe od Porata održati pobožnost, a potom sljedeći dan (26. ožujka 1944.) u Zbornoj crkvi sv. Vlaha pred glavnim oltarom (na kojemu je znameniti Parčev kip) ponoviti pobožnost zavjeta sv. Vlahu. Dan prije Blagovijesti (petak) bio je predviđen prigodni pokornički post i nemrs kao priprava za zavjet. O svemu tomu je napravljena promidžbena akcija, objavljeni su plakati, a tiskan je i poseban letak sa slikom Gospe od Porata i tekstom spomenute zavjetne molitve. I doista, uspjeh nije izostao jer su oba dana popodne i Katedrala i sv. Vlaho bili premali da prime ogromno mnoštvo vjernika koji su došli obaviti zavjet (stoga su vjernike koji su ostali vani preusmjerili na ostale gradske crkve), kako je na plakatu pisalo “da naš grad bude pošteđen od ratnih grozota i od najgorega od čega svaki čas strepimo.“ Iako je motiv za zavjetovanje bio strah od bombardiranja Grada i razaranja koje je moglo uslijediti, treba pojasniti da Dubrovčani “iako pomisao na to ih ispunjava užasom“ upravo zahvaljujući vjeri “koja neka bude tvrda kao hrid na kojoj je podignut Dubrovnik“ nisu dopuštali “da nas pritisne tjeskoba i očaj, već naprotiv, podići će misli svoja i srca svoja Onome koji

je Dobrota i Milosrđe.“ Zanimljivo je spomenuti kako je obavljanje ovoga zavjeta, osim iskazivanja štovanja slici Gospe od Porata, bilo povezano i s još jednim važnim dubrovačkim marijanskim svetištem, onim Gospe od Milosrđa u Lapadu. Naime, bilo je predviđeno da se sljedećih pet godina (nakon završetka rata) po učinjenome zavjetu jednom godišnje ode u procesiji iz Grada do crkve Gospe od Milosrđa kako bi se Gospi iskazala zahvalnost na uslišanim molitvama. Jednako je tako bilo predviđeno da će se pet godina uzastopce na spomendan Obrane sv. Vlaha (25. svibnja) slična zahvalnost procesijom od Katedrale do crkve sv. Vlaha iskazati Parcu u njegovoj crkvi. Nije poznato jesu li ova dva zavjeta kasnije doista i izvršena (dakle, između 1945. i 1950. godine) te to ostaje istražiti. Budući da prijeratne dubrovačke novine nisu izlazile još od 1941. godine detaljan opis te zavjetne pobožnosti donio je jedino List dubrovačke biskupije (koji je radi ratne nestašice papira objavljen kao trobroj 1-2-3/1944., od 31. ožujka 1944.). Kao svjedočanstvo vremena, uz neznatne gramatičke prilagodbe, današnjim čitateljima ovdje donosimo prijepis zavjetne molitve Gospi od Porata koju je sastavio biskup Pavao Butorac.

Ivan Viđen

Zavjetna molitva blaženoj Gospi od Porata (1944.)

Zdravo, Marijo, divna zvijezdo mora, što podiže ovdje prijesto majčina milosrđa. Sam naziv pod kojim Te časte toliki naraštaji ovoga grada podsjeća na ulogu milosrđa koju vršiš pred prijestoljem Vječnoga Sudca. Zato pribjegosmo k Tebi, da u oluji, kakve ne pamti povijest svijeta, potražimo pod okriljem Tvoga srca luku spasa.

I srca i ruke dižemo k Tebi, slavna Kraljice svijeta, da Ti s rajskih visina na nas bijedne svratiš svoje milostive oči. O velika odvjetnice naša, što odabra ovo mjesto za mio stan svojoj čudotvornoj slici, da ga pretvoriš u neiscrpiliv izvor milosti, usliši milostivo ovaj topli vapaj što Ti ga upravljamo u ovoj skrajnjoj nevolji koja nas je pritisla, u golemim opasnostima koji nam prijete. U Tvoje blagoslovljene ruke izručamo sudbinu ovoga grada, njegove okoline i cijele dubrovačke biskupije. Pomozi nas, o Majko svetoga uhvanja! Spasi nas, o Majko lijepe ljubavi!

Ti si naše praoce i vas okolni narod u svako doba branila i štitila. Ti si im u pomoć priskočila usred uzburkih valova, obranila ih od bijesnih dušmana, očuvala ih od kužnih bolesti. Ti si im vazda priskočila u svakoj nevolji i opasnosti duše i tijela. Budi i nama u pomoći, o milostiva Majko, da se uslišani veselo opet brzo vratimo, da zahvalimo Tvojim mogućim desnicama.

Zar Ti nijesi više utočište i odvjetnica nevoljnih grijehnika, o Majko milosrđa? Zar se našim bezbrojnim grijesima zamračila Tvoja divna uloga majke i pomoćnice? Zar su naši zločini mogli oslabiti Tvoju ljubav? Pače baš zato, što smo toliki neharnici i zločinci, Ti si obavezana da za nas moliš i da nas uzmeš pod svoju materinsku i milosrdnu zaštitu. I što više raste naša nevolja to se više jača naše pouzdanje u Tebe, jer ti je božansko milosrđe dodijelilo pod križem ulogu posrednice. Zato ćeš Ti stišati pravednu Božju srdžbu koja nas je stigla radi naših grijeha.

Spasi nas, Marijo! Spasi nas, Marijo! Spasi nas, Marijo!

Pogledaj na našu žalost, na našu nevolju, jer je tolika da ju više ne možemo nositi. Spasi nas, Marijo, majko naša, sveti hrame božanstva, pravedna vladarice svijeta, majko milosrđa, sigurno utočište sveskolike bijedne Adamove djece, djeliteljice svih milosti! I jer se toliko pouzdavamo u Tebe, zavjetujemo ti se svečano danas: Ako milostiva Božja ruka po tvome zagovoru sačuva ovaj grad od razaranja i pustošenja, od biča osvete i mržnje, zavjetuje se građanstvo ovoga grada da će Tebi u čast i zahvalu, pošto minu strahote ovoga rata, svake godine u dan koji bude određen po crkvenoj vlasti pred ovom čudotvornom slikom obaviti svečanu zavjetnu sv. Misu zahvalnicu i ujedno i zavjetni zahvalni ophod do svetišta Gospe od Milosrđa u Lapadu, da tim činom javno posvjedočimo svoju sinovsku harnost za moćnu zaštitu koju ćeš nam pružiti.

Ti si nas, Gospe od Porata, već uzela pod zaštitu. Zato pozivamo sva stvorenja u svemiru da Ti s nama zahvale za sve milosti koje ćeš na isprositi na Božju slavu i za naš duševni spas.

Moćna Djevice, rasprši tmine zabluda i poganskih načela što nas okružuje! Zasini svojim nebeskim svjetlom, o divna zvijezdo mora, da se stiha oko nas oluja mržnje! Predoči Božanskom Sinu Svomu svoje srce što gori ljubavlju da se s time ganut smiluje na nas i riješi nas svih opasnosti koje nam odasvud prijete. Amen.

Sv. Franjo Asiški i 800-te obljetnice

Od 2023. – 2026. godine Franjevačka obitelj slavi 800 – te obljetnice vezane uz kraj života sv. Franje Asiškoga, malenoga siromaška iz Asiza, a svaku godinu prati i pojedini naziv koji je uzet iz Franjinih Hvala Bogu višnjemu:

2023. godina – 800 godina potvrde Pravila i prvih živih jaslica u Grecciu – Ti si radost,

2024. godina – 800 godina primanja Svetih Rana na La Verni – Ti si ljubav,

2025. godina – 800 godina pisanja Pjesme stvorova – Ti si ljepota,

2026. godina – 800 godina preminuća sv. Franje – Ti si naša nada.

Ovaj ponizni i jednostavni svetac mnoge je svojim životom privukao Kristu. To je slučaj i u mom životu u kojem me, sv. Franjo svojim životom, svojom jednostavnošću, radošću, poniznošću i životom u zajedništvu Franjevačke mladeži privukao Kristu.

Franjina najveća želja bila je uvijek i u svemu opsluživati evanđelje, te svom budnošću, i nastojanjem, i svim žarom srca, provoditi Isusov nauk. Posebno ga se dojmila poniznost koja se objavila Utjelovljenjem i ljubav što se očitovala u Muci. Želeći što svečanije proslaviti Božić organizira prve žive jaslice u Grecciu 1223. godine. Dok, u Božićnoj noći, kao đakon pjeva evanđelje i propovijeda o Isusovom rođenju, ime Isus izgovara tako da mnogi u jaslama vide malo Djeteta. Njegovo predanje i slavljenje potaklo je mnoge ljude toga grada da svoja srca otvore Gospodinu.

Od susreta s gubavcem u kojem je prepoznao živoga Krista, Franjo živi svoj život zagledan u Krista, toliko sjedinjen s njime da mu Gospodin daje milost iskusiti ono što je i molio. Franjo moli: "O Gospodine molim Te da mi udijeliš dvije milosti prije nego umrem. Prva

je da za svog života osjetim u svojoj duši i na svome tijelu, koliko je to moguće, onu bol što si je Ti, slatki Gospodine, podnio u vrijeme svoje pregorke muke. Druga je da osjetim u svome srcu, koliko je to moguće, onu neizmjernu ljubav kojom si Ti, Sine Božji, gorio da dragovoljno podneseš toliku muku za nas grešnike", a Gospodin mu udjeljuje milost primiti na svome tijelu Kristove rane. U vremenu koje provodi u samoći i molitvi na La Verni on je potpuno predan Gospodinu, potpuno sjedinjen s Njime u njegovoj mucii.

Franjo koji je cijelim svojim bićem zagledan u Darivatelja, a ne u dar, slavi cijelim svojim životom Stvoritelja. Sasvim je stoga logično da iz te duše, koja slavi Gospodina, izlazi jedna takva pjesma poput Pjesme brata Sunca ili kako je često nazivamo Pjesme stvorova, koja izriče hvalu svemu stvorenome. U njoj se duboko ističe Franjina ljubav prema svemu stvorenome, iz te ljubavi on želi propovijedati, i pticama, i ribama, i svim živim stvorovima, jer želi da sve stvoreno osjeća onu zahvalnost i ushićenost koju on osjeća u svojoj duši zbog ljubavi Kristove.

Posljednja kitica Pjesme stvorova hvali i sestricu smrt koju je Franjo spremno dočekao 1226. godine, gol položen na zemlju pored, tako drage crkvice Porciunkule, jedinog mjesta na ovoj Zemlji za koje je osjećao privrženost, jer na tom mjestu postalo mu je jasno, otvarajući evanđelje i oslušujući Božju Riječ, što Gospodin od njega želi. To mjesto i danas svojom malenošću i jednostavnošću privlači i otvara mnoga srca Gospodinu, kao što je to jednom davno 1997. godine učinilo i mome srcu.

Neka i ove obljetnice franjevačke obitelji budu prigoda kako bi se i danas mnogi oduševili primjerom sv. Franje Asiškog i svoj život, poput njega, predali živom Kristu.

Dvije obljetnice povezane uz Časoslov sv. Vlaha

Najesen 2023. navršila su se tri stoljeća otkako je 25. rujna 1723. godine Sveta Stolica tadašnjoj Dubrovačkoj nadbiskupiji (i Republici) odobrila *Officium proprium sancti Blasii* (Vlastiti časoslov sv. Vlaha) što je bio iznimno važan korak u daljnjemu formalnom osnaživanju štovanja našega Parca. Na 300. obljetnicu odobrenja toga latinskog Časoslova, baš 25. rujna 2023. godine, u Kneževu dvoru bila je otvorena izložba na kojoj su se mogli pogledati neki sačuvani primjerci. Prigodni Biskupov govor s otvorenja te izložbe donosimo niže. A na samome početku 2024. godine navršilo se stotinu godina kako je 4. siječnja 1924. u Dubrovniku objavljen molitvenik *Oficij sv. Vlaha* s raznim molitvama. Na molbu tadašnjega dubrovačkog biskupa Josipa Marčelića (1847.-1928., dubr. biskup od 1894.) hrvatski prijevod spomenutoga *Oficija sv. Vlaha* iz 1723. s latinskoga jezika

napravio je franjevac Petar Vlašić (1883.-1969.). Ovaj vrsni bibličar dugo je djelovao u Dubrovniku i Beogradu te je upravo za Dubrovački biskupiju dvadesetih godina 20. stoljeća objavio nekoliko službenih prijevoda biblijskih i liturgijskih tekstova. Njegov prevoditeljski rad treba visoko vrednovati u kontekstu tadašnje prevladavajuće uporabe latinskoga jezika u rimskoj Crkvi u kojemu je svaki službeni prijevod na narodne jezike bio vrlo važan poduhvat. Napomenimo da su mnogi djelovi ovoga Vlašićeva prijevoda Časoslova i molitava sv. Vlaha, uz minimalne prilagodbe, u Dubrovačkoj biskupiji uvelike i danas u uporabi što dovoljno govori o njegovoj kvaliteti. Ova Molitva sv. Vlahu koju donosimo nalazi se u tom *Oficiju (Časoslovu) sv. Vlaha* objavljenom prije stotinu godina, a predviđena je za moljenje u bilo kojoj prigodi ili nevolji.

nastavak na 51. stranici

Ove godine vam želim donijeti neke preporuke pobožnosti koje su meni osobno jako drage.

POBOŽNOST SV. MIHAELU ARKANĐELU

To molitva koju je napisao papa Leon XIII. Molitva koja se do prije II. Vatikanskog sabora molila nakon svake sv. mise.

Zaziv svetom Mihaelu Arkanđelu

Sveti Mihaele Arkanđele, brani nas u boju; budi nam zaštita od pakosti i zasjeda đavlovih. Ponizno molimo: neka mu zapovijeda Bog, a ti, kneže nebeske vojske Sotonu i druge zlobne duhove, koji na propast duša lutaju svijetom božanskom snagom odagnaj u pakao. Amen

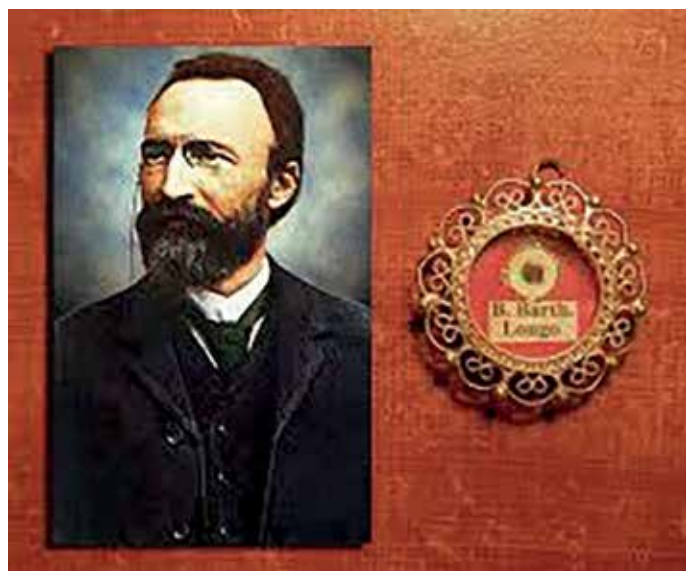
Sveti Mihael Arkanđel

POMPEJSKA DEVETNICA

Pompeji su talijansko mjesto smješteno u podnožju poznatoga vulkana Vezuva. Ovaj je vulkan u rimsko doba eruptirao i svojim pepelom pretvorio cijeli grad u zgariste, a ljude i životinje u okamenjene ostatke koji se mogu vidjeti i danas. Osim po tome tragičnome događaju iz prošlosti grad je poznat po svetištu Marije, Kraljice svete krunice. Ta se slava raširila ponajviše zahvaljujući bl. Bartolu Longu koji je, kao apostol krunice i vjerni Gospin sluga, iz tadašnje pustoši i bijede uspio podići cijeli novi grad s kompleksom svetištâ, domovâ, školâ, sirotištâ i drugih ustanovâ kršćanskoga karaktera. Tako su Pompeji po nebeskoj milosti postali grad uskrsnuća i života.

Kako molimo ovu devetnicu?

U svim tim danima molimo tri otajstva ružarija: radosno, žalosno i slavno. U zamjenu možemo moliti i otajstvo svjetla: važno je da se izmole dnevno tri različita otajstva krunice. Molitvu otajstva možemo

Blaženi Bartolo Longo

podijeliti na više razdoblja u danu. U prvih 27 dana molimo za jednu određenu milost koju smo prepoznali kao važnu potrebu našega života. Specifičnost je, dakle, ove devetnice da ne nabrajamo mnoštvo nakana, već izabiremo jednu važnu, preciznu i konkretnu nakanu.

Prije početka tri dnevne krunice (ružarija) govorimo:

»Ovaj ružarij molim na Tvoju čast i slavu, Kraljice svete krunice« te izgovaramo svoju odabranu nakanu. Najbolje bi bilo moliti za duhovnu preobrazbu nas i bližnjih, za svetost, za obraćenje srca...

Nakon izmoljenih krunicâ, svakodnevno molimo sljedeće:

»Sjeti se, o milostiva Kraljice svete krunice iz Pompeja, kako se još nikada nije čulo da bi netko od Tvojih štovatelja s krunicom tražio Tvoju pomoć te bi od Tebe bio zaboravljen. Ne odbaci moju molitvu, Majko Vječne Riječi, nego me dobrostivo usliši po svojoj svetoj krunici i zbog Tvoje naklonosti prema svetištu u Pompejima. Amen.«

U sljedećih 27 dana dnevno molimo tri krunice zahvale kao drugi dio devetnice. Nakon završene molitve tri otajstva krunice, svakodnevno govorimo sljedeću molitvu:

»Što Ti mogu dati, o Kraljice puna ljubavi? Cijeli svoj život posvećujem i predajem Tebi. Koliko ću moći, širit ću Tvoju slavu, o Djevice svete krunice iz Pompeja jer kad sam zazvao/la Tvoju pomoć, pohodila me Božja milost. Svugdje ću svjedočiti milosrđe koje si mi iskazala! Koliko ću moći, širit ću pobožnost svete krunice. Svima ću naviještati kako si mi bila dobra,

tako da bi i ostali, poput mene nedostojni grešnici, s pouzdanjem mogli doći k Tebi. O, kada bi cijeli svijet znao kako si dobra i koliko imaš smilovanja prema onima koji trpe, svi bi se ljudi utjecali k Tebi! Amen.»

Svaku pojedinu krunicu u oba dijela devetnice završavamo trostrukim vapajem Majci Božjoj:

»Kraljice svete krunice, moli za nas!«

Ova se devetnica moli dulje nego ostale, iziskuje žrtvu i danas sigurno nije lako naći vremena, no ova molitva odmara, ne iscrpljuje! Nađimo prikladno mjesto i vrijeme: bez obzira na sve, krunicu moli srcem i tako sudjeluj u velikim Gospinim planovima za ovaj svijet i za tebe osobno!

Izvor: <https://book.hr/devetnica-ruzarija-kraljice-svete-krunice/>

ŠKAPULAR: MARIJIN DAR I ZNAK NJENE MAJČINSKE LJUBAVI I ZAŠTITE

Škapular može nositi svaka osoba koja se želi posvetiti Mariji, neovisno o tome pripada li već nekoj crkvenoj zajednici ili pokretu. Oblačenje škapulara, odnosno primanje u škapularsku bratovštinu, treba biti učinjeno s dostatnim znanjem o njegovom značenju. Za primanje škapulara predviđen je i svečani obred. Karmelski škapular se sastoji od dva komadića smeđeg sukna povezanog vrpčama koji se stavljaju na prsa i leđa. Na jednoj strani se nalazi slika Srca Isusova, a na drugoj lik Gospe Karmelske. Papa Pio X. 1910. godine dopustio je da se platneni škapular može zamijeniti nošenjem medaljice. Prvi platneni škapular mora blagosloviti i staviti svećenik prema obredniku primanja

Gospin škapular

karmelskog škapulara. Primanjem karmelskog škapulara postaje se članom velike duhovne obitelji – „Škapularske bratovštine“ koja je povezana s karmelskim Redom te se ima udjela u njegovoj duhovnosti. Kao svakodnevna molitvena obveza za članove „Škapularske bratovštine“ preporučuje

se neka od molitava Majci Božjoj (npr. posvetna molitva Karmelskoj Gospi, Anđeo Gospodnji, sveta krunica. isl.) po kojoj će doći do izražaja srdačna prisnost s Majkom Marijom. Prema očitovanoj Gospinoj želji u Fatimi o pobožnosti prvih 5 subota u čast i zadovoljštinu Bezgrešnom Srcu Marijinu, za osobu koja nosi škapular, zacijelo bi bio čin ljubavi i zahvalnosti Gospi i izvor novih milosti da odgovore na ovaj Marijin poziv.

Izvor: <https://karmelbsi.hr/skapular/>

MEDALJICA SV. BENEDIKTA

Među najpopularnijim ostavštinama svetoga Benedikta je križ, tj. medaljica svetog Benedikta.

Medaljica svetog Benedikta

Prednja strana ove medaljice nosi sliku svetog Benedikta koji drži križ u desnoj ruci i „Sveto pravilo“ u lijevoj ruci. Uz njega se na jednoj strani nalazi razbijena čaša iz koje izlazi zmija otrovnica, a na drugoj strani gavran. Iznad čaše i gavrana utisnute su riječi: „Crux Sancti Patris Benedicti“ (Križ svetog oca Benedikta). Na rubu medaljice stoji zapisano: „Ejus in obitu nostro praesentia muniamus“ (Neka nas u času smrti naše zaštiti njegova prisutnost).

Na stražnjoj strani medaljice nalazi se križ na kojem su utisnuta početna slova ovih riječi: „Crux Sacra Sit Mihi Lux“ (Neka mi križ bude svjetlo) i početna slova riječi: „Non Draco Sit Mihi Dux“ (Neka mi zmaj ne bude vođa). Oko samog križa nalazimo početna slova riječi „Crux Sancti Patris Benedicti“ (Križ svetog oca Benedikta). Na obodu su utisnuta početna slova „Vade Retro Satana, Nunquam Suade Mihi Vana - Sunt Mala Quae Libas, Ipse Venena Bibas“ (Odlazi Sotono, ne savjetuj me ispraznostima – zlo je to što nudiš, sam pij svoj otrov). Na vrhu samog križa možemo vidimo utisnute riječi Pax (Mir) ili monogram I H S (Isus).

Održano još aktivnosti u ciklusu radionica „Otkrivanje starih dubrovačkih katedrala“

U Dubrovniku je od 1. do 14. srpnja 2024. u sklopu projekta „Otkrivanje starih dubrovačkih katedrala“ proveden novi ciklus istraživanja pokretnih arheoloških nalaza i spomenika lokaliteta Dubrovačke katedrale. Taj su ciklus radionica, od 8. do 14. Srpnja, pratile organizirane edukacijske radionice za studente povijesti umjetnosti. Nositelji ovoga projekta su već 9 godina Gradska župa Gospe Velike u Dubrovniku i Odsjek za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, kasnije su se priključili Institut za povijest umjetnosti, Institut za arheologiju i Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu. Ugovor o suradnji između navedenih institucija produljen je početkom ove godine za naredno razdoblje od tri godine, a u ime Gradske župe potpisao ga je don Marin Lučić, dok je, kao osoba odgovorna za suradnju, imenovan vanjski stručni suradnik Župe, povjesničar umjetnosti Ivan Viđen.

Tijekom trajanja istraživačke kampanje, na katedrali Gospe Velike i u suterenu Biskupske palače, pod voditeljstvom dr. sc. Ivane Ožanić Roguljić, više znanstvene suradnice Instituta za arheologiju, nastavljena je obrada keramičkih nalaza iz arheoloških istraživanja u podzemlju Katedrale i Bunićeve poljane provedenih 1981.-87. godine. U obradi su sudjelovale arheologinje dr.sc. Marija Šiša-Vivek i Paula Knego iz Dubrovnika te studenti arheologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu Marko Kušan i Nika Vlatko. Inventarizaciju i uređivanje lapidarija u potkrovlju Katedrale, čiju građu čini preko 4 000 ulomaka kamene plastike iz najstarije bazilike i romaničke Katedrale, a koji su svi već temeljno obrađeni u prošlim kampanjama, vodila je dr. sc. Maja Zeman, izv. prof. i ujedno koordinatorica projekta, a u njoj su sudjelovali studenti povijesti umjetnosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu Ivan Komar, Ana Leko i Lana Udovičić.

Studentske radionice u drugome tjednu ovogodišnje ljetne kampanje, u trajanju od sedam dana, pohađalo je šest studenata prijediplomskoga i diplomskoga studija povijesti umjetnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu (Ana Marija Golemović, Natalija Kolar, Laura Novak Aleksić, Lena Matanović, Bohdan Myshkov, Kristijan Šibl), a uz Maju Zeman rad sa studentima vodila je dr.sc. Ana Marinković,

izv. prof. Odsjeka za povijest umjetnosti istog Fakulteta. Tijekom trajanja radionica za studente su organizirana predavanja, seminari i vježbe te stručna vodstva kroz koje su upoznati s poviješću istraživanja katedralnoga sklopa i osnovnim metodama obrade kamenih spomenika. Studenti su sudjelovali i u izradi dokumentacije kamene plastike s ciljem upoznavanja metoda inventarizacije i prezentacije pokretne baštine, kao i stjecanja vještina korištenja računalnih alata u izradi idejnih rekonstrukcija liturgijskoga namještaja predromaničkog i romaničkog razdoblja. U suradnji s Muzejima i galerijama Konavala u Franjevačkom samostanu u Pridvorju studenti su pohađali javno predavanje dr.sc. Ivane Ožanić Roguljić („Ludite, tj. igrajte se kao Rimljani“), a posjetili su i Umjetničku galeriju u Dubrovniku gdje je održano stručno vodstvo izložbe akademskoga kipara Alema Korkuta koje je vodila viša muzejska savjetnica dr.sc. Rozana Vojvoda. Za studente je organiziran i stručni izlet na otok Lokrum te uz vodstvo Ane Marinković i Ivana Viđena posjet nekadašnjoj benediktinskoj opatiji i rezidenciji nadvojvode Maksimilijana.

Ljetnim ciklusom istraživačkih kampanja i studentskih radionica nastavljene su aktivnosti u 2024. Godini, koje su započele još u proljeće, kada su od 14. do 20. travnja provedena daljnja multidisciplinarna neinvazivna istraživanja ulomaka zidnih slika i oslika svetišta najstarije bazilike u podzemlju katedrale u kojima su sudjelovali studenti Odsjeka za konzerviranje i restauriranje umjetnina Akademije likovnih umjetnosti iz Zagreba. Stručnu praksu za studente i terenska istraživanja, čija je voditeljica red. prof. Suzana Damiani, predvodili su viši asistent Ivan Vanja Martinović i viša predavačica Tajana Vrhovec-Škalamera s ALU u Zagrebu, uz pomoć diplomantice Ane Ivković, dok je XRF snimanja provodio prof.dr.sc. Vladan Desnica, također s ALU u Zagrebu. U travanjskoj kampanji sudjelovali su također i dr.sc. Maja Zeman i Ivan Viđen pa su provedena i dodatna snimanja mramornih ulomaka liturgijskoga namještaja starih katedrala.

Voditelji projektnih aktivnosti i studentskih radionica, kao i svi polaznici, zahvalni su svim institucijama u Dubrovniku na susretljivosti i pomoći u organizaciji.

Dvije novosti iz crkve sv. Andrije

Ove su godine u župnu crkvu sv. Andrije 24. listopada 2024. godine postavljene nove crkvene klupe čija se izrada dugo planirala. Nove klupe izrađene su u Čitluku, izradio ih je majstor Mladen Šarac. U crkvu je nakon duljeg vremena vraćena i umjetnička slika „Gospa s Djetecom i svetcima“ koja je nekad sigurno bila dio veće cjeline. Restauraciju je obavio dubrovački restaurator Denis Vokić sa svojom radionicom K-R Centar, a troškove je podmirilo Ministarstvo kulture preko svojih redovitih programa financiranja. Ova je slika zapravo poliptih (slika sastavljena iz više djelova) od kojih su u stručnoj javnosti možda najpoznatije vedute Pila i Grada koje su se nalazile u donjem dijelu čitave kompozicije. Obje su slike povijesno zanimljive jer su na njima prikazani ti predjeli kako su izgledali u 18. stoljeću. Prema tragovima na slici jasno je da je restauratorskih zahvata tijekom povijesti bilo nekoliko, a pretposljednji je vjerojatno bio rad Iva Scattolinija koji je tridesetih godina radio u crkvi. Ipak, i slika Pila je još jednom restaurirana nakon njega i to sitnim zakrpama platna, ojačanjem rubova i retušem. Čitava kompozicija nalazi se danas na sjevernome bočnom zidu crkve sv. Andrije, vjerojatno kao dio slika sa starijega glavnog oltara uklonjenog 1936. godine prilikom tadašnje obnove crkve.

Povratak slike sv. Bernarda s restauracije

Krajem ove godine završeni su dvogodišnji konzervatorsko-restauratorski radovi na slici „Sveti Bernard kleči pred Bogorodicom“ iz 1721. godine koja se od 13. studenoga ove godine ponovno nalazi na svome mjestu, bočnome oltaru sv. Bernarda u Katedrali (raskošni mramorni oltar je djelo napuljskoga kipara Carla delli Frangija). Autor slike je Petar Mattei Matejević (1670.-1726.) čiji ciklusi slika sakralne tematike ukrašavaju dvije najvažnije dubrovačke crkve, crkvu sv. Vlaha i Katedralu. Voditeljica projekta restauracije bila je viša konzervatorica-restauratorica Jelena Maras iz Hrvatskoga restauratorskog zavoda. U dubrovačkoj radionici HRZ-a obavljeno je, između ostaloga, odstranjivanje prljavštine koja je značajno vizualno degradirala ovu iznimno vrijednu umjetninu, a bilo je bilo oštećenja platna - slika je bila opuštena na starome podokviru, odstranjena je prljavština i požutjeli lak, da bi sve završilo postavljanjem novoga platna kako bi se pojačalo izvorno platno, a na kraju je slika napeta na novoizgrađeni podokvir. Vraćena je na mjesto uz pomoć skele, jer bi inače taj posao bilo teško obaviti. Uz voditeljicu, u projektu

su sudjelovali Ljubo i Pino Gamulin, laboratorijske analize uzoraka je izvela Mara Kolić Pustić, sudjelovali su i Antonio Blašković, Alma Dilberović i Martina Poša Njirić, kao i vanjski suradnik Mihael Štengl. Martina Wolff Zubović je radila povijesno-umjetničku obradu slike. Zahvale idu i ekipi iz firme Portal gradnja koja je pomogla prilikom montiranja djela. Uz sliku, restauriran je i pripadajući ukrasni okvir. Tijekom restauracije na samome oltaru bio je postavljen digitalni print slike kako se u sakralnome prostoru ne bi osjetila praznina.

Radovi na katedrali: kipovi na krovnim terasama, prozori, stupovi glavnoga broda

Posao na uređenju i održavanju katedrale Gospe Velike nikada nije posve završen. Prizor sa skelama i kamenom prašinom na tako velikim i složenim građevinama sigurno nije novost jer nam i arhivski dokumenti otkrivaju da je tako bilo oduvijek; austrijski izraz za „njegu povijesnih spomenika“ je upravo to. U sklopu projekta uređenja vanjštine katedrale već se više godina promišljalo o sanaciji krovnih terasa te kipova na pročelju i krovu katedrale. Iako se to s ulične razine nije moglo uočiti, neki su od ovih kamenih kipova bili dosta oštećeni od dugogodišnje izloženosti atmosferilijama, od potresa i od svega onoga što „zub vremena“ nosi. Naprimjer, kipu sv. Jeronima bio je otpao jedan od prstiju s ruke: iako je to relativno mali komad kamena, da je slučajno pao pred katedralu, a ne na krovnu terasu, mogao je nekoga ozbiljno ozlijediti. Stoga se pristupilo izradi projekta njihove sanacije te su nakon dobivenih dopuštenja kipovi sjeverne i južne krovne terase dio ove godine proveli „obučeni“ u drvenu oplatu. No, ta je oplata zapravo bila dio sanacije krovnih terasa nad bočnim brodovima. Izvođenju zahvata na kipovima morali su prethoditi radovi uređenja sjeverne i južne krovne terase iznad bočnih brodova (micanje staroga kamena i podloge, sanacija, novo kameno popločenje te nova odvodnja). Sanirani su i postamenti na kojima se kipovi nalaze (postamenti su bili ojačani cementom u obnovi katedrale nakon potresa iz 1979. godine). Radove je izvodila tvrtka Portal gradnja d.o.o. i klesarski obrtnik Tomislav Šakota. Ubrzo će uslijediti zahvat i na samim kipovima koje će izvoditi restauratorica Ivka Lipanović Koračak iz Splita. Podsjetimo, ovi su kameni kipovi u veličini neznatno većoj od prirodne djelo domaćega kipara Marina Radice (1863.-1904.)

s Korčule, a postavljeni su 1904. godine dijelom i donacijom dobrotvora Ignacija Amerlinga. Radi se o iznimno vrijednim skulpturama historicističke epohe, a na svakoj strani nalaze se dva lika evanđelista i po jedan crkveni naučitelj (sv. Jeronim u osi iznad sjevernih bočnih vrata, a sv. Ivan Zlatousti iznad južnih). Posjetitelji katedrale i vjernici mogli su uočiti i drvene oplata kojima su tijekom ove godine povremeno i privremeno bili „okovani“ pojedini zidani stupci u glavnome brodu katedrale. Radilo se o statičkoj sanaciji betonske ploče koja je prilikom posljednje velike obnove katedrale (nakon potresa iz 1979. godine) osamdesetih godina 20. stoljeća izlivena na podu katedrale odvajajući njezin prostor od otkrivene podzemne etaže. Prirodno djelovanje te betonske ploče golim je okom bilo najviše vidljivo na spoju same ploče sa zidanim stupcima glavnoga broda gdje su fizikalne sile stvarale vidljiva oštećenja i mjestimične napukline na kamenim bazama tih stupaca. Pojednostavljeno i laički rečeno, ploča i stupci su se radi zakona statike „sudarali“ te ih je bilo potrebno fizički „razdvojiti“, a to je učinjeno upravo ovim radovima. Istodobno su sanirana i vidljiva oštećenja na bazama stupaca koja su ustvari bila samo posljedica opisanoga procesa. U sklopu cjelovitog uređenja interijera katedrale (potaknutoga izradom projekta restauracija glavnoga oltara) već je prije nekoliko godina projekt sanacije bio izradio dr.sc. Josip Galić, redoviti profesor Arhitektonskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. (Profesor Galić je radio i projekt nedavne sanacije kupole katedrale); radove je također izvodila tvrtka Portal gradnja d.o.o. iz Dubrovnika i klesarski obrtnik Tomislav Šakota. U sklopu istoga projekta uređenja interijera bio je izrađen i projekt uređenja drvenih prozora katedrale, također većim dijelom izveden tijekom 2024. godine. Radi dotrajalosti su postupno zamijenjeni prozori glavnoga broda i transepta katedrale, a radove je izvodio obrtnik stolar Ivo Mijović. Ovaj proces, iako na prvi pogled možda jednostavan, zahtijevao je dobru koordinaciju i spretnost budući da je za većinu radova na prozorima transepta i bočnih brodova bilo potrebno postaviti skelu. Također, kao i za praktički sve gore opisane zahvate, bila je potrebna dobra organizacija kako bi se uz puno razumijevanja i dobre volje mogli odvijati svi potrebni radovi, a da oni istodobno ne ometaju liturgijski život i posjetitelje katedrale. Stručni nadzor radova je u ime Dubrovačke biskupije obavljao arhitekt Matko Vetma iz Dubrovnika.

Radovi na metalnim predmetima

Spomenimo da je u prvoj polovici 2024. godine obavljeno čišćenje i restauratorski zahvat na metalnim posudama za sveta ulja koja se tradicionalno blagoslivljanju i posvećuju u obredu Velikoga tjedna (krizmarij ili krizmatorij, od lat. chrismarium). Namjena je ovih posuda da čuvaju zalihe triju vrsta svetoga ulja: katekumensko ulje, ulje za bolesničko pomazanje i krizmano ulje. Radi se o tri veće (osmerokutne posude s piramidalnim gornjim dijelom) i tri manje posude, a o njihovoj povijesti ne zna se nažalost mnogo, no po svemu sudeći čini se da potječu iz 19. stoljeća. Njihovo čišćenje i manje popravke obavila je restauratorica dr.sc. Valentina Ljubic Tobisch iz Beča (Technische Universität Wien). Posude su doslovce zasjale u svome starom sjaju, ali zajedno sa svim tragovima svoje povijesti; nakon restauracije vide se i izvedbeni detalji koji ranije nisu bili uočljivi. Sve to doprinosi otmjenome dojmu ovih na prvi pogled jednostavnih liturgijskih predmeta. Spomenuta je stručnjakinja izvela već niz manjih i većih restauratorskih zahvata na sakralnoj baštini katedrale, među kojima i na brončanim vratašcima Moćnika, ali i na poznatom pladnju i vrču iz Moćnika, radu renesansnoga njemačkog majstora Petera Kustera (restauriran 2019. godine prilikom odlaska na izložbu u Metropolitan Museum u New Yorku).

Spomenimo da je tijekom ove godine napravljeno i nekoliko izvida na licu mjesta u Moćniku u vezi izrade projekta uređenja mikroklimе i sigurnosti o čemu se također već više godina razmišlja.

Sve je gore opisane radove u ime stručno nadzirao nadležni Konzervatorski odjel iz Dubrovnika.

Restauratorski zahvat na metalnim posudama za sveta ulja

Ivan Viđen

nastavak sa 45. stranice

Govor biskupa Roka Glasnovića, 25. rujna 2023., na otvorenju izložbe o Časoslovu sv. Vlaha u Kneževu dvoru

Poštovane gospođe i gospari, poštovani autori izložbe! Nije samo kurtoazna fraza ako kažem da mi je kao dubrovačkome biskupu čast večeras kazati nekoliko riječi na otvorenju izložbe kojom Dubrovački muzeji obilježavaju zanimljivu 300. obljetnicu tiskanja posebnoga Časoslova *Officium proprium sancti Blasii* – Časoslova sv. Vlaha kojega je tadašnjoj Dubrovačkoj Republici, odnosno Dubrovačkoj nadbiskupiji i metropoliji, službeno odobrila Sveta Stolica. Bio je to logičan korak budući da je Republika sedam godina ranije, u kolovozu 1716. godine, od tadašnje Svete kongregacije obreda bila isposlovala i posebnu misu na čast zaštitnika Dubrovnika – *Missa propria Sancti Blasii* koja je iduće godine bila objavljena u luksuznome tiskanom izdanju. Bila je to samo formalna kulminacija već tada višestoljetnoga štovanja ovoga svećenika preslavnog i mučenika prehrabrenoga.

To barokno doba, prepuno vrlo velikih izazova za Dubrovnik koji ipak, u to teško doba, uspijeva izgraditi potresom srušenu Katedralu, izgorjelu crkvu sv. Vlaha i novi Isusovački kolegij, dobro opisuje nadahnuti barokni spjev Dubrovnik ponovljen Jakete Palmotića (1623.-1680.). U njemu se isprepliću domoljublje s kršćanskom vjerom i pouzdanjem u Gospodina i sv. Vlaha: naš je Parac u tom spjevu pravi protagonist događanja i književne radnje. U jednome se od prizora rastvorilo Nebo i pred čitateljima se pokazao raj sa svecima i sveticama, među kojima je i sveti Vlaho koji odlazi pred Božje prijestolje kako bi kleknuo i izmolio milost za srušeni Grad jer su njegovi stanovnici u teškoj patnji sazreli, spoznali svoje grijehе i ponizno mole za oprost. Palmotić pjesničkom maštom kaže kako je sveti Biskup iz Sebaste svojim istupom ublažio nebesku srdžbu i preorekao potpuni oporavak Grada, a obraćajući se Svevišnjemu on za Dubrovčane kaže “to je moj puk, to su sve moji sinovi”.

Izložba posvećena tristotoj obljetnici objavljivanja Časoslova, koji je, ne samo sumirao dotadašnje tekstove i molitve, već izvršio velik utjecaj na njihovu recepciju do dana današnjega, pohvalan je primjer nasljedovanja naših prethodnika koji su se Parca sjećali čitave godine, a ne samo u veljači. Čestitam Dubrovačkim muzejima kojima, i u moderno doba, također pripada posebno mjesto u očuvanju kulturne baštine sv. Vlaha njihovom monumentalnom izložbom Sv. Vlaho u povijesti i sadašnjosti organiziranom 2012. godine. Ovom prigodom spomenimo kako se za nekoliko mjeseci navršava i stota obljetnica novoga prijevoda ovoga Časoslova na hrvatski jezik kojega je, na zamolbu moga predšasnika Josipa Marčelića, bio izradio vrstan bibličar, franjevac Petar Vlašić. Molitve i pojedini tekstovi iz toga Časoslova tako su tada, a i danas su, ušli u puk. Uz zahvalnost autorima zaključimo i zahvalnošću svetome Vlahu stihom iz ovoga Časoslova upravo u tadašnjemu prijevodu na naš jezik: “Neka se raduju svi nebesnici koje Ti svojim društvom uveseljavaš; neka Ti pjevaju zemaljski stanovnici koje kao Parac štitiš!”

Hodočašće mladih u Rim

Prožeti radošću uskrsnuća Gospodina našega Isusa Krista, u nedjelju 31. ožujka 2024. godine zaputili smo se „preko obale“, na jedno posebno mjesto ususret „stijeni“ na kojoj smo sazidani – u grad Rim. Poput sv. Pavla zaplovili smo toga dana nemirnim morem, no mirna i otvorena srca s molitvom na usnama, pod duhovnim vodstvom don Marina Lučića.

Naše hodočašće započeli smo molitvom za ono što je pred nama, ono što je Gospodin pripremio za nas, želeći ga, poput dvojice učenika koji su putovali u Emaus, susresti uskrsloga na ovome putovanju. Radosno smo iščekivali svaki novi dan, nova mjesta, nove doživljaje, uspomene i nova druženja. Hodočašće smo započeli posjetom gradiću Asizu u kojem su, poput sjemena gorušice, nikli velikani franjevačkog reda, sv. Franjo Asiški i sv. Klara, a koji i danas krase taj red te nadahnjuju i potiču mnoge na korak posvećenja Bogu i življenja Evanđelja u svakodnevnicu. Obilazeći Asiz najprije smo posjetili baziliku sv. Klare. Molili smo pred križem sv. Damjana pred kojim je sv. Franjo klečeći čuo Gospodinove riječi: „Franjo, idi i popravi moju kuću koja se ruši!“ Spomenute riječi potakle su sv. Franju na obnavljanje razrušenih crkava diljem Asiza,

dok nije shvatio da ga Gospodin poziva da obnovi živu Crkvu - zajednicu. U bazilici smo zastali pred tijelom sv. Klare, koje se čuva neraspadnuto i izručili joj svoje nakane moleći posebno za svećenike, baš kao što je i sv. Klara svojim molitvama pratila sv. Franju i njegovu braću. Svetu misu slavili smo u Svetišću ogoljenja sv. Franje unutar kojeg se nalazi tijelo bl. Carla Acutisa. Bl. Carlo bezgranično je ljubio Isusa i u jednostavnosti koja ga je krasila sveto živio svoju svakodnevnicu. Bio je veliki štovatelj Euharistije pa smo po njegovu zagovoru molili da i mi uvijek radosna i čista srca pristupamo Gospodinu u svetoj pričesti. Nakon toga, posjetom veličanstvenoj bazilici sv. Franje, divili smo se predivnim slikama koje su prikazivale život našega Gospodina Isusa i život sv. Franje. Spuštajući se do trećeg dijela bazilike, u kriptu, vidjeli smo Franjin grob i grobove nekolicine njegove braće, moleći da i mi rastemo u svetosti. Dan smo završili boravkom u „majci“ svih franjevački crkava – crkvi Gospe od Anđela, Porcijunkuli. Porcijunkula je malena crkvice koja je predstavljala mjesto susreta sv. Franje i njegove braće, a očuvana je i danas. Nalazi se unutar bazilike u kojoj se svakodnevno slave svete mise i čuva spomen na početke franjevačkog reda.

Dubrovački hodočasnici na Trgu svetog Petra

Sv. Ivan Lateranski

Došavši u Rim, u ovom svetom vazmenom vremenu, imali smo milost posjetiti Baziliku Svetog Križa Jeruzalemskog i vidjeti relikvije Kristove muke: trnje, čavle, dio križa, natpis koji je stajao iznad križa i druge. Promatrajući relikvije razmišljali smo o trpljenju koje je Gospodin podnio za nas, radi naših grijeha te smo pokušali dokučiti veličinu ljubavi kojom je On to učinio. Divili smo se uređenju bazilike sv. Marije Velike i bazilike sv. Ivana Lateranskog, a svetu misu slavili smo u hrvatskom Zavodu sv. Jeronima u Rimu. Tamo smo osjetili predivno zajedništvo i s drugim hodočasnici iz Hrvatske koji su, također, došli na svoje hodočašće pa se crkvom širila hvala našoj nebeskoj Majci, Kraljici Hrvata. U srijedu smo u Vatikanu na Trgu sv. Petra prisustvovali audijenciji s papom Franjom i slušali o pravednosti, odnosno kako moramo istražiti što se nalazi u korijenu naših odnosa s drugima.

Gospodin je rekao Petru: „Ti si Petar – stijena“ te smo i mi u bazilici sv. Petra molili Gospodina da i nas poput sv. Petra učvrsti u vjeri, da nas ne nose valovi ovoga života. Preporučili smo se i zagovoru papa čije smo grobove posjetili (sv. Ivan Pavao II., sv. Ivan XXIII., Benedikt XVI. i dr.) moleći ih da mole za nas i cijelu katoličku Crkvu. Mjesto koje nam se posebno urezalo u srce su Svete stube, prema vjerovanju stuba iz Pilatova pretorija u Jeruzalemu, kojima je prošao Gospodin na Veliki petak. Na tome mjestu predali smo svoje boli Gospodinu moleći ga za oprost i zahvaljujući mu za Njegovu ljubav i predanje za nas. Hvalospjevom ljubavi pozdravili smo sv. Pavla u Bazilici gdje se nalazi njegov grob, a koja predstavlja jednu od četiri glavne bazilike u Rimu. Relikvija

okova kojima je sv. Pavao bio privezan navela nas je na razmišljanje kako nas Gospodin po našim „okovima“ oslobađa i posvećuje. Tako su riječi „Kad sam slab, onda sam jak“, posebno odjeknule u srcu, znajući da Gospodin ponekad i nad nama pripušta okove, ali za veće dobro, za našu svetost, baš kao i u životu sv. Pavla.

Mnogi od nas su prvi put „zavirili“ u katakombe sv. Kalista i vidjeli kako su izgledali grobovi prvih kršćana. Sznali smo da su katakombe bile mjesta koja su služila kao groblje i u kojima su prvotne kršćanske zajednice slavile svetu misu. Tijekom putovanja slušali smo i o Rimu u antičko doba, vidjeli Koloseum, fontane te imali prilike posjetiti brojne crkve poput: crkve sv. Augustina, gdje se nalazi tijelo njegove majke sv. Monike, crkvu sv. Agneze i dr. koje su nas potakle na zahvalnost i ustrajnu molitvu. Naše hodočašće završili smo posjetom crkvi u Loretu, gdje se nalaze ostaci nazaretske kućice, preporučujući se tako pod zaštitu Majke Marije.

Zajedništvo koje nas je krasilo tijekom ovog hodočašća bilo je obogaćeno mnogim svjedočanstvima, pjesmom, smijehom i molitvom. Mnogi od nas su susreli Gospodina i ono što sa sigurnošću možemo reći da uistinu „Bog uskrisi Isusa! Svi smo mi tomu svjedoci.“ (Dj 2, 23)

Irena Čemerika, kandidatka Sestara franjevki od Bezgrešnog začeca iz Dubrovnika

Ispred Koloseuma

Hodočašće u Sloveniju i Karlovac

U petak, 26. travnja, u ranojutarnjim satima članovi Bratstva Presvetog Sakramenta, članovi Katedralnog zbora, Zbora Župe sv. Andrije te članovi njihovih Pastoralnih i Ekonomskih vijeća krenuli su na hodočašće. Krajnji cilj bila je susjedna Slovenija, a usputne stanice Skradin, Nacionalni park Krka i na povratku Karlovac. Hodočašće je predvodio katedralni župnik don Marin Lučić.

Prva stanica – Skradin, antička Scardona, mjesto susreta rijeke Krke i Jadranskoga mora. Gradić koji jako podsjeća na naš Dubrovnik. Gužvovit ljeti, a pomalo pust u ostatku godine. Skradin je jedan od najstarijih hrvatskih gradova. U Rimskom Carstvu bio je važna luka i trgovačko središte, a nakon što je razrušen i opustošen, obnavljaju ga Hrvati te nazivaju Skradin. Napadali su ga Avari, Turci i Mlečani, privučeni njegovim dobrim položajem i bogatstvom plodne zemlje i pitke vode. Ta burna i bogata povijest danas je utkana u njegovo kulturno i povijesno nasljeđe koje je vidljivo u svakom kutku ovoga šarmantnog gradića. O svemu tome govorio je Dario Mikulandra, turistički vodič iz obližnjeg Šibenika.

Sa stolnom crkvom Rođenja Blažene Djevice Marije, koja se nalazi u samom središtu grada, hodočasnike je upoznao njezin župnik don Darko Poljak. Kao i većina dalmatinskih sakralnih građevina, nekadašnja katedrala prošla je mnoge faze gradnje te je danas ostala u kasnobaroknom stilu. U crkvu su ugrađene orgulje Nakićeve škole koje su, zbog svoje izuzetno visoke umjetničke vrijednosti, proglašene državnim kulturnim dobrom. Uz njih su zapjevali katedralni pjevači tijekom svete mise koju je predvodio župnik don Marin Lučić.

Iza Skradina – šetnja, razgledavanje i ručak u Nacionalnom parku Krka. Ova stanica pokazala se kao idealno mjesto za odmor i uživanje u prirodnoj ljepoti

koja se proteže od prekrasnoga toka rijeke Krke pa sve do gornjega toka rijeke Čikole.

Putovanje smo nastavili do Duge Rese i hotela u vlasništvu lazarista u kojemu su hodočasnici prenoćili.

Prvo odredište sutrašnjega dana bila je Ljubljana. Glavni i najveći grad Slovenije, grad na Tromostovju, grad Franca Prešerena i Jože Plečnika. Bogata prošlost, ali i suvremena živost ovaj grad čini pravim razvijenim europskim gradom u koji se vrijedno vratiti. Uz stručno vodstvo hodočasnici su se prošetali centrom grada i upoznali s njegovim najznačajnijim kulturnim znamenitostima, a potom su imali slobodno vrijeme za ručak.

U popodnevnim satima istoga dana sljedeća stanica bilo je Brezje – slovensko nacionalno svetište Marije Pomoćnice koje je predstavio domaćin fra Robert Bahčić. Tu je svetu misu predvodio don Marin Lučić. Posjet Brezju završio je obilaskom jaslica iz svih krajeva Europe, od najstarijih do najsuvremenijih, koje su dio stalnoga postava muzeja pri ovom svetištu.

Nakon Brezja put nas je vodio na Bled, jedno od najpoznatijih jezera i najposjećenijih prirodnih atrakcija u Sloveniji. Uz smaragdno jezero leži istoimeni gradić, a jednako se zove i otočić na jezeru. Tu su hodočasnici imali slobodno vrijeme za šetnju i razgledavanje.

Treći dan počeo je svetom misom u Karlovcu, u Nacionalnom svetištu sv. Josipa. Misu je predvodio don Marin Lučić, uz koncelebraciju župnika i upravitelja svetišta don Antuna Sentea.

Nakon ručka u restoranu uz rijeku Kupu trebalo se uputiti prema Dubrovniku. Dugo putovanje do doma skratile su živopisne priče sestre Zlate o godinama koje je provela u Južnoj Americi. Produhovljeni, raspjevani, zdravi i veseli, hodočasnici su sretno stigli u svoj Grad u večernjim satima.

Petra Potrebica

Hodočasnici Župe Velike Gospe u crkvi Male Gospe u Skradinu

Hodočašće mladih u Međugorje

Mladi na Podbrdu

Sunčane subote (25. svibnja 2024.) okupili smo se u 6.30 sati ujutro na Pilama kako bismo krenuli na hodočašće u Međugorje. Pospanost smo odagnali molitvom i pjesmom. Kako je turistička sezona već u punom jeku malo smo se duže zadržali na granici, ali to nas nije obeshrabrilo pa smo to vrijeme dobro iskoristili za druženje i pjesmu. Stigavši u Međugorje odmah smo krenuli na Podbrdo. Još u autobusu se znalo tko moli koju desetnicu. Neki su se penjali poletno i samouvjereni, neki malo sporije, ali s najsnažnijim oružjem, krunicom, svi smo sigurno stigli do Gospe i Isusa na križu te u miru i tišini predali naše osobne nakane te nakane svih onih koji su nam se preporučili za molitvu. Pri povratku s Podbrda svi su bili poletniji i brzo smo sišli jer nas je pratila milost Božja. Nakon molitve na Podbrdu uputili smo se u žensku kuću Cenacolo, gdje smo slavili svetu misu koja je bila prevedena na talijanski. Djevojke iz Zajednice su nas lijepo ugostile i s nama molile. Nakon svete mise poslušali smo dokumentarac utemeljiteljice Cenacola, majke Elvire, koja je ispričala kako su krenuli od nule i uz molitvu i ufanje uspjeli osposobiti puno kuća kojima se koriste osobe u potrebi. Sve je počelo s jednom kućom koju su zajedno uredili, a danas ih imaju preko sedamdeset. Mladići i djevojke u potrebi nisu tražili ni novac, ni hranu, već samo smisao života i to su od Boga kroz zajednicu Cenacolo dobili. Nakon poučnoga dokumentarca dvije djevojke iz Zajednice su svjedočile o životu prije i svom iskustvu s Cenacolom. Imali smo priliku vidjeti njihovu trgovinu u kojoj sve pobožne predmete one izrađuju. Iz Cenacola prešli smo u Dvorac Nancy i Patricka. Po samom dolasku imali smo priliku pjesmom uveličati susret s mladim parom koji se toga jutro vjenčao u Međugorju. Nakon toga Nancy i Patrick su nam ispričali kako im je knjižica Gospinih poruka promijenila život. Patrick je bio dobrostojeći poslovni čovjek u automobilskoj industriji, a Nancy uspješna odvjetnica. No, živjeli su život bez Boga. Patrick je bio dvaput rastavljen i ima

četvoro djece iz prijašnjih brakova. Jednom je Patricka sin pitao što je Bog, a on mu je pokazao 20 dolara i rekao da je to Bog. Kada su djeca odrasla, imala su sve što se novcem moglo kupiti, ali su ih proganjale ovisnosti o drogama, alkoholu i nemoralnim životnim stilovima. Jednog dana Nancy je od svoga brata dobila knjižicu Gospinih poruka, ali uvjereni da to nije za nju dala ju je Patricku da je baci. Patrick je rekao da će ipak pročitati bar jednu poruku i onda je baciti, te je pročitavši ju počeo plakati. Taj čovjek, veliki biznismen, koji nije vjerovao nikome i ni u šta u tom trenutku je promijenio svoj život iz temelja. Rekao je da ga više ništa ne zanima i da želi živjeti u Međugorju. Sve što su imali u Kanadi prodali su, doselili u Međugorje i počeli graditi dvorac. Danas je to mjesto u kojem se na svakom koraku osjeća prisutnost Majke Marije. Svjedoče hodočasnicima, ugošćuju svećenike, redovnike i redovnice. Ono što će nam sigurno ostati u pamćenju je njihova rečenica: "Kada se muž i žena mole zajedno onda se ponovo zaljube." Hodočašće smo priveli kraju slobodnim vremenom za kupnju suvenira, uz molitvu, šetnju i radost zajedništva. Povratak je protekao kao i polazak u molitvi, pjesmi, igrama i Božjoj milosti.

Imali smo priliku putovati na dan kada je Gospa objavila svoju poruku:

„Draga djeco!

U ovom milosnom vremenu pozivam vas na molitvu srcem. Dječice, stvarajte molitvene grupe gdje ćete se poticati na dobro i rasti u radosti. Dječice, još ste daleko. Zato se iznova obraćajte i izaberite put svetosti i nade da bi vam Bog dao mira u obilju. Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu.“

Sarah Gorinjac

ERŽEBET BEBA ĐANIĆ, UČITELJICA KOJA JE OBOGATILA DUHOVNI ŽIVOT ŽUPE

Svaki dan molim za svećenike, svih sam ih sakupila u molitveniku

Beba Đanić, učiteljica djece Grada

„Ovaj mir, koji sad imam, nagrada mi je za moj odnos prema nedaćama koje su me pratile tijekom života“ kazala nam je Eržebet Beba Đanić kada smo je posjetili u njezinoj sobi u Peytonu u kojoj je skladno organizirala svoj cijeli svijet. Pred njom molitvenik i križ, donio joj ga je iz Jeruzalema pokojni don Stanko Lasić. Svoj radni vijek provela je u školi, bila je učiteljica djece Grada, dugo godina vodila Društvo Naša djeca, društveno i duhovno uvijek povezivala.

Vadi bilježnicu, a u njoj zapisane aktivnosti u Župi Velike Gospe, toliko ih je da ih je pretočila na papir. Ali kreće od početka, kako drugačije. Završila je Učiteljsku školu, 1961. pošla u Slavoniju u malo mjesto Podgorač gdje je u školi predavala tri predmeta i vodila pjevački zbor.

„Tijekom prve godine moga službovanja u Slavoniji optužena sam da sam bila na Polnočki, iako nisam, jer tada učitelji nisu smjeli ići u crkvu. Rekli su mi da sam se obukla u staru baku i pošla, a imala sam 20 godina. Živjela sam pored crkve, a nisam smjela ući u nju. Četiri godine nisam mogla opovrgnuti optužbe, po svim linijama sam bila prozivana, praćena, svašta otrpila. Kad sam saznala da odlazim rekla sam sebi: „Sad mi ne možete ništa!“, i prvi put sam ušla u tu

crkvu. Ali, sve je to prošlo, sad dobivam hvalu za to“ – kaže gospođa Beba.

Sakrvice na misu

Vratila se u Dubrovnik, kratko radila u Vitaljini, a 1967., iz obiteljskih razloga, vratila se u Grad, u svoj dom u Lučarici. Upisala je Pedagošku, dobila posao u Prijedoru, Komolcu, a 1979. u Školi Centar kao učiteljica razredne nastave, odakle je i pošla u mirovinu.

„Bilo mi je dva koraka do škole, dva do crkve. Od straha da ne ostanem bez posla, sakrvice sam išla u Dominikanaca na misu. Pokojni don Martinić, svaki dan molim za njega, obrazovao me u vjeri. Ujutro je s oltara tumačio na hrvatskom jeziku sve vezano za Crkvu, jer misa je bila na latinskom i nikad nisam mogla pratiti i razumijeti riječ Božju“ – prisjeća se. Bila je izrazito aktivna u društvenim organizacijama, posebno u Društvu Naša djeca.

„Došla je 1990. i 1991., učitelji su se prvi put sastali u Sindikatu sa svećenicima, bio je i biskup Želimir. Prvi put smo slobodno razgovarali međusobno. Kad je susret završio, don Stanko, kojega tada nisam poznavala, potapšao me po ramenu i rekao: „Mogli bi Vi meni voditi ministrante u Gradu.“ Našla sam se u čudu jer o tome ništa nisam znala. Moja sestra, pokojna Margita, i brat Viki, su bili crkveni ljudi, a ja sam bila vjernica uvijek u tajnosti zbog posla. Prošlo je sigurno mjesec dana od tada, u četiri ujutro u noći čula sam glas koji mi govori: „A, što čekaš?“ Tog jutra, sjećam se kao sad, bila je subota, don Stanka sam srela na placi i rekla mu da ću voditi ministrante. Svake subote poslije jutarnje mise gospar Žuvela, Margita i ja, sjeli bi s don Stankom na dogovor“ – priča ova simpatična, uskoro 83-godišnjakinja.

Učiteljici Grada, aktivnoj u radu s djecom i izvan škole, bilo je relativno lako okupiti djecu. Ministranti su se sastajali svake subote, i tako deset godina. I danas ima popis od 110 imena ministranata koje je kroz deset godina vođenja poučavala.

Velike stvari

„Ne znam što sve nismo tada pokrenuli u životu Župe, zaista smo pokrenuli puno velikih i značajnih načina okupljanja vjernika. Don Stanko je iz župnih knjiga vadio sve što se događalo u Župi prije 1940-ih godina prošloga stoljeća, jer je puno toga zamrlo nakon Drugog svjetskog rata. Osnovali smo Obiteljski pastoral. Ovi obiteljski susreti koji se danas održavaju tijekom tri dana u početku su se održavali u don Stankovoj kući. Držao je da bi trebalo i stariju čeljad okupiti, pa smo

pokrenuli Pastoral starih, subotom popodne smo se okupljali u Župnome uredu. I pokojni don Ivo Bjelokosić me pitao bi li mogla osmisliti neki program s djecom kako bismo potaknuli vjernike na dolazak u crkvu jer je iza rata crkva sv. Vlaha bila često prazna. Krenula sam sa svojim razredom, tad je bilo 30 i više učenika u razredu. Osmislila sam i organizirala sam da se u tri dana škole izmjenjuju s programom za Festu u crkvi sv. Vlaha, prvo misa pa program. Ljudi su dolazili, crkva se punila, djeci je bila festa. Godinama sam vodila organizaciju ovog programa i održavala kontakte sa školama U suradnji sa školama pokrenuti smo i korizmeni program, Dane kruha, uveli obilježavanje Majčinoga dana, a don Stanko je nabavio tamburice pa je osnovan i tamburaški zbor.

Don Stanko je za djecu organizirao izlete: Zaostrog, Korčula, Slano, ne znam gdje sve nismo išli. Šipan je tad krenuo prvi put. Sjećam se, još je bilo ratno vrijeme, tek su očistili hotel u Mlinima, tu sam bila s ministrantima pet, šest dana. A Polnočka 1991. - Grad cijeli u mraku, a meni don Stanko kaže da bi trebalo nešto napraviti, i jesmo, imali smo program. Dolazi Euharistijski kongres, a don Stanko želi vratiti procesiju za Tijelovo. U tom trenutku sam, Bogu hvala, bila predsjednica Društva Naša djeca, voditeljica Škole Centar i voditeljica škole u Gradu tijekom Domovinskoga rata, pa sam i te društvene aktivnosti povezivala s duhovnim. Društveni i duhovni život se nadopunjavao što je bio dobar uvod u duhovnu obnovu nakon onog vremena od 1940-ih do 1990. kad je to bilo nedopustivo. Meni je Bog dao da mogu pridonijeti Župi, sve me zanimalo, svuđe sam bila, zato sad imam svoj mir“ - skromno će gospođa Beba koja je bila i u Uredništvu župnog lista Naša Gospa koji obilježava tridesetu godinu postojanja.

U svom molitveniku čuva fotografije dubrovačkih svećenika i za njih svaki dan moli.

„Ko pjesmu sam naučila napamet imena svih njih i dok molim ja svih njih prozivam. Popodne su mi biskupi u molitvi. Tu su mi svi, vidim ih, to je moj život, s njima sam vezana duhovno. Zašto danas toliko molim za svećenike? Kad sam radila u Vitaljini, a tada nije bilo, ni struje, ni vode, ni butige, upoznala sam don Martina Sentića. Taj je svećenik ležao na podu, nije imao ni slamaricu. Jeli su žućenicu i razne trave koje bi ujutro rano ubrala njegova sestra. Bili su prava sirotinja. Zato molim za njih.“

Susret ministranata u Mandaljeni, svibanj 2000. godine

Dubrovački svećenici iz molitvenika gđa Bebe

Svakodnevna molitva

Molitvenik je naslijedila od oca, a u njemu je i devetnica sv. Tereze od Malog Isusa koju je jako štovao.

„Zašto je mom ocu svakodnevna molitva bila važna? Iz vojske u Somboru, a bio je Mađar, poslali su ga da doma umre jer je imao tuberkulozu. Karmelićanin u crkvi mu je dao molitvenik da moli i pitajući ga ima li koga na moru. U Dubrovniku mu je radila sestra. Molio je, a deveti dan molitve došlo je pismo u kojemu mu sestra piše da mu je našla posao na Stradunu u Foto Berner. Došao je i nastanio se na Jezuitima, bio među križarima s padre Pericom, pokojnim Boškovićem, upoznao se tu i s mojom majkom.“

Gospođa Beba svaki dan moli, dan joj je organiziran, u minutu. Od mise na Laudatu, jutarnje molitve i časoslova, duhovnih vježbi do dnevnih obveza, čak i zavrta klavijature. Srijedom ujutro je s papom u Rimu. Kome se moli najviše, kaže svima. Moli za svećenike, za rodbinu, ljude u potrebi, mnogi i ne znaju da za njih moli jer 'ne moraju ni znati'.

„Moja zaštitnica je blažena Ozana, ona nije izašla iz svoje sobe, dolazili su k njoj, pa što! Tako i ja imam ođe mir, meni je tu dobro, svaki dan Isusu kažem hvala. Sve sam dobila nazad, pa dok ide.“

„Rodni jezik ko ne ljubi / narodnosti pravo gubi“ (Antun Kaznačić, 1784. – 1874.)

Ovu i prošlu kalendarsku godinu pratila sam, i čudila se negativnim stavovima dijela političke i kulturne javnosti o najavi, a kasnije i donošenju Zakona o hrvatskome jeziku, a posebno neprimjereno žestoku reakciju na podizanje Spomen ploče o tom Zakonu u HAZU, koja je trebala biti postavljena, i postavljena je uz Spomen ploču Deklaraciji o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika koja je objavljena 17. ožujka 1967. godine. Tijekom burnih stoljeća, koja su iza nas, vazda smo velike bitke vodili za materinski nam jezik i pravo da ga zovemo njegovim imenom : Hrvatski jezik. Tijekom tih bremenitih stoljeća naši predci ginuli su i bivali progonjeni i zbog borbe za „domaću riječ“, ali nisu odustajali pa ne bismo ni mi , poučeni poviješću kao učiteljicom života, smjeli danas odustati kad je naš materinski jezik ozbiljno ugrožen pred naletom internetskoga jezika koji se agresivno nameće nudeći nam pravo na jezičnu slobodu bez pravopisnih normi, roda i broja i propisanih stega u izražavanju. To nije sloboda, već nešto potpuno suprotno, i ozbiljno skrnavljenje jezika, u kojemu nam se nameću tuđice, koje često ne znamo ispravno, niti napisati, niti izgovoriti. Nisu to nove riječi, već zamjendbenice za naše hrvatske riječi što i jest bit problema jer na taj način nesvjesno upijamo nove riječi, strane i nepotrebne, a gubimo svoje. Velika je razlika između prošlosti i ovdašnjosti, jer su nam u prošlosti tuđini nametali tuđinski jezik, a danas tuđice olako i svjesno ili nesvjesno prihvaćamo i usvajamo nekako instiktivno. Naslovni stihovi moje kolumne su iz zbirke Pjesme rezlike Antuna Kaznačića, zbirke u kojoj je objavio i pjesnički dijalog kojega zaključuje stihovima “Rodni jezik ko ne ljubi / narodnosti pravo gubi “. Spomenuta pjesma je napisana kao pjesnički dijalog u kojemu razgovaraju Dubrovčanin i Dalmatinac u Zadru o “narodnom“ jeziku. Snažnu poruku, svezremensku, odašilja nam dubrovački i hrvatski pjesnik i preporoditelj Antun Kaznačić, ustrajan u borbi za “narodni“ – Hrvatski jezik što potvrđuju i stihovi u njegovoj počasnici spjevanoj u čast “Gosp. Ljudevita Gaja kada je pohodio Dubrovnik mieseca Lipnja 1841“. U toj pjesmi iskazuje svoje divljenje i poštovanje prema vođi hrvatskog narodnog preporoda, ali i izražava spremnost svoga voljenoga grada da pristane uz njega i njegove ideje, te ističe važnost jezika za identitet svakoga naroda pa tako i hrvatskoga. Bitno je uočiti i njegovo, s poštovanjem i velikim uvažavanjem, spominjanje Gundulića, čiji sočni i tečni jezik bijaše podloga za standardiziranje hrvatskoga jezika, što je povijesno iznimno značajna činjenica koju rijetko spominjemo.

Mudri Gaju, zemlja ovo je
Živi čestit, slavan budi,
Zemlja slavnih uspomena
Mili Gaju, rodna kruno,
U njoj oglas još osto je
Serdca Ilirska žeži i budi,
Viteških od vremena,
Nek poznaje svak podpuno
Još Gundule duh hrabri
Da se u cieni svog jezika
Unuk sderži još pošteni.
Domorodstva sderži dika.

Stihovi odražavaju ushićenje, dodatno pojačano velikim događajem za hrvatsku književnost - naime, 1844. u Zagrebu je izdan Gundulićev Osman. Zbog svega narečenoga danas se zahvalno spominjem Antuna Kaznačića jer baš u ovoj godini obilježavamo 150 godina od njegove smrti, zahvalna za lekciju o jeziku koju nam je ostavio u trajno naslijeđe.

Postavljam retoričko pitanje : U koliko naših škola je obilježena ova značajna obljetnica?! Vodimo li naše učenike kad idemo na terensku nastavu u Zagreb u HAZU kako bismo im pokazali originalnu Baščansku ploču, Spomen ploču Deklaraciji o nazivu i položaju hrvatskog jezika, a i nedavno, do nje postavljenu Spomen ploču Zakonu o hrvatskome jeziku?! Prema objavljenim fotografskim zapisima čini mi se da je odgovor negativan. Susret s ovim zlatnim pločama posvećenim našem materinskom jeziku bio bi prigoda da učenici spoznaju značenje jezika u životu i opstanku našega naroda, a naš narod imao je svoje pismo, svoj hrvatski jezik, svog hrvatskog kralja i pravno ustrojenu državu još daleke 1100 – te godine što svjedoči Baščanska ploča. Ove spomen ploče povijesni su putokaz kroz borbu za naš materinski jezik. Bilo bi zanimljivo provesti anketu među mladima o tome koliko znaju o znamenitoj Deklaraciji iz 1967. godine, tom tako važnom biser dokumentu naše jezične i nacionalne prošlosti, jer Deklaracija je bila i zauvijek će biti “ Znamenita obrana identiteta hrvatskoga jezika.“ Stjepko Težak zapisao je: “ Iako politički osuđena, ali životno potvrđena, ona je bila jasan obračun s licemjernom ravnopravnošću kojom su se verbalno kitili i zaključci Novosadskoga dogovora.“ Ovaj zlatni dokument uradak je znanstveno uljuđene jezične borbe za nacionalnu opstojnost. Dodatna motivacija bila je 1971. godina tj. vrijeme koje pamtimo kao Hrvatsko proljeće jer su i “nevjerne Tome“

progledale, a što je najvažnije u boj za svoje krenuli su i mladi i narod. Slijedila je borba za hrvatski pravopis koji je uz sve tegobe objavljen 1972. s naznakom "Samo za internu upotrebu". Nažalost, zbog sloma Hrvatskoga proljeća, cijela naklada završila je u tvornici papira. U Londonu je 1984. ponovljeno tiskanje ovog Pravopisa pa otuda i njegov popularni naziv Londonac ili Žuti pravopis, jer su mu korice bile nježno žute boje. Konačno, 1990. Školska knjiga u cjelosti je objavila ovaj Pravopis vrlih autora: Babić – Finka – Moguš bez podnaslova "Samo za internu upotrebu". Sa slobodnom državom došla je i sloboda jezika. Jedan od autora, Milan Moguš, rekao je: "Stoga je Deklaracija istinska prekretnica u povijesti hrvatskog književnog jezika i njegova pravopisa."

Danas je hrvatski književni jezik pred novim izazovima. Dade se uočiti velika kriza jezika i opadanje jezične kulture, pa se moramo, više nego ikad, isponova vraćati svestremenim borbama i porukama Ljudevita Gaja, Antuna Kaznačića i mnogih drugih jezikoslovaca, ali i znamenitoj Deklaraciji. Ima li značajnijega i plodnijega polja od rada s mladima na svim razinama odgojno - obrazovnoga sustava. Vode se brojni okrugli stolovi na ovu temu, ali osjetne rezultate, zasad, nažalost ne vidim. Zakon o hrvatskome jeziku dao je jasne smjernice koje od nas traže odgovornost za opstojnost. Bilo bi suviše bolno kada bismo u slobodi izgubili jezik nakon višestoljetne borbe za ime hrvatski. Svoj materinji jezik moramo, moramo voljeti, učiti, njegovati, bogatiti, jer samo tako možemo ostati svoji kako bismo poput Vladimira Nazora u njegovoj pjesmi Hrvatski jezik i mi mogli, ali i buduće generacije ushićeno reći: "U tebi sam vjek svoj proživio / drevni i lijepi jeziče Hrvata". Nazor spominje i brački zavičajni govor uz kojega je morao svladati i standardni jezik. Zavičajne govore, kao idiome standardnoga jezika, moramo njegovati jer oni imaju, uz jezičnu, i socijalizacijsku snagu, dok standardni književni jezik nosi pečat nacionalnoga značenja i zato borba za njega mora biti neprestana.

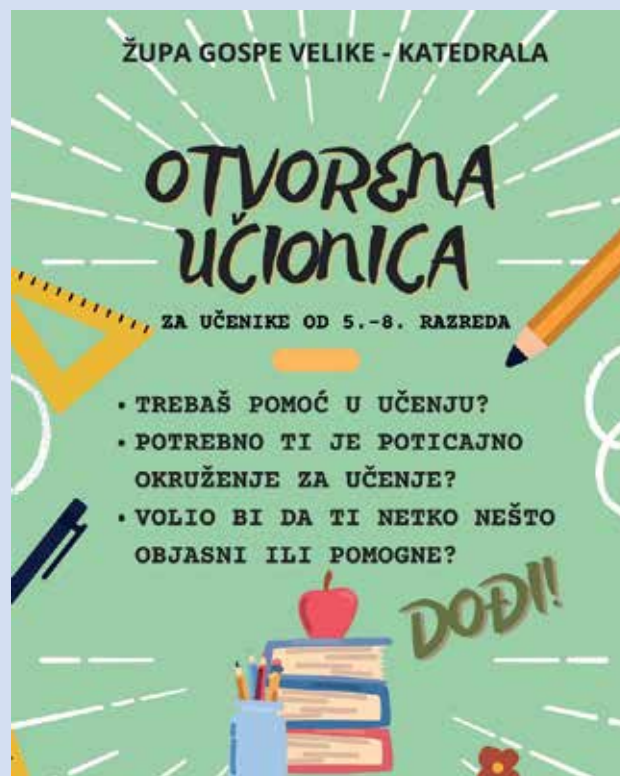
Uz zahvalu svim velikim pojedincima koji su na svojim leđima iznijeli borbu za opstanak hrvatskog jezika i slobodu njegove uporabe, i naravno hrvatskome narodu koji je uvijek znao kako ostati svoj mnogočemu usprkos, svima nam poklanjam upozoravajuće stihove Petra Preradovića: "Ljub si rode, jezik preko svega, / U njem živi, umiri za njega".

U ovo radosno Božićno vrijeme, koje je uvijek ispunjeno nadom, vjerom i ljubavlju osobnu "počasnicu" upućujem Antunu Kaznačiću, dubrovačkomu i hrvatskom pjesniku i preporoditelju iz stoljeća 17. i 18. ozbiljno shvaćajući njegove stihove "Jer je jezik nam ugodni / Nada svijem domородni; / Rodni jezik ko ne ljubi / narodnosti pravo gubi".

Mirjana Kaznačić

Otvorena učionica za pomoć djeci kod učenja

Nova inicijativa naše Župe je Otvorena učionica. U nju mogu doći sva djeca od 5-8 razreda kojima je potrebno pomoći prilikom učenja ili im je samo potrebno poticajno okruženje za učenje. Djeca, kojoj je potrebno objasniti određeno gradivo, imaju na raspolaganju volontere koji će im u tome pomoći. Trenutni broj volontera je 17, a uvijek su dobrodošli novi koji se mogu prijaviti preko naše Župe. Prvi susret je bio 9. studenoga 2024. u učionici koja se nalazi u ulici Đura Baglivija. Već na prvome susretu odaziv djece je bio velik, a inicijativa je prepoznata kao nešto što je potrebno djeci pa će se održavati svaku subotu od 16-18 sati.

Liturgijski čitači

U 2022. godini smo započeli s formiranjem grupe liturgijskih čitača i povremenih susreta, a u 2023. godini redovito smo se sastajali svakog prvog utorka u mjesecu. Mala zajednica okuplja se u ciljem osobnog rasta u poznavanju i proučavanju Božje riječi, te služenja u svojoj župnoj zajednici u naviještanju Božje riječi. Na susretima uvijek nastojimo otkrivati nešto novo o Božjoj riječi što nismo poznavali, o samoj strukturi Biblije ili liturgijskih vremena, ulaziti dublje u razumijevanje Božje riječi, zajednički iščitavajući promišljati o nedjeljnim čitanjima koja nam prethode i prakticiranjem Lectio Divina – Božanskog čitanja. Ovi susreti uvelike pomažu čitačima da mogu sami jasnije razumjeti Božju riječ, te je onda jasnije naviještati na misnim slavljenjima.

Upaljena druga adventska svijeća

Službu riječi 9. prosinca 2023. predvodio je župnik don Marin Lučić sa župnim zajednicama župa Gospe Velike – Katedrala i Svetog Andrije.

Drugu svijeću upalila je zamjenica gradonačelnika Jelka Tepšić. Katedralni zbor pod vodstvom Petre Potrebece pjevao je adventske pjesme, a nakon obreda nastavilo se druženje uz prikle i čaj.

Paljenje treće svijeće

Treću svijeću na adventskom vijencu 17. prosinca upalio je predsjednik Gradskog vijeća Dubrovnika Marko Potrebeica. Službu riječi predvodio je župnik župe sv. Mihajla, don Robert Ćibarić, a pjesmom je obred paljenja svijeće animirao župni dječji zbor sa s. Veselkom Grebenar.

Skauti predali Betlehemsko svjetlo biskupu Glasnoviću

Betlehemsko svjetlo mira stiglo je u Dubrovačku biskupiju te su ga skauti Odreda sv. Benedikta na treću adventsku nedjelju 17. prosinca predali biskupu mons. Roku Glasnoviću na euharistijskom slavlju koje je biskup na Nedjelju Caritasa slavio u Domu za starije osobe Dubrovnik. Kapelan Doma za starije osobe fr.

Tomislav Kraljević zahvalio je biskupu na predvođenju slavlja, a ravnatelj Ivica Puljić obojici je prigodnim darom čestitao Božić.

Žive jaslice ispred katedrale

Žive jaslice uprizorene su 22. prosinca pred brojnom publikom. Uz scenografiju jaslica na pozornici su se pojavili razni likovi. Pastiri i mudraci su se došli pokloniti malom Isusu kojeg je utjelovilo dijete mlade obitelji Petre i Boža Pavlovića. Anđeli su pjevali pjesme, a na kraju se svima okupljenima obratio biskup mons. Roko Glasnović.

Biskup je podsjetio kako je prije 800 godina sv. Franjo uprizorio prve žive jaslice čime je želio pokazati kako je velika Božja poniznost, kako je Bog postao malen, živio u poteškoćama i sve je to pretrpio radi nas. Naglasio je riječi kojima su anđeli pastirima navijestili rođenje Isusa: Ne bojte se...! Kad ne ide lako u životu, sjetimo se tih riječi anđela i toga da Isus sve pobjeđuje, kazao je biskup. Isus nam želi dati ljubav da onda jedni drugima darujemo ljubav, zaključio je i čestitao svima Božić i poželio blagoslovljenu novu godinu.

Žive jaslice organiziralo je Vijeće za život i obitelj Dubrovačke biskupije u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Dubrovnika.

Biskup Glasnović upalio četvrtu svijeću na adventskom vijencu

Četvrtu svijeću na adventskom vijencu 23. prosinca, upalio je biskup mons. Roko Glasnović. Službu riječi predmolio je don Ante Burić župnik župe sv. Petra – Boninovo s vjernicima župe, a na kraju je biskup svima podijelio blagoslov.

Mješoviti zbor župe sv. Petra-Boninovo sa s. Marinelom Žuro pjesmom je sudjelovao u službi riječi, a čitanja i molitvu vjernika čitali su vjernici ove župne zajednice.

Misa polnoćka

Uvodeći u euharistijsko slavlje biskup Glasnović je poželio da se dogodi spasenje u svakom životu, u našem gradu, našoj biskupiji i cijelom svijetu te potaknuo vjernike da otvore svoja srca u ovoj liturgiji koja posadašnjuje Božić.

Uz pjesmu Slava Bogu na visinama, koju je zapjevao zbor, biskupu Glasnoviću su mladi supružnici Barbara i Emilio Butigan donijeli figuru "Bambina", djeteta Isusa, koje je biskup položio u jaslje ispred oltara.

U propovijedi je biskup Glasnović istaknuo primjer sv. Franja Asiškog koji je svim ljudima htio približiti veliko otajstvo Božje ljubavi prema ljudima. Htio je oživjeti prizor bethelenskog siromaštva i neugodne štale te je pozvao ljude da prisustvuju. Uprizorujući jaslje sv. Franjo je došao do spoznaje da jedino mjesto gdje se ovdje na svijetu može svojim očima vidjeti i svojim rukama opipati Isusa Krista jest sveta euharistija u kojoj svaki put Isus k nama dolazi na vidljiv i opipljiv način pod prilikama kruha i vina.

Potaknuo je vjernike da ovog Božića budu blizu, misle i mole za one koji proživljavaju teške trenutke, patnju, samoću, ratne sukobe, osobne nemire i neuspjehe.

Uz biskupa Glasnovića na misi polnoćki koncelebrirao je mons. Ivica Pervan, generalni vikar, uz asistenciju đakona don Petra Markića i bogoslova Vlada Karačića. Mješoviti katedralni zbor pjesmom je uvećao misu polnoćku.

Biskup Glasnović: Božić nam otkriva da je smisao, ljepota i dostojanstvo ljudskog života na zemlji u Bogu

Svečano pontifikalno božićno euharistijsko slavlje biskup mons. Roko Glasnović slavio je s vjernicima na svetkovinu Rođenja Gospodinova, 25. prosinca. U koncelebraciji su bili generalni vikar mons. Ivica Pervan i župnik don Marin Lučić, a u asistenciji đakon don Petar Markić i ministranti.

O otajstvu Božića biskup je u propovijedi govorio biranim biblijskim riječima približavajući to otajstvo vjerničkoj zajednici te je zatim primijetio da je tako lako promašiti smisao Božića. „Kao da buka svijeta, svagdanje brige i onečišćeno srce ne dopuštaju da čujemo Blagu vijest. Kao da ne razumijemo prekrasnu lekciju iz Betlehema. Kao da putujemo, često prebrzo i pretovareni. Kao da nam je srce i kuća puna svega, a nema njega – Boga, Isusa.”

Govoreći o značenju Božića biskup je, uz ostalo, ustvrdio kako je Bog učinio odlučan i nepovratan korak prema ljudima te da je događaj Božića stup koji uzdržava čitavu ljudsku povijest. Neki to znaju, neki ne vjeruju. Parafrazirao je riječi pape Franje o vjetrovima rata koji pustoše svijetom i prepoznavanju znaka djeteta.

„Božić nam otkriva da je smisao, ljepota i dostojanstvo ljudskog života na zemlji u Bogu, u ljubavi i istini njegovoj“, poručio je biskup. Potraga za Bogom jest i potraga za čovjekom. „Autentični ljudski život uvijek je autentični kršćanski život.“

Župnik Lučić je na kraju biskupu u ime svih čestitao Božić podsjećajući kako smo svi, pa i biskup, po svom identitetu, ljubljena djeca Božja.

Mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem Petre Potrebica pjevao je misu te izbor božićnih pjesama.

Misa zahvalnica na Svetu Obitelj

Pontifikalno euharistijsko slavlje 31. prosinca, na Silvestrovo i blagdan Svete Obitelji, predslavio je biskup mons. Roko Glasnović, predsjednik Vijeća HBK za život i obitelj. Suslavili su generalni vikar mons. Ivica Pervan, župnik don Marin Lučić i drugi svećenici, a asistirali su đakoni, bogoslovi i ministranti.

Biskup se u uvodu, uz papu sv. Silvestra, spomenuo i trojice velikih papa: sv. Ivana Pavla II., pape Benedikta XVI., čije prve obljetnice smrti se na ovaj dan Crkva spominje i pape Franje, kojeg je vjernicima preporučio u molitve da ga Gospodin uzdrži u njegovom poslanju. „Ono najljepše u nama povezano je s Isusom i s obitelji“, kazao je biskup Glasnović. Govoreći o onome što ljudi mogu naučiti od Svete Obitelji istaknuo je kako „čovjek ne može živjeti bez ljubavi, on ostaje neshvatljivo biće, njegov život je lišen smisla ako mu ne biva objavljena ljubav, ako se ne susretne s ljubavi, ako je ne iskusi i ne učini svojom, ako na njoj živo ne sudjeluje“. Zaključio je kako „veličina čovjeka nije u tome da bude slavan, uspješan i bogat, nego u tome koliko je nalik svom učitelju Isusu Kristu“. „Najdublje siromaštvo jest nesposobnost radovanja“, primijetio je biskup. Biskup je zahvalio Gospodinu na svim lijepim događajima kao i na svim teškoćama koje čovjeka uče rasti i trpjeti iz ljubavi. Zahvalio je za živote i djelovanje trojice svećenika preminulih u toj godini. Poželio je svima da rastu u kreposti vjere, ufanja i nade.

Liturgijsko pjevanje predvodio je Mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem Petre Potrebice i orguljsku pratnju Marka Palčoka. Na kraju misu otpjevan je zahvalni himan „Tebe, Boga hvalimo“, prema dubrovačkom napjevu.

Nova godina uz blagoslov i zaziv Duhu Svetomu

Na prvi dan nove 2024. godine 1. siječnja, na svetkovinu Svete Marije Bogorodice i 57. Svjetski dan mira, slavljena je svečana misa koju je predvodio biskup Roko Glasnović.

Biskup je zazvao blagoslov Duha Svetoga u živote vjernika, na obitelji, grad i biskupiju, da po zagovoru Blažene Djevice Marije, Kraljice mira svi uđu u novu godinu s blagoslovom. Biskup je također govorio o Mariji koja je na saboru u Efezu 431. godine službeno nazvana Theotokos, Bogorodica, te kazao kako Crkva poziva vjernike da Mariju promatraju kao majku. Sve prisutne vjernike potaknuo na veću okrenutost i otvorenost prema Bogu da bi se mogli bolje okrenuti jedni prema drugima u novoj godini.

S biskupom su suslavili generalni vikar mons. Ivica Pervan i župnik don Marin Lučić, asistirao je đakon don Tomislav Sikavica s bogoslovom i ministanima. Liturgijsko pjevanje predvodio je Mješoviti katedralni zbor. Na kraju mise je otpjevan zaziv Duhu Svetomu.

Trodnevlje u Sv. Vlaha

Prva večer trodnevne duhovne pripreve za svetkovinu sv. Vlaha počela je 30. siječnja ulaskom biskupa Roka Glasnovića u pratnji rektora crkve sv. Vlaha mons. Ivica Pervana i ovogodišnjih festanjula (svetkovnika) kapetana Perice Baletića i obrtnika Vladimira Buća u crkvu sv. Vlaha i blagoslovom vjernika. Prvu večer trodnevlja predvodio je prior dominikanskog samostana u Gradu i predsjednik Vijeća za posvećeni život Dubrovačke biskupije fr. Tomislav Kraljević.

Na početku trodnevlja rektor Pervan izrazio je svim vjernicima dobrodošlicu te posebno pozdravio festanjule, ravnateljicu i djecu iz Osnovne škole Orašac, đakone, ministrante, zbor, biskupa i predvoditelja trodnevlja priora Kraljevića.

Predvoditelj slavlja propovijed je započeo povezujući se s evanđeljem i situacijom kada je Isus u dva navrata pomogao ljudima koji su od njega tražili pomoć. To su bili Jair koji moli za ozdravljenje kćeri koja je na umoru i žena koja je bolovala od bolesti dvanaest godina. U oba slučaja Isus se poziva na njihovu vjeru. Vjera nadilazi sve ljudske uvjetovanosti, kazao je, vjera žene koja prkosi pravilima čistoće, vjera Jaira i njegove žene koja vidi dalje od kliničke smrti.

Sveti Vlaho je učitelj nade, a nada se hrani u susretu s ljudima koji su se usudili dati svoje živote za dobro drugih, primijetio je propovjednik. Sveti Vlaho je Kristov učenik, Kristov svjedok, svjedok Božje ljubavi. On je svjedok da je ljubav jača od smrti.

Uz predvoditelja slavlja i rektora zborne crkve na misi su asistirali đakoni don Petar Markić i don Tomislav Sikavica. Liturgijsko pjevanje predvodio je Mješoviti katedralni zbor.

Nakon mise nastupili su učenici OŠ Antuna Masle iz Orašca s prigodnom priredbom u čast sv. Vlaha. Rektor Pervan u znak zahvalnosti i kao uspomenu za sudjelovanje škole u programu ravnateljici škole Roberti Soko predao prigodan, a festanjuli su po tradiciji na kraju sve počastili slatkišima. U učeničkom programu drugog i trećeg dana trodnevlja nastupili su učenici OŠ Lapad i OŠ Marina Getaldića.

Otvorenje Feste sv. Vlaha 2024.

Ispred Zborne crkve sv. Vlaha 2. veljače otvorena je 1052. Festa sv. Vlaha. Festu je otvorio biskup Roko Glasnović koji je pozdravio puk, uzvanike iz društveno političkog života i crkvene službenike te uvodno spomenuo obljetnice u okviru kojih se odvija ovogodišnja Festa.

Grad Dubrovnik proglasio je 2024. godinu „Godinom UNESCO-ove svjetske baštine“ u okviru koje se obilježava 45. obljetnica upisa povijesne jezgre Dubrovnika na UNESCO-ov Popis svjetske baštine, 15. obljetnicu upisa Feste sv. Vlaha na Reprezentativni popis nematerijalne kulturne baštine čovječanstva te upis arhivskih fondova iz razdoblja Dubrovačke Republike na listu Sjećanje svijeta prošle godine.

„Drago nam je što i ova Festa svjedoči da nam naš Parac pruža svoju ruku kako bi nas ohrabrio u svim izazovima s kojima se susreće naše društvo u tolikim društvenim i demografskim pitanjima, egzistencijalnim poteškoćama i obiteljskim problemima, nedovoljnom osjetljivošću prema bližnjima, osobito osobama s

invaliditetom te ranjivim skupinama društva“, kazao je biskup.

Pozvao je očeve da uz majke budu djelotvornom ljubavlju prisutni u svojim obiteljima ne bježeći od svojih odgovornosti niti ih prebacujući drugima.

„Dok slavimo Gospodina štujući našega Parca sv. Vlaha zasigurno će mnogi uputiti svoje molitve u tišini svoga srca tražeći da Bog, dobri Otac, pogleda na potrebe svoje djece i usliši im molitve. Nemojmo zaboraviti, Krist je prisutan ondje gdje se moli, jer sam je obećao: ‘Jer gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima’ (Mt 18, 20)“, poručio je biskup Glasnović spominjući riječi molitve kojima je otvoren početak Godine molitve uoči Jubileja 2025. godine. Ta molitva spominje vjeru, nadu i ljubav te glasi: „Oče, koji si na nebesima, daj da vjera koju si nam darovao u svome Sinu Isusu Kristu, našem bratu, i plamen ljubavi izliven u naša srca po Duhu Svetom, obnove u nama blaženu nadu u dolazak tvoga Kraljevstva. Udijeli, molimo, da milost Jubileja oživi u nama, hodočasnici nade, čežnju za nebeskim dobrima, te na cijeli svijet izlije radost i mir našega Otkupitelja“.

Zaključio je rečenicom koju često ponavlja: Neka nam ništa ne bude važnije od Krista! i tradicionalnim dubrovačkim pozdravom: Živio sv. Vlaho!“

U sklopu ceremonije otvaranja biskup je na početku pročitao Laus, a rektor zborne crkve sv. Vlaha don Ivica Pervan nakon nagovora je pročitao pozdrave koje su Dubrovčanima za Festu uputile razne osobe iz domovine i inozemstva, a posebice pomorci s brodova na kojima plove po morima diljem svijeta. Djeca su na blagoslov prinijela plodova zemlje i golubice koje je biskup uz sveopću radost i oduševljenje pustio na slobodu. Festanjuli Perica Baletić i Vladimir Buć podigli su barjak sv. Vlaha na standal dok su okupljeni pjevali himnu sv. Vlaha čime je završila svečanost otvorenja. Pjevanje je predvodio Mješoviti katedralni zbor pod vodstvom Petre Potrebica. U gradskom portu Dubrovački trombunjeri pucnjima su oglasili otvorenje Feste, a vjernici su nagnuli u Parčevu crkvu na grlićanje.

Na otvorenje Feste, uz predvoditelja središnjeg euharistijskog slavlja zadarskog nadbiskupa Milana Zgrablića, pristigli su splitsko-makarski nadbiskup i metropolit Zdenko Križić, šibenski biskup Tomislav Rogić, hvarski biskup Ranko Vidović, mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski Petar Palić, splitsko-makarski nadbiskup u miru Marin Barišić i šibenski biskup u miru Ante Ivas. Nazočili su i tajnik Apostolske nuncijature Alvaro Ernesto Izurieta Y Sea kao i generalni tajnik HBK Krunoslav Novak te propovjednik trodnevlja

prior dominikanca fr. Tomislav Kraljević. Posebno zanimljiv gost bio je svećenik Savio Leonardo Viegas, iz crkve Sao Braz u Gandaulimu, u indijskoj Goi gdje se također štuje sv. Vlaha. Radost otvorenja Parčeve feste s okupljenima su podijelili i svećenici Srpske pravoslavne crkve kao i predstavnici drugih vjerskih zajednica.

Otvorenju Feste nazočili su također: predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora zastupnik Andro Krstulović Opara, izaslanik predsjednika Vlade RH ministar Branko Bačić, potpredsjednica Europske komisije Dubravka Šuica, ministrica Kulture i medije Nina Obuljen Koržinek, ministar znanosti i obrazovanja Radovan Fuchs, državni tajnici, veleposlanici, rektori, župan Dubrovačko-neretvanske županije Nikola Dobroslavić sa suradnicima, gradonačelnik Grada Dubrovnika Mato Franković sa suradnicima, predsjednik Gradskog vijeća Marko Potrebica te drugi zastupnici u Hrvatskom saboru, župani, gradonačelnici, vijećnici i drugi uzvanici.

Prva večernja Svetog Vlaha

Svečanu prvu večernju molitvu uoči svetkovine sv. Vlaha, 2. veljače predvodio je u katedrali dubrovački biskup Roko Glasnović. Prigodnu propovijed izrekao je predvoditelj trodnevlja fr. Tomislav Kraljević, prior samostana sv. Dominika i predsjednik biskupijskog Vijeća za posvećeni život. Liturgijsko pjevanje u dva kora predvodili su Mješoviti katedralni zbor pod vodstvom Petre Potrebica i zbor redovnica i drugih pjevača kojim je dirigirao Miho Bošković. Za vrijeme molitve na oltaru su bile izložene moći glave sv. Vlaha. Biskupima i nadbiskupima koji su sudjelovali na otvaranju Feste, na večernjoj molitvi u katedrali pridružio se i vrhbosanski nadbiskup i predsjednik BK BiH Tomo Vukšić. Među svećenicima bio je i kanonik Stolnog kaptola don Željko Kovačević, te provincijali i poglavarice redovničkih zajednica sa svojom redovničkom braćom i sestrama uz brojne vjernike.

Nakon mise uslijedio je prigodni koncert na kojem su nastupili Mješoviti katedralni zbor (voditeljica Petra Potrebica) uz pratnju prigodnog komornog orkestra, ovogodišnji dobitnik Nagrade grada Dubrovnika Darko Kristović na orguljama i klapa Amfora (voditeljica Mara Manjić). Kao solistice nastupile su Nikoleta Ivanković i Valentina Elizabeta Šilja, a orguljska pratnja zboru u pojedinim skladbama bio je Marko Palčok. Uz djela stranih i domaćih autora na kraju su svi izvođači izveli Himnu sv. Vlaha autora R. Ivellia i V. Vilića, a župnik don Marin Lučić zahvalio je svim izvođačima.

Mons. Zgrablić na misi Sv. Vlaha: Neka nam ovo bude godina intenzivne molitve ususret Jubileju 2025.

Biskup Roko Glasnović pozdravio je sve okupljene i čestitao svima koji slave imendan. U misi u molitvama, rekao je biskup, na poseban način prisutne su sve naše obitelji, osobe s različitim životnim teškoćama, bolesne, nemoćne i osamljene. Upravo takvim osobama Isus je bio blizu.

Nadbiskup Zgrablić u propovijedi je govorio o intenziviranju molitve u kontekstu nedavno otvorene Godine molitve za cijelu Crkvu ususret Jubileju 2025. te promišljao o ulozi molitve u životu sv. Vlaha kao i današnjih obitelji i vjernika.

Godina molitve

Spomenuo je kako je papa Franjo Nedjelju Božje riječi, 21. siječnja 2024., nakon molitve Anđeoskoga pozdravljenja, objavio da je toga dana počela Godina molitve, ususret Svetoj godini – Jubileju 2025. Sveti Otac je tom prigodom pozvao vjernike diljem svijeta na intenzivniju molitvu tijekom pripreve za Svetu godinu, čije je geslo „Hodočasnici nade“.

Nadbiskup je objasnio i značenje jubilarne ili svete godine koje se obilježavaju, počevši od XIV. stoljeća, svakih dvadeset i pet godina.

Papa Franjo o „velikoj simfoniji molitve“

Podsjetio je na papinu viziju Godine molitve za koju je još 2022. kazao kako želi da ona postane „velika simfonija molitve“. Papa je tada rekao: „Molitva koja zahvaljuje Bogu na mnogim darovima njegove ljubavi prema nama i molitva hvale za cjelovito njegovo djelo stvaranja, koja uključuje obvezu svakoga djelatno i odgovorno uključiti se u njihovo očuvanje. Molitva kao glas ‘jednog srca i jedne duše’ (usp. Dj 4,23) koji se razliježe u solidarnosti i podjeli svakodnevnog kruha. Molitva koja omogućuje svakom muškarcu i ženi ovoga svijeta obratiti se jedinome Bogu kojem mogu izraziti sve što je u tajnama njihova srca. Molitva koja je put i škola koja vodi prema svetosti, koja usmjerava i živi kontemplaciju i djelovanje. Dakle, godina intenzivne molitve u kojoj će se otvoriti srca kako bi primila obilje milosti, tvoreći od ‘Oče naša’, molitve koju nas je naučio Isus, program života svakog njegovog učenika.“

Otkriti veliku vrijednost molitve

„Želimo, također, da naša zajednička molitva tijekom proslave Feste sv. Vlaha bude snažan poticaj svakom od nas da otkrijemo veliku vrijednost i nužnost molitve za duhovni život svake osobe, duhovnu obnovu naših obitelji, našega naroda i cijele Crkve“, poručio je nadbiskup navodeći ulogu vjere, nade i ljubavi na tom putu prema vječnom životu „u kojem sv. Vlaho u vjeri i nadi promatramo“.

Nadalje je zadarski nadbiskup kao najljepšu molitvu istaknuo „euharistijsku simfoniju“ i dodao kako se okupljeni na ovoj misi danas pridružuju „onom mnoštvu hodočasnika i štovatelja svetog Vlaha koji su nam prethodili u životu i vjeri te kroz dugi niz stoljeća u ovom Gradu života, vjere, duha, slobode, kulture i mnogolike ljepote, nastavljamo molitvu slavljenja i hvale“.

Molitva potiče čovjeka na činjenje dobra

„Duh molitve je ozračje kršćana koji nas povezuje s Bogom i čovjekom kao i svim Božjim stvorenjima. Kršćanska molitva i djelovanje međusobno su usko sjedinjeni i prožeti. Oni tvore nerazdvojivi dio kršćanskog identiteta. Molitva uvijek čovjeka animira na djelovanje po uzoru na Isusa Krista koji je ‘prošao zemljom čineći dobro’ (Dj 10,38“, poručio je nadbiskup Zgrablić te nastavio govoriti o iskustvu molitve u životima svetaca.

Kazao je kako sveci po molitvi koja je bitan dio njihova života i identiteta, drže usmjereno srce tamo gdje je pravo i vječno dobro. Sveca ništa ne odvaja od onog najvažnijeg – Boga i njegove ljubavi, njegove Istine i Života. Božja ljubav bitni je element svakog života i svetosti. Sve što su sveci činili u životu, činili

su zbog Božje ljubavi koja je u njima živjela, po Božjoj milosti i snazi Božjoj koja je u njima djelovala, ustvrdio je propovjednik. Pojasnio je kako sveci i nadalje djeluju Božjom milošću koja se ne mijenja protekom vremena, oni su uvijek suvremeni.

Molitva pomaže smjestiti svoje srce tamo gdje je njegovo pravo mjesto

Zadarski nadbiskup je zatim istaknuo: „Molitva je način da poput svetog Vlaha i mi svoje srce smjestimo tamo gdje je njegovo pravo mjesto i gdje nalazi jedino puno zadovoljstvo – u Bogu, u Ljubavi, kako bismo sami postali ‘zrake sunca’ i svijetu donosili svjetlo i toplinu.“ Naveo je i misao pape Benedikta XVI.: „Molitva je poput otvorenog prozora koji nam omogućuje svoj pogled usmjeriti k Bogu, ne samo da se podsjetimo na cilj prema kojem idemo, već također zato da dopustimo da Božja volja prosvjetljuje naš zemaljski put i pomaže nam snažno ga i zauzeto živjeti.“

U nastavku propovijedi mons. Zgrablić je spomenuo neke detalje života sv. Vlaha.

„Sveti Vlaho, kao i svaki drugi svetac, čovjek je svoga vremena i svojim životom i radom prenosio je svjetlo evanđelja prema okolnostima onog vremena“, kazao je mons. Zgrablić i nastavio: „Okolnosti i načini života se mijenjaju, ali svjetlo i istina Evanđelja ostaju uvijek iste. Ne mijenja se Božja istina, ni milost koja je djelovala u svecima protekom vremena. Mijenjaju se samo oblici ljudskog života i misli i načini njihova očitovanja.“ Dodao je i kako su sveci uvijek suvremeni jer žive s Bogom, u vječnoj sadašnjosti, u punoj Istini i Životu, milosti i svetosti. „Iz vječnosti nam sveci prenose svjetlost Božju koja obasjava tmine našega života i raspršuje mrak naših lutanja, kako bismo dospjeli do punine Istine, do onog najizvršnijeg, do spoznanja Isusa Krista.“

Mnogima molitva nije integralni dio života

Potom se predvoditelj slavlja osvrnuo na današnje vrijeme i kulturu te odnos prema molitvi i drugim

kršćanskim vrijednostima rekavši: „Svjesni smo da živimo u vremenu i kulturi kada su božanske datosti, tradicionalne kršćanske vrijednosti i moralni temelji dovedeni u pitanje. Mnogima molitva nije svakodnevni integralni dio života. Nekima ona, kako misle, nije ni potrebna. Čovjek se danas predstavlja i nameće kao gospodar života i smrti. Njemu se prepušta odlučivanje što je moralno dobro ili moralno neprihvatljivo. Pojedincu se prepušta da odlučuje o svojim biološkim datostima. Relativizira se poimanje svetosti braka i obitelji. Ne njeguje se dovoljno ljepota i vrijednost života. Nameće se oblik tolerancije koji niječe ili skriva kršćanski identitet i kulturu. Promovira se 'diktatura relativizma', kako kaže papa Benedikt XVI., koji ostavlja čovjeka zbunjenog i podložnog svakolikoj manipulaciji. Nameće se kult tijela, ljepote, užitka i zabave, koji čovjekovo srce ostavlja praznim. Čovjek današnjice radije prihvaća razna praznovjerja i slijepe sile koje određuju njegov život, od Božje Objave u Isusu Kristu i plana njegove ljubavi i spasenja. Čovjek današnjice tako tapka u mraku svojih odluka, umjesto da se osloni na sigurne korake na koje nas je Bog u Kristu uputio i koje su nam svojom krvlju zasvjedočili sv. Vlaho i toliki drugi mučenici i sveci kroz dugu povijest Crkve.“ Istaknuo je kako „život koji nije utemeljen na Bogu i čovjekovom odnosu s Njime, a to se odnosi na pojedinca, obitelji i cijeli narod, nema svoje perspektive“.

Neka nas ne obuzme 'mondanizam'

Ustvrdivši kako život svetoga Parca i Festa sv. Vlaha glasno pozivaju da po molitvi, u Godini molitve i Jubilarnoj godini, „učvrstimo svoj život u nauku Evanđelja, kako nas ne bi obuzeo duh ovoga svijeta – 'mondanizam', kako ga naziva papa Franjo, koji nam se snažno i silom nameće i ne prihvaća Evanđelje; duh koji nas udaljuje od Boga, a na taj način i od nas samih, koji smo stvoreni na Božju sliku (usp. Post 1,27), koji se zovemo i jesmo djeca Božja po Duhu Svetom koji nam je darovan (usp. Rim 9,9), koji nismo 'otkupljeni nečim raspadljivim, srebrom ili zlatom, nego dragocjenom krvlju Krista' (1 Pt 1, 18 -19), Božjega Sina“, nadbiskup je uputio na primjere svetaca mučenika od sv. Vlaha do suvremenih mučenika hrvatskog naroda i drugih svetaca i blaženika koji su „zvijezde su na nebu,“ kako svece i blaženike naziva papa Benedikt XVI., i koji pokazuju istinske vrijednosti i put života u sadašnjosti, budućnosti i vječnosti.

Zadarski nadbiskup propovijed je zaključio mislima i željom starih Dubrovčana uklesanim na latinskim jeziku na istočnom ulazu u Grad, sa strane Ploča. U hrvatskog prijevodu taj natpis glasi: „Daleko vam

kuća, divljaci! Nikoga se ne boji ova tvrđa, koju grije dah svetoga starca!“.

Liturgijsko pjevanje na svečanoj misi predvodili su Mješoviti katedralni zbor ojačan zborovima župe Svetog Križa iz Gruža i župe Presvetog Spasitelja iz Mokošice, a zborovima je dirigirala Petra Potrebica uz orguljašku pratnju Marka Palčoka. Pjevana je Hrvatska pučka misa fra Iva Perana.

Misna čitanja čitali su odnosno otpjevali Mirjana Vidojević, Luka Šerić i Ivan Fabris, a evanđelje je navijestio đakon Splitsko – makarske nadbiskupije don Robert Pudar.

Zazive molitve vjernika izrekli su dominikanski bogoslov Karlo Luka Kvesić i kandidatice sestara Franjevki od Bezgrešnog začeca s Danača Ana Dujić. Darove je prinijela obitelj Petre i Nikše Dubelja s četvero djece.

Nakon popričesne molitve generalni vikar Dubrovačke biskupije i rektor Zborne crkve sv. Vlaha mons. Ivica Pervan dao je upute za odvijanje procesije, a potom je okupljena vjernička zajednica iz sveg srca zapjevala Himan sv. Vlahu.

Kler i uzvanici na misi

Uz domaćeg biskupa i predvoditelja središnjeg euharistijskog slavlja na misi su koncelebrirali nadbiskup splitsko-makarski i metropolit Zdenko Križić, nadbiskup barski i apostolski upravitelj susjedne Kotorske biskupije Rrok Gjonlleshaj, vrhbosanski nadbiskup i predsjednik BK BiH Tomo Vukšić, splitsko-makarski nadbiskup u miru Marin Barišić, hvarski biskup Ranko Vidović, šibenski biskup Tomislav Rogić, šibenski biskup u miru Ante Ivas, mostarsko-duvanjski biskup Petar Palić, imenovani banjolučki biskup Željko Majić, generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije Krunoslav Novak, tajnik Apostolske nuncijature Alvaro Ernesto Izurieta Y Sea, provincijali te osamdesetak svećenika. Nazočili su i pravoslavni svećenici s hercegovačko-zahumskim i primorskim episkopom vladikom Dimitrijem. Veliki broj redovnica iz raznih družbi kao i provincijalne poglavarice sudjelovale

su na svečanoj misi uz izuzetno veliki broj vjernika, kako odraslih tako i djece i mladih, koji su pristigli na Festu iz župa s područja Dubrovačke biskupije. Mnogi od njih bili su u narodnim nošnjama svoga kraja uz svoje župne barjake, a također su sudjelovali bratimi raznih bratovština. Pristigli su i hodočasnici iz drugih dijelova Hrvatske i iz drugih zemalja. Uz ceremonijare don Davida Marjanovića i don Iva Markića da sve prođe u najboljem redu brinuli su se i festanjuli Feste sv. Vlaha 2024. Perica Baletić i Vladimir Buć te župnik don Marin Lučić.

Otvorenju Feste nazočili su brojni uzvanici iz društveno-političkog, kulturnog i javnog života, a među njima su bili izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora zastupnik Andro Krstulović Opara, izaslanik predsjednika Vlade RH ministar Branko Bačić, potpredsjednica Europske komisije Dubravka Šuica, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, ministrica poljoprivrede Marija Vučković, ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek, župan Dubrovačko-neretvanske županije Nikola Dobroslavić, gradonačelnik Grada Dubrovnika Mato Franković i predsjednik Gradskog vijeća Marko Potrebica.

Procesija

Svečana procesija uputila se ulicama Grada nakon pontifikalne mise. Biskupi i nadbiskupi u procesiji su nosili naizmjenično moći glave sv. Vlaha, a odabrani svećenici ostale Parčeve moći kao i moći nekih drugih svetaca koje se čuvaju u Moćniku. Vjernici su imali prigodu iskazati štovanje dok su moći prolazile pored njih.

Relikviju Isusove pelenice imali su čast nositi bratimi iz Smokvice, a baldahin Dubrovački vatrogasci. Za vrijeme procesije tekstove je čitala Cvijeta Djevojčić, a zborovi su pjevali prigodne pjesme.

Za župnim barjacima i barjacima crkava i bratovština u procesiji su išli vjernici među kojima su mnogi bili u narodnim nošnjama.

Na završetku procesije otpjevan je himan Tebe Boga hvalimo i pjesma Do nebesa.

Zatvorena Festa sv. Vlaha 2024.

Festa sv. Vlaha 2024. zatvorena je 4. veljače. Rektor crkve sv. Vlaha i generalni vikar mons. Ivica Pervan u svom obraćanju je skrenuo pozornost na Dan života koji Crkva proslavlja prve nedjelje veljače. Na kraju je zahvalio svima koji su sudjelovali u ovogodišnjoj Festi, a posebno je istaknuo zahvalnost festanjulima.

Na svečanosti zatvaranja s rektorom Pervanom sudjelovao je svećenik Savio Leonardo Viegas koji je na proslavu sv. Vlaha stigao iz crkve Sao Braz u Gandaulimu, u indijskoj Goi, gdje se na sličan način štuje sv. Vlaho.

Festanjuli Perica Baletić i Vladimir Buć spustili su Parčev barjak sa standala a na standal je potom podignuta zastava Republike Hrvatske uz intoniranje himne „Lijepa naša“.

Na svečanosti zatvaranja sudjelovali su brojni hodočasnici koji su ranije bili na misi na Gorici sv. Vlaha koju je predslavio fra Ivan Gavran, u koncelebraciji sa župnikom župe sv. Mihajla don Robertom Ćibarićem i potom se vratili u Grad okićeni lovorovim i borovim grančicama. Među njima su bili članovi Bratovština festanjula sv. Vlaha, Dubrovački trombunjeri te barjaci gradskih župa koji su prije svečanosti zatvaranja još jednom povijanjem pozdravili Parčevu crkvu. Zatvaranju je nazočio i gradonačelnik sa suradnicima.

Stepinčevo u Dubrovniku uz iskazivanje štovanja moćima blaženika

Na spomendan bl. Alojzija Stepinca, biskupa i mučenika, 10. veljače euharistijsko slavlje u predvodio je vikar don Darko Kovačević, a asistirali su đakoni don Tomislav Sikavica i don Petar Markić.

Pjesmom je u euharistiji sudjelovalo Mješoviti katedralni zbor.

Za vrijeme mise bile su izložene moći blaženika koje je o Festi sv. Vlaha 2004. godine darovao tadašnji zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Župni

vikar Kovačević je na kraju mise podijeli blagoslov s moćima, a vjernici su im imali prigode osobno iskazati štovanje moleći se i zahvaljujući blaženom Alojziju Stepincu.

Biskup na Pepelnicu potaknuo vjernike na otkrivanje istine “o našem ‘biti u Kristu’”

Veliki broj vjernika okupio se na večernjoj misi na Pepelnicu 14. veljače. Misu je predslavio biskup Roko Glasnović u koncelebraciji s generalnim vikarom don Ivicom Pervanom i župnikom don Marinom Lučićem te uz asistenciju đakona don Petra Markića i služenje više ministranata.

Potičući vjernike na post, molitvu i milostinju biskup je kazao kako ti vanjski znakovi upućuju na nevidljivu Božju stvarnost te naglasio važnost dubokog upoznavanja s otajstvom Isusa Krista i življenje tog otajstva. Poželio im je plodonosnu korizmu.

Biskup je također kazao kako je korizma blagoslovljeno vrijeme kako bismo ponovno vratili dosljednost uklanjajući iz naših života kompromise jer često radimo kompromise s onim što nije dobro. Preporučio je vjernicima molitvu u ovoj Godini molitve.

Liturgijsko pjevanje s izborom korizmenih pjesama predvodio je Mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem Petre Potrebica i uz pratnju Marka Palčoka.

Dubrovačka djeca u korizmi sudjelovala na dječjem križnom putu ulicama Grada

Dječji križni put ulicama Grada upriličen je 2. ožujka u organizaciji dekanata Dubrovnik 1. Put križa predmolio je generalni vikar mons. Ivica Pervan koji je na početku kazao će ovim križnim putem moliti za svu djecu svijeta osobito za onu pogođenu ratnim stradanjima.

Na križnom putu sudjelovala su djeca do 8. razreda osnovne škole u pratnji svojih župnika, redovnica, vjeroučitelja i roditelja s područja gradskih župa, a pobožnost je počela uvodnom molitvom u katedrali, a zatim se molila uz zaustavljanje na pojedinim mjestima poput Peskarije, ispred dominikanaca, ispred zborne crkve sv. Vlaha, Sv. Jakova (Pipunara), ispod Minčete, na vratima Male braće, Domina, na Sv. Mariji, Mrtvom zvonu, na skalama kod jezuita, ispred Sjemeništa, u crkvi sv. Stjepana te je završila ispred katedrale. Razmatranja uz postaje čitali su predstavnici župa sv. Mihajla, sv. Petra i Svetog Križa, svijeće i križ nosila su djeca katedralne župe i župe sv. Andrije, dok su pjevanje animirala djeca s Boninova. Nakon križnog puta upriličen je objed za sve sudionike a organizatori su zahvalili svima koji su darovali sebe, svoje vrijeme, znanje i sredstva kako bi se ovaj dječji križni put održao.

Krštenje šestog djeteta u obitelji Lale

Na petu korizmenu nedjelju 17. ožujka na euharistijskom slavlju biskup Roko Glasnović krstio je šesto dijete u obitelji Lale. Mala Maria krštena je u nazočnosti svojih roditelje, braće i sestre, kume te uz radost cijele župne zajednice

Korizmena duhovna obnova za mlade: „Oni ostaviše sve i podoše za njim”

Korizmena duhovna obnova za mlade Dubrovačke biskupije održana je 23. ožujka pod vodstvom fra Darija Galića, župnog vikara u Drinovcima, te pod geslom iz Lukinog evanđelja „Oni ostaviše sve i podoše za njim“. Na početku korizmene duhovne obnove don Ivo Markić, predsjednik Vijeća za mlade Dubrovačke biskupije, koje je organiziralo duhovnu obnovu, pozdravio je predvoditelja i sve okupljene. Tijekom duhovne obnove mladi su sudjelovali u pokorničkom bogoslužju, imali prigodu za ispovijed, predmolili molitvu krunice, sudjelovali na euharistijskom slavlju, poslušali duhovni nagovor i pridružili se euharistijskom klanjanju.

Biskup Glasnović na Cvjetnicu: Isusov identitet koji bi trebao biti i naš jest – vršiti volju Božju

Na Cvjetnicu ili Palmanu nedjelju, Nedjelju Muke Gospodnje, 24. ožujka biskup Roko Glasnović blagoslovio je maslinove i palmine grančica koje su vjernici donijeli na blagoslov ispred zborne crkve sv. Vlaha.

Nakon toga su se sudionici obreda u procesiji s pjesmom i blagoslovljenim grančicama uputiti prema katedrali gdje je nastavljeno euharistijsko slavlje i pjevana Muka Gospodnja.

S biskupom su suslavili generalni vikar mons. Ivica Pervan i župnik don Marin Lučić, a asistirao je đakon don Petar Markić. Uloge Muke po Marku pjevali su katedralni pjevači i zbor te župnik Lučić.

U propovijedi je biskup Glasnović istaknuo kako nam molitva pomaže da se uvijek „sjećamo da je Bog dobri Otac, da drži sudbinu naših života u svojim rukama i da su te Očeve ruke dobre ruke“. To zaboravljamo kad dođu teškoće i križevi, primijetio je.

Razmatrajući o pojedinim trenucima Isusove muke

Korizmena duhovna obnova u katedrali

Predvoditelj tradicionalne duhovne obnove koja je započela 18. ožujka bio je fra Ante Vučković za prva tri dana, a za druga tri dana fra Dario Galić, župni vikar u Drinovcima. Prije mise molila se krunica, a nakon mise slijedilo je razmatranje i euharistijsko klanjanje. Prva tri dana obnovu su animirali zborovi i vjernici gradskih župa sv. Petra i sv. Mihajla te molitvene zajednice Effatha. Klanjanja su animirali skupina „Speramus“ te Stijepo Gleđ Markos. Prvi dan drugog dijela korizmene duhovne obnove liturgijsko pjevanje predvodio je Mješoviti katedralni zbor. Duhovna obnova u petak sastojala se od pobožnosti križnog puta, mise, razmatranja i klanjanja, a animirali su je vjernici župe sv. Andrije, dok je klanjanje animirao Dječji katedralni zbor. Posljednji dan duhovne obnove održala se i korizmena duhovna obnova za mlade. Liturgijsko pjevanje predvodio je župni zbor Svetog Križa iz Gruža.

Mješoviti katedralni zbor pod vodstvom Petre Potrebica animirao je liturgiju.

biskup je poručio: „Isusov identitet, koji bi trebao biti i naš identitet, je vršiti volju Božju. Da, preko križa, ali i do uskrsnuća.“

Nakon mise izložen je Presveti Oltarski Sakrament na četrdesetsatno klanjanje, a molitvena nakana klanjanja bila je za duhovna zvanja.

Misa posvete ulja: Svećenici obnovili svoja obećanja

Misu posvete ulja na Veliku srijedu 27. ožujka slavio je biskup Roko Glasnović u zajedništvu sa svećenicima i đakonima Dubrovačke biskupije koji su stigli s područja cijele biskupije te uz sudjelovanje većeg broja vjernika

Biskup Glasnović podsjetio je da slaveći ovu svetu misu molimo za sve svećenike biskupijskog prezbiterija, osobito ovogodišnje slavljenike, a to su: don Mato Puljić i don Jakov Grgić koji slave 50. obljetnicu, te don Jozo Sebežević koji slavi 25. obljetnicu svećeništva. Spomenuo se također preminulih svećenika don Voja Vlašića i fra Mirka Ljubića. Istaknuo je važnost molitve za nova duhovna, redovnička i svećenička zvanja te pozvao vjernike da se u Godini molitve posebno sjete svih bogoslova, kandidata, kandidatice i đakona.

Liturgijsko pjevanje predvodio je Katedralni mješoviti zbor.

Misa Večere Gospodnje: 'Isusov život je sažet u glagolu ljubiti'

Misu Večere Gospodnje biskup Roko Glasnović slavio je s vjernicima na Veliki četvrtak 28. ožujka. U obredu pranja nogu biskup je oprao noge dvanaestorici vjernika koji predstavljaju cijeli Božji narod. Ove godine to su bili: Miho Lobrović, Tomislav Šiljić, Oskar Jeljenić, Niko Caput, Tonći Matijašević, Vicko Bačić, Ivan Jaković, Pero Mrnarević, Zdravko Prohaska, Maro Radović, Tonći Moretti i Jakša Zupčić.

„Svi smo oko Isusa i želimo ga zamoliti da i mi prepoznamo njegovu ljubav u našim životima, da ga slijedimo i prepoznamo kao Učitelja i Gospodina. Ako je on činio geste i čine ljubavi, i mi smo na to pozvani“, kazao je biskup uvodeći u euharistijsko slavlje.

U propovijedi je podsjetio na tekstove koji opisuju ono što se dogodilo na Veliki četvrtak s naglaskom na ustanovu euharistije. Dajući apostolima poruke i preporuke, Isus pokazuje beskrajnu ljubav prema njima. „Isusov život je sažet u glagolu ljubiti. Cijeli je Isusov život bio ljubav“, naglasio je biskup Glasnović te nastavio govoriti o gesti pranja nogu koja je učenike morala iznenaditi i koju nisu u tom trenutku mogli do kraja razumjeti... U Isusovom licu vidimo Boga koji je ljubav i koji je sluga čovjeku“, nastavio je biskup objasnivši kako služenje čini da se ne osjećamo samodostatnima i to nas malo ponižava jer bismo htjeli biti sami sebi dovoljni. Bog nas je stvorio potrebnima dara drugih i bez drugih ne spoznajemo sebe, dodao je. S biskupom su na misi suslavili generalni vikar mons. Ivica Pervan, župnik don Marin Lučić i don Slavko Grubišić, a asistirao je đakon don Petar Markić. Liturgijsko pjevanja predvodio je Mješoviti katedralni zbor.

U župi sv. Andrije župni vikar don Darko Kovačević oprao je noge dvanaestorici „apostola“. Božji narod predstavljali su: Duje Serdarević, Kruno Medi, Toni Benusi, Zlatko Gilja, Roko Medi, Tomo Djaković, Božo Lujak, Baldo Tutman, Pero Sutić, Bogdan Mlikota, Đani Milina i Martin Sentić.

Obredi Velikog petka: Krist nam je oslonac u nošenju naših križeva

Obrede Velikog petka u nazočnosti mnoštva vjernika 29. ožujka predvodio je biskup Roko Glasnović. Obredi su počeli ulaznom procesijom i prostracijom ispred glavnog oltara, a završili procesijom kroz Grad u kojoj su, uz tri drvena križa, nošene i moći Isusovog križa koji se čuvaju u moćniku Katedrale.

Muku po Ivanu pjevali su Josip Hađinac i župnik don Marin Lučić te Mješoviti Katedralni zbor i pojedinačni pjevači. Propovijedao je đakon don Petar Markić.

U propovjedi je istaknuo da je Isus za nas trpio i molio od Oca oprostjenje da bi nas mogao sjediniti s ljubavi kojom on ljubi svoga Oca. Isusova muka bila je potrebna nama da razumijemo koliko je daleko Bog spreman ići za nas, da shvatimo da ni najveće zlo koje učinimo ne može umanjiti Božju ljubav prema nama. Svojim djelima ljubavi prema nama pozvao je i nas da se ljubimo, pokazao nam je da su ljubav prema bližnjemu i Bogu glavna oznaka istinskog kršćanina, kazao je propovjednik i nastavio kako bismo tu ljubav trebali živjeti u našoj svakodnevnicu susrećući ljude u potrebi kojima bi dobro došla naša pomoć. Kazao je također da u svojoj mucu ne smijemo zaboraviti druge oko nas koji su nam potrebni jer naši križevi koje nosimo s Kristom su ono što nas drži na nogama i što nam pomaže da stojimo, oslonac kako ne bismo pali. Ne postoji ljubav bez kriza, nije moguće nositi križ bez ljubavi. Križ je nada naša, rekao je biskup.

U sklopu obreda Velikog petka vjernici su u katedrali iskazali štovanje križu, te se pričestili hostijama posvećenim na misi na Veliki četvrtak.

Vazmeno bdijenje: Blažena noć koja je zavrijedila znati vrijeme i čas Kristova uskrsnuća

Vazmeno bdijenje na Veliku subotu 30. ožujka predvodio je biskup Roko Glasnović u zajedništvu s generalnim vikarom mons. Ivicom Pervanom, župnikom don Marinom Lučićem i uz asistenciju

đakona don Petra Markića te ministranata. Na početku bdjenja na ulazu u katedralu biskup Glasnović blagoslovio je oganj i znamenovao uskrsnu svijeću od koje su vjernici zapalili svoje svijeće. Prvi dio Vazmenog bdjenja Služba svjetla nastavljena je pjevanjem hvalospjeva uskrsnoj svijeći Exsultet kojeg je otpjevao Josip Hađinac, a potom je slijedila Služba riječi.

U homiliji je biskup Glasnović istaknuo kako je ovo posebna noć. Poručio je da Bog čini djela ljubavi i danju i noću, no prema nekim tumačenjima postoje četiri noći spasenja u kojima posebno očituje svoju blizinu čovjeku: noć stvaranja, noć u kojoj je Bog pozvao čovjeka praoca Abrahama, noć u kojoj je izraelski narod izašao iz egipatskog ropstva te noć dolaska Mesije. Uskrsnuće je vijest koja nas uvijek iznova zadivljuje i dodiruje naše postojanje jer ne trebamo tražiti Živoga među mrtvima, no ujedno ljudski je plašiti se pred patnjom i smrću, čak i žene koje dolaze na grob su u strahu: „Dobro je zapaziti da su žene svjesne kako same svojim ljudskim snagama ne mogu otkotrljati kamen koji dijeli svijet živih od svijeta mrtvih. Božje je to djelo, njegov zahvat.

Primijetio je kako postoje dvije odrednice koje su nam dane da nam pomognu razumjeti uskrslog Isusa, a sadržane su u rečenici: „On ide pred vama u Galileju.“ Prva je odrednica da ide pred nama jer Isus se uvijek nalazi ispred nas, on nam prethodi i neprestano od svojih učenika traži da ga prate. Druga je odrednica Galileja koja označava našu svakodnevnicu. Galileja je mjesto gdje su učenici vodili svoje obične živote.

Na kraju je svim vjernicima poručio da je mjesto prisutnosti Uskrsnuloga njihov dom, njihovo radno mjesto, njihovo slobodno vrijeme, sva mjesta u kojima svakodnevno žive te zaželio sretan Uskrs potaknuvši okupljene da otvore svoja srca za susret s Uskrslim.

Bdjenje je nastavljeno Krsnom službom tijekom koje je đakon Markić čitao litanije, a biskup Glasnović blagoslovio vodu te nakon obnove krsnih obećanja pošokropio vjernike blagoslovljenom vodom.

Mješoviti katedralni zbor pjesmom je uvećao svečanu liturgiju, a pojedini solisti pjevali su psalme u Službi riječi. Nakon završetka bdjenja župnik Lučić blagoslovio je jela koja su vjernici donijeli.

Uskrsna misa u katedrali: 'Bez vjere nije moguće slaviti Uskrs'

Svetkovina Uskrsnuća Gospodinova svečano je 31. ožujka proslavljena pontifikalnim misnim slavljem koje je predvodio biskup Roko Glasnović. S biskupom su za oltarom suslavili generalni vikar mons. Ivica Pervan, župnik don Marina Lučić, a u asistenciji je bio đakon don Petar Markić te ministranti.

Tumačeći evanđeoski ulomak (Iv 20,1-9) biskup Glasnović je primijetio kako svi spomenuti likovi Marija Magdalena, Petar i Ivan trče prema grobu nošeni ljubavlju prema Kristu te kazao kako svaki od tri lika gleda, opaža i promatra na svoj način te kako oni predstavljaju tri duhovnosti kršćanske zajednice. Opisao je kako je za one koji su susreli uskrslog Krista nakon toga započeo novi život te istaknuo: „Bez vjere nije moguće slaviti Uskrs.“

Evandeosku sliku o tome kako netko trči brže, a netko sporije pa onda stigne ranije ili kasnije biskup je usporedio i sa Crkvom u kojoj žive različiti ljudi na okupu i u kojoj jedni više ljube, drugi stižu kasnije, ali čekaju i poštivaju jedni druge.

„Nemojmo radost Uskrsa zadržati samo za sebe“, poručio je biskup te svima čestitao Uskrs.

U ime cijele zajednice biskupu i generalnom vikaru čestitku za Uskrs uputio je župnik Lučić. Nakon mise župnik je također blagoslovio hranu koju su vjernici donijeli kako bi je blagoslovljenu jeli za obiteljskim stolom.

Mješoviti katedralni zbor pod vodstvom Petre Potrebece i uz pratnju Marka Palčoka sudjelovalo je pjesmom u svečanoj euharistiji.

Ministranti iz cijele biskupije sudjelovali na susretu u Stonu

Susret ministranata Dubrovačke biskupije okupio je 20. travnja veliki broj sudionika koji su iz raznih krajeva biskupije stigli u Ston u pratnji svojih župnika i voditelja ministranata kako bi bili dionici godišnjeg biskupijskog susreta.

Dobrodošlicu svima u župnoj crkvi sv. Vlaha poželjeli su mr. don Bernardo Pleše, župnik Stona i dekan Stonskog dekanata, kao i pročelnik Vijeća za pastoral zvanja koje je organiziralo susret, župnik don Marin Lučić. Uslijedio je kviz znanja u kojem su ministranti, natječući se u skupinama, pokazali osnovno poznavanje liturgike i Svetog pisma. Euharistijsko slavlje predvodio je generalni vikar Dubrovačke biskupije mons. Ivica Pervan uz koncelebraciju više svećenika. Pjevanje je animirao mali zbor „Iskra malena“ župe sv. Vlaha iz Stona.

Blagoslov nove prikaznice

Župnik don Marin Lučić blagoslovio je 11. travnja novu prikaznicu i nekoliko liturgijskih predmeta. Prikaznica i liturgijski predmeti kupljeni su zahvaljujući donatoru koji je zamolio da ostane anonimn

Nedjelja Dobrog Pastira i molitva za duhovna zvanja

Na Nedjelju Dobrog Pastira 21. travnja biskup Roko Glasnović predvodio je euharistijsko slavlje i klanjanje pred Presvetim za duhovna zvanja. Suslavili su predsjednik Vijeća za pastoral zvanja Dubrovačke

biskupije župnik don Marin Lučić, generalni vikar mons. Ivica Pervan, fra Nediljko Jerkan, a asistirao je đakon don Petar Markić. Posebno se molilo za dubrovačkog biskupa Josipa Mariju Carevića za kojeg je služena ova misa, a poslije koje je predstavljena knjiga o njegovom životu. Uhićen je 1945. godine od strane partizana na tromeđi župa Veliko Trgovišće, Luka i Klanjec. Bio je mučen, ubijen i pokopan i do danas mu se na zna grob. Nakon mise nastavljeno je euharistijsko klanjanje za vrijeme kojeg se molilo za nova svećenička i redovnička zvanja, za potporu postojećim zvanjima kao i za obitelji u kojima se rađaju duhovna zvanja na službu Bogu i kršćanskoj zajednici.

Misa za pokojnog dubrovačkog biskupa Severina Perneka

Misu za blagopokojnog dubrovačkog biskupa Severina Perneka 2. svibnja, na 27. godišnjicu njegovog preminuća, predvodio je biskup Roko Glasnović u koncelecijaciji više svećenika. Liturgijsko pjevanje animirala je profesorica Maja Marušić. Nakon mise, u sakristiji katedrale gdje se nalaze posmrtni ostaci biskupa Perneka, biskup Glasnović izmolio je molitvu odrješenja.

Sv. Florijan, zaštitnik vatrogasaca

Dan sv. Florijana, zaštitnika vatrogasaca, svečano je proslavljen 4. svibnja večernjom misom, koju je predslavio župnik don Marin Lučić. Koncelebrirao je don Miroslav Karatović, a na misi su u većem broju sudjelovali vatrogasci i njihove obitelji. Liturgijsko pjevanje animirala je profesorica Maja Marušić.

Prva sv. pričest u župi sv. Andrije

5. svibnja 18 djece u župi sv. Andrije, nakon jednogodišnje pripreme, pobožno je primilo prvu svetu pričest, a dan ranije i svetu ispovijed. Svečano euharistijsko slavlje uz sudjelovanje obitelji prvopričesnika i brojnih drugih župljana slavljeno je u crkvi sv. Jakova. Misu je predvodio župnik don Marin Lučić, uz suslavlje župnog vikara don Darka Kovačevića. Prvopričesnici i članovi njihovih obitelji aktivno su sudjelovali u euharistijskom slavlju. Na kraju su djeca izvela prigodni program. Prvopričesnici su na poseban način zahvalili Isusu kojeg su prvi put primili u srca, roditeljima koji su ih pratili i svećenicima po čijim se rukama uprisutnjuje Gospodin i koji su ih naučili kako ljubiti Isusa i druge ljude kao istinsko dijete Božje.

Djecu je na župnom vjeronauku za sakramente ispovijedi i pričesti, kojima su prvi put pristupili, pripremala s. M. Katarina Mihić. Profesorica Luce Ćatić animirala je pjevanje.

Prva sveta pričest u katedrali

Prvopričesnici župe Gospe Velike – Katedrala svečano su proslavili slavlje Prve pričesti 12. svibnja kada je ujedno i Majčin dan. Nakon višemjesečne pripreve 24 ovogodišnjih pripravnika pristupilo je prvi puta sakramentima ispovijedi i pričesti. Kroz godinu pripreve vodila ih je s. M. Katarina Mihić uz suradnike

Na početku euharistijskog slavlja koje je predvodio župnik don Marin Lučić uz koncelebraciju don Darka Kovačevića, župnog vikara i đakona don Petra Markića, u ime svih roditelja prvopričesnike je pozdravila mama Karmen Mrse, izrazivši zahvalnost Bogu za život njihove djece, želju da im i nadalje oni kao roditelji, odgojitelji, budu potpora i primjer na putu života u Kristu.

Župnik je u svojoj propovijedi progovorio je o izabranju Matije u čitanju iz Djela apostolskih. „Bog svakoga od nas izabire i daje poslanje. Kada upoznamo ljubav koju Bog ima prema nama i kad joj povjerujemo, kad otkrijemo svoj identitet, ljubljeno djeteta Božjega možemo otkrivati i prepoznavati darove koje nam Bog daje, ugrađivati ih u svoju zajednicu i izvršavati poslanje na koje nas Bog poziva“, istaknuo je župnik.

Prvopričesnici su prigodnim recitacijama, molitvama, prinosom darova, aktivno sudjelovali u euharistijskom slavlju. Na kraju euharistijskog slavlja prvopričesnici su pjesmom i recitacijom izrazili zahvalnost Isusu koji je došao u njihova srca, svojim roditeljima koji su ih na tom putu pratili i svećenicima po čijim rukama primaju živoga Krista i koji im svojim primjerom svjedoče kako ljubiti Isusa i po Isusu sve ljude.

Na kraju euharistijskog slavlja župnik je blagoslovio ruže koje su podijeljene svim majkama.

Euharistijsko slavlje radosnom pjesmom uzveličao je dječji Katedralni zbor pod ravnanjem voditeljice Luce Čatić.

Proslava Gospe Fatimske

Blagdan Gospe Fatimske svečano je proslavljen 13. svibnja. Euharistijsko slavlje predvodio je župni vikar don Darko Kovačević uz koncelebraciju župnika don Marina Lučića.

Nakon euharistijskog slavlja uslijedila je procesija sa svijećama u Katedrali s Gospinim kipom koji su nosili bratimi Bratstva Presvetog Sakramenta, a pratila su ga djeca s upaljenim svijećama. Svi vjernici uz zapaljene svijeće pogledom su pratili procesiju i radosno pjevali "Ave Maria" moleći zagovor Blažene Djevice Marije u svim svojim potrebama i teškoćama.

Pred Gospinim likom izmolili su svi prisutni posvetnu molitvu Bezgrešnom srcu Marijinu.

Liturgijsko pjevanje predvodio je Mješoviti katedralni zbor pod vodstvom Petre Potrebica i orguljsku pratnju Marka Palčoka.

Duhovsko bdijenje

Duhovsko bdijenje 18. svibnja u katedrali animirala je molitvena zajednica Effatha. Program je započeo slavljenjem, a nastavio se misnim slavljem koje je predvodio generalni vikar don Ivica Pervan u koncelebraciji župnika don Marina Lučića i asistenciji đakona don Petra Markića. Mons. Pervan je istaknuo kako dar proroštva nije vezan samo uz svećenike i posvećene osobe, nego prorokovati mogu svi kršćani koji se otvore milosti Duha Svetoga koji daje novi život. Primijetio je i kako ljudi često bježe od takvih odgovornosti u nadi da će to netko drugi činiti. Na kraju je sve ohrabrio i potaknuo da budu otvoreni Duhu Svetomu.

Nakon mise okupljeni vjernici su nastavili bdijenje u molitvi pred Presvetim.

Svetkovina Duhova u katedrali: Neka vam Duh Sveti bude životni pratitelj

Na svetkovinu Duhova 19. svibnja pontifikalno euharistijsko slavlje predvodio je biskup Roko Glasnović koji je tijekom slavlja podijelio sakrament potvrde krizmanicima iz katedralne župe i župe sv. Andrije.

U propovijedi je biskup govorio o tome tko je Duh Sveti. Tumačeći, uz ostalo, da je Duh Sveti branitelj (parakletos) primijetio je da on ljude štiti od istinskog neprijatelja, „od zla koje je u nama i koje nas dehumanizira ako mu se prepustimo“.

„Duh je bio nerazdvojni suputnik Isusov, a onda i svakog kršćanina“, kazao je nadalje biskup Glasnović. Duh je novi život i kada se prepustimo da nas on vodi, onda postajemo prava slika Božja – autentična djeca Božja. Potaknuo je krizmanike da prionu uz evanđelje, za što nije dovoljno znanje, nego je potrebna i unutarnja snaga, Duh Sveti.

Navodeći plodove koje donosi Duh Sveti u životu čovjeka biskup je zaključio mislju kako je Duh Sveti bio Isusov životni pratitelj te potaknuo sve da otvore svoja srca da Duh Sveti bude i „naš životni pratitelj“. U suslavlju na misi su bili generalni vikar mons. Ivica Pervan, župnik don Marin Lučić i vikar don Darko Kovačević, a asistirali su don Petar Markić i don Tomislav Sikavica. Liturgijsko pjevanje predvodio je Mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem Petre Potrebica.

Na kraju su predstavnici krizmanika zahvalili biskupu, roditeljima, kumovima i svima koji su ih dopratili od ovog trenutka. Krizmanici su također čitali misna čitanja i zazive molitve vjernike, sudjelovali u prinosu darova, a tri krizmanice su predvodile pjevanje Himna Duhu Svetom prije podjele sakramenta.

Biskupijski susret duhovnih pokreta, crkvenih društava i molitvenih zajednica: Karizma zajedništva

Zajednički godišnji susret članova duhovnih pokreta, crkvenih društava i molitvenih zajednica koje djeluju na području Dubrovačke biskupije održan je na Duhovski ponedjeljak, blagdan Marije Majke Crkve, 20. svibnja u katedrali i u dvorani Ivana Pavla II..

Na susretu koji je započeo molitvom krunice u katedrali okupili su se članovi i predstavnici dvadesetak zajednica s područja cijele biskupije. Euharistijsko slavlje predvodio je biskup Roko Glasnović u koncelebraciji biskupijskog delegata za duhovne pokrete i crkvena društva župnika don Marina Lučića te vikara don Darka Kovačevića.

Predavanje na temu „Karizma zajedništva“ održao je Lordan Ljubenkov iz Nacionalne službe zajedništva Katoličke karizmatske obnove u Duhu Svetomu (KKODS-a).

Susret je završen druženjem i tratamentom u predvorju dvorane Ivana Pavla II.

Proslava Tijelova uz procesiju ulicama Grada

Na svetkovinu Presvetog Tijela i Krvi Kristove – Tijelovo 30. svibnja koncelebrirano euharistijsko slavlje i euharistijsku procesiju ulicama Grada, predvodio je biskup Roko Glasnović. Uz brojne vjernike i svećenike, među kojima je bio i generalni vikar mons. Ivica Pervan, na proslavi Tijelova na poseban način su sudjelovala djeca prvopričesnici u bijelim haljinama i članovi katedralnog bratstva Presvetog Sakramenta u svojim odorama. Kako se istog dana slavio Dan državnosti, na misi se molilo za domovinu. Pjevanje na misi i u procesiji predvodio je Mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem Petre Potrebica.

Dva nova bratima svečano primljena u Bratstvo Presvetog Sakramenta

Na devetu nedjelju kroz godinu 2. lipnja 2024. služena je sveta misa koju je predvodio župnik don Marin Lučić. Na misi su u katedralno Bratstvo Presvetog Sakramenta svečano primljena dva nova bratima: Martin Lazar i Oskar Jeljenić.

Susret djece na Lokrumu

Susret na Lokrumu za dječje zborove, prvopričesnike, ministrante, skaute i zajednicu Bisera Očeva Milosrđa Katedralne župe Velike Gospe i župe sv. Andrija održan je 8. lipnja.

Misu je na prostoru ispred kapele Navještenja Blažene Djevice Marije predvodio župnik don Marin Lučić, a animirao Dječji katedralni zbor i zbor sv. Andrije.

Nakon zajedničkog ručka bilo je vrijeme za sportske igre. Djeca su se okušala i u potrazi za blagom koja je uključivala motive iz Biblije. Također, čitalo se o Bl. Mariji Propetog Isusa Petković te je izrađen mozaik pokaznice.

Organizatori su posebno zahvalni mladima za pomoć u ostvarenju susreta na kojem je sudjelovalo 80-ak djece.

Klanjanje pred Presvetim uoči svećeničkog ređenja

Euharistijsko klanjanje uoči svećeničkog ređenja đakona Dubrovačke biskupije don Ivana Galjufa i don Petra Markića održano je 8. lipnja. Generalni vikar Dubrovačke biskupije mons. Ivica Pervan molio je da ređenima Gospodin udijeli Duha Svetoga koji će ih jačati, krijepiti, snage im udijeliti. Đakon Markić je zahvalio Bogu što ga čuva i blagoslivlja cijeli njegov život. Zahvalio je na svojoj obitelji od koje je naučio voljeti, zahvalio je na prijateljima koji su ga pratili kroz život. Također je zahvalio na svim izazovima kroz život jer su ga učinili jačim i boljim čovjekom. Zahvalio se svim ljudima koji su sudjelovali u njegovoj formaciji prema svećeništvu. Rekao je da bez Boga ne može ništa i izrazio molitvu da što god bude činio da to čini iz ljubavi prema Kristu.

Đakon Galjuf je zahvalio Gospodinu što je bio snaga u njegovoj slabosti, što ga je nadahnuo i potaknuo da bude hrabar kao i na spoznaji da bez Gospodina ne može ništa. Progovorio je o svojem

radu, molitvama i vapajima koji su ga doveli do ovog trenutka i izrazio zahvalnost na milosti koju mu je Gospodin udijelio. Zahvalio je svima koji su došli i odvojili svoje vrijeme po vrućini da bi sudjelovali na klanjanju. Pozvao je sve prisutne da se mole za njih jer su im potrebe njihove molitve. „Nisam došao služiti sebi nego drugima, bratu i sestri u potrebi“, zaključio je.

Euharistijsko klanjanje pjesmom je pratio katedralni zbor mladih.

Dvojica novih svećenika Dubrovačke biskupije – don Ivan i don Petar

Biskup Roko Glasnović 9. lipnja za svećenike Dubrovačke biskupije zaređio je dvojicu đakona don Ivana Galjufa i don Petra Markića. Na ovom svečanom i radosnom događaju za Crkvu dubrovačku sudjelovali su brojni svećenici, redovnici, redovnice, obitelji i prijatelji ređenika. U slavlju su sudjelovali i vjernici iz Župe dubrovačke i s Pelješca, odakle ređenici dolaze, kao i oni iz župa na kojima su ređenici imali svoj đakonski praktikum. Za dostojnost ređenika jamčio je generalni vikar mons. Ivica Pervan.

“Ne izabraste vi mene, nego ja izabrah vas”, te Isusove riječi istaknuo je biskup na početku homilije zahvalivši Bogu na dvojici novih svećenika. Istaknuo je važnost svećenika za život Crkve te naveo neke od njihovih zadaća.

“Svećenici su za Crkvu i za svijet kao neko sakramentalno posadašnjenje Isusa Krista“, kazao je biskup te detaljnije objasnio kako oni sudjeluju na Kristovom jedincatom svećenstvu. „Što je svećenik dublje povezan s Kristom... to djelotvornije čini Krista prisutnim u pojedinoj zajednici i općenito u Crkvi,“ poručio je.

Liturgijsko pjevanje predvodio je Mješoviti katedralni zbor pod vodstvom Petre Potrebića. Na završetku slavlja generalni vikar je zahvalio Bogu na milosnom danu i daru dvojice novih svećenika dubrovačkoj Crkvi te im zaželio dobrodošlicu u

prezbiterij Dubrovačke biskupije. Biskup Roko je uz čestitku obećao i molitvu za dvojicu novih svećenika.

Izložba bl. Karla Acutisa “Euharistijska čuda diljem svijeta”

Međunarodna izložba bl. Karla Acutisa pod nazivom „Euharistijska čuda diljem svijeta“ otvorena je misnim slavljem 17. lipnja. Euharistijsko slavlje predvodio je i izložbu otvorio biskup Roko Glasnović. Biskup je u propovijedi naveo neke situacije iz života bl. Karla Acutisa (1991.-2006.) koji će uskoro biti proglašen svetim te naglasio njegovu ljubav prema Isusu u euharistiji. Župnik don Marin Lučić upoznao je okupljene s detaljima izložbe koja na panoima prikazuje neke događaje euharistijskih čudesa u svijetu.

Pjevanje na misi predvodio je katedralni zbor mladih. Na misi su sudjelovali ovogodišnji prvopričesnici koji su s redovnicama predmolili krunicu prije mise, a nakon mise su iz košarice izvlačili jedan blaženikov citat.

Okupljeni vjernici i zainteresirani posjetitelji nakon mise su pogledali izložbu te su se imali prigodu pomoliti pred relikvijom blaženika i upisati svoje molitve i dojmove u knjigu.

Organizator izložbe bilo je Vijeće za mlade Dubrovačke biskupije s predsjednikom don Ivom Markićem.

Nightfever u katedrali: Veličina čovjeka nije u bogatstvu, već u sličnosti s našim Učiteljem

Međunarodni duhovno-meditativni program Nightfever u organizaciji Vijeća za mlade Dubrovačke biskupije upriličen je 21. lipnja. Ujedno je svečano zatvorena izložba „Euharistijska čuda diljem svijeta“. Program je započeo misnim slavljem koje je predvodio biskup Roko Glasnović u koncelebraciji predsjednika biskupijskog Vijeća za mlade don Iva Markića i njegova brata, mladomisnika don Petra Markića

Misna čitanja čitali su animatori Dubrovačke biskupije, dok je pjevanje na misi animirao katedralni zbor mladih. Po završetku misnog slavlja uslijedilo je dvosatno euharistijsko klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom koje je s meditacijom započeo biskup Glasnović i koje je nastavljeno slavljenjem, čitanjem tekstova Svetog pisma te molitvom u tišini uz prigušena crkvena svjetla. Okupljeni su, kao i prolaznici koji su navraćali u katedralu, dobivali upaljene svijeće koje su zatim u tišini donosili pred Presveti Sakrament.

Meditacije je, uz biskupa, čitao povjerenik za mlade, a pjevanje tijekom klanjanja predvodili su Molitvena zajednica Effatha i Vokalno-instrumentalni sastav Ithys.

je provincijski ministar Provincije sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri fra Tomislav Šanko.

Proslavljen blagdan Ruke sv. Vlaha

Procesijom s relikvijom lijeve ruke sv. Vlaha i svečanom misom 5. srpnja proslavljen je blagdan Ruke sv. Vlaha. Predvoditelj liturgije bio je rektor zborne crkve sv. Vlaha i generalni vikar Dubrovačke biskupije mons. Ivica Pervan, a koncelebrirao je zlatomisnik fra Nediljko Jerkan.

U procesiji i na misi sudjelovali su članovi Bratovštine festanjula sv. Vlaha kao i Dubrovački trombunjeri te drugi štovatelji sv. Vlaha. Pjevanje je predvodio Mješoviti katedralni zbor pod vodstvom Petre Potreblica.

Trodnevnica bl. Mariji Propetog

Misno slavlje 6. srpnja, prvoga dana trodnevnice predvodio je isusovac p. Marijan Bešlić koji je sve okupljene potaknuo na molitvu i prinošenje žrtve za nova duhovna zvanja, svećenička i redovnička, jer je prva subota u mjesecu posvećena molitvi na tu nakanu. Nakon euharistijskog slavlja uslijedilo je kratko razmatranje o bl. Mariji Propetog i molitvi. Ova tema, kako je u uvodnom dijelu naglasila s. M. Katarina Mihić, potaknuta je proglašenjem godine

‘Dijamantni’ fra Pijo i ‘zlatni’ fra Nediljko zahvalili Bogu na životu u svećeničkom pozivu

Na svetkovinu apostolskih prvaka svetih Petra i Pavla 29. lipnja svečano je bilo u crkvi Male Braće gdje su dvojica franjevac proslavila svoje svećeničke jubileje. Dr. fra Pio Pejić proslavio je dijamanti svećenički jubilej, a fra Nediljko Jerkan zlatni. Svečano koncelebrirano misno slavlje predslavio je biskup Roko Glasnović, a propovijedao

molitve koju je papa Franjo proglasio 21. siječnja ove godine i koja nas poziva na, kako papa kaže, "ponovno otkrivanje velike vrijednosti i nasušne potrebe molitve u osobnom životu, u životu Crkve i svijeta", a uvod je u 2025. godinu, godinu jubileja. Rina Kralj-Brassard u kratkom izlaganju o bl. Mariji Propetoga i njenoj molitvi iznijela je pojedine vidove duhovnosti blaženice istaknuvši da bi mogla njenu duhovnost sažeti u tri riječi: „žena pod križem”. Iščitavajući pouke blaženice koje je upućivala svojim sestrama istaknula je jednu poruku koju je bl. Marija uputila svojim sestrama a koja može biti pouka i poruka za svakoga: "Sve radite za svoga Gospodina Isusa Krista trošeći svoj život u djelima milosrđa i ljubavi."

Proslava Sv. Ignacija kod jezuita

Blagdan sv. Ignacija Lojolskog, utemeljitelja Družbe Isusove svečano je proslavljen 31. srpnja u crkvi sv. Ignacija. Svečanu blagdansku misu predvodio je fra Ivan Gavran iz samostana Male braće uz veliki broj suslavitelja. Pri kraju mise sa svim prisutnim vjernicima i kolegama svećenicima oprostio se dosadašnji superior dubrovačke isusovačke rezidencije p. Mirko Nikolić koji nastavlja svoju službu u Splitu. Za blagdan sv. Ignacija vjernici su se pripremali trodnevicom koju je predvodio isusovac p. Marijan Bešlić, a posljednjeg dana trodnevice za vrijeme mise upriličen je blagoslov vode sv. Ignacija.

Proslava blagdana bl. Marije Propetog

Blagdan blažene Marije Propetog Isusa Petković proslavljen je 9. srpnja svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio mladomisnik don Ivan Galjuf. U koncelebraciji su sudjelovali župnik don Marin Lučić, župni vikar don Darko Kovačević i gostujući svećenik iz Njemačke.

Proslava je započela molitvom krunice, u uvodima u pojedino otajstvo čitana su razmatranja bl. Marije Propetog, a predvodile su je članice molitvene zajednice bl. Marije Propetog.

Na kraju misnog slavlja župnik Lučić je zahvalio mladomisniku na upućenim poticajnim riječima i svome iskustvu koje je iznio iz vremena koje je proveo u svojoj đakonskoj službi u Blatu, rodnom mjestu blaženice. Izrazio je zahvalnost Gospodinu što su tijekom cijelog njegovog svećeničkog života bile prisutne časne sestre Kćeri Milosrđa, te zahvalio sestrama koje djeluju u katedralnoj župnoj zajednici za sve njihovo služenje.

Euharistijsko slavlje svojim je pjevanjem uzveličao Katedralni zbor pod ravnanjem voditeljice Petre Potrebica i uz orguljsku pratnju Marka Palčoka.

Proslava Sv. Stjepana u Pustijerni

Na blagdan našašća moći sv. Stjepana Prvomučenika 3. kolovoza svečano je bilo u crkvi sv. Stjepana u Pustijerni. Večernje euharistijsko slavlje predvodio je mladomisnik don Ivan Galjuf.

Liturgijsko pjevanje predvodila je prof. Maja Marušić.

Dan domovinske zahvalnosti

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, te dan hrvatskih branitelja proslavljen je 5. kolovoza svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio don Miroslav Karatović uz koncelebraciju vlč. Borne Puškarića.

Liturgijsko pjevanje predvodio je Mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem prof. Petre Potrebica.

Isusovac Boris Jozić na trodnevnici Velike Gospe

Trodnevnu duhovnu pripravu ususret proslavi Gospe Velike od 12. do 14. kolovoza predvodio je isusovac p. Boris Jozić, vjeroučitelj i duhovnik Isusovačke klasične gimnazije u Osijeku. Na misama su koncelebrirali katedralni svećenici. Molitvena zajednica Effatha i katedralni zbor mladih pjesmom su pratili euharistijska slavlja. Prvog i drugog dana trodnevnice nakon mise bilo je upriličeno euharistijsko klanjanje koje je predvodio p. Jozić.

Na koncertu nazvanom Dubrovački umjetnici našoj Gospi 12. kolovoza nastupili su: mezzosopranistica Diana Hilje uz pratnju Darka Kristovića, dramski umjetnik Maro Martinović, Mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem Petre Potrebica, klapa Vežilica s voditeljicom Sanjom Kovačić, klapa Ragusa s voditeljem Đurom Bratičevićem i solistom Krunom Težakom, zatim Ana Kačić Barišić na violini, sporanistica Valentina Elizabeta Šilje i mezzosopranistica Janja Vuletić.

Posjetitelji su mogli čuti poznata djela L. Masona, I. Zajca, F. X. Engelharta, F. Schuberta, D. Pejačević i Ch. Gounoda. Također je izvedeno jedno djelo nepoznatog autora, te sicilijanska narodna skladba kao i Šibenska molitva. Koncertu su nazočili biskup i generalni vikar. Drugog dana trodnevnice, tradicionalni orguljski koncert održao je orguljaš i liječnik specijalist Darko Kristović, koji je rođen u Dubrovniku. Izveo je djela H. Purcella, B. M. Černohorskýog, J. S. Bacha, G. F. Händela, B. van Stempvoorta i G. Younga.

Trećeg dana upriličeno je slavljenje koje su predvodile molitvene zajednice: Sveta Obitelj iz Osijeka i Effatha iz Dubrovnika.

Proslava zaštitnice Katedrale: Slaviti Mariju znači slaviti blizinu i nježnost Boga koji je uza svoj narod

Svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije svečano je proslavljena 15. kolovoza. Večernje pontifikalno euharistijsko slavlje ispred katedrale predvodio je biskup Roko Glasnović. Nakon mise vjernici su se u procesiji sa slikom Gospe od Porata uputili prema gradskoj luci gdje je biskup izmolio molitvu i blagoslovio plovila, pomorce i putnike.

Pozdravljajući sve prisutne na misi biskup je parafrazirao Marijin pozdrav Elizabeti te rekao: "Blaženi vi što povjеровaste da će se u vašem životu ispuniti što Gospodin obećava, blaženi vi koji vjerujete i sve svoje pouzdanje stavljate u Gospodina."

Spominjući neke podatke o Mariji u Svetom pismu i apokrifima biskup je u kontekstu govora o slobodi, o pobjednicima i onima koji to nisu, istaknuo poruku poniznosti tako jako povezanu uz primjer Marije.

Tumačeći prvo čitanje iz Knjige Otkrivenja koje nudi utjehu progonjenim kršćanima, biskup je, uz ostalo istaknuo kako je najopasnije ono zlo koje je u nama. Predočio je to slikom broda u neveri kojem nije presudno more izvan njega, nego ono koje prodire u brod.

U Mariji smo pozvani promatrati pobjedu Boga života, primijetio je biskup. Opisujući evanđeoski susret dviju majki Marije i Elizabete ustvrdio je kako taj susret otvara prostor radosti. "Istinski razlog radosti je novi život, dijete u Marijinoj i dijete u Elizabetinoj utrobi. Majčinstvo je Božji dar koji izaziva radost, kazao je nadalje biskup Glasnović i dodao kako se, nažalost, "ni kao narod ni kao vjernici ne možemo pohvaliti otvorenošću životu".

"Magnificat" je Marijino evanđelje, njezina radosna

vijest koja dopire do svih naraštaja i kojom ona, svjesna sile Božje, ukazuje na Božje djelovanje. "Važno je sjetiti se što sve Bog čini za mene, koja sve čudesna djela izvodi u mom životu, u onim malim svakodnevnim životnim situacijama. Samo otvoreno i ponizno srce zamjećuje tihu Božju blizinu i prisutnost", rekao je biskup te spomenuo kako i psihologija primjećuje terapijsku vrijednost poniznosti.

O vrijednosti Marijine poniznosti govorio je u svojim obraćanjima i papa Franjo te je biskup naveo jedan takav citat: "Marija je 'milosti puna' upravo zbog svoje poniznosti. I za nas je poniznost polazna točka, početak naše vjere... Onaj koji je pun sebe ne ostavlja prostora Bogu. A mi smo mnogo puta puni sebe, dok onaj koji ostaje ponizan dopušta Gospodinu da čini velika djela."

"Slaviti Mariju znači slaviti blizinu i nježnost Boga koji je uza svoj narod, koji nas ne ostavlja same, koji nam je dao Majku koja se brine za nas i prati nas do nebeske luke, do vječnosti. Gospe od Porata, moli za nas!" zaključio je biskup.

Na misi su suslavili generalni vikar i kanonik Stolnog kaptola Svete Marije Velike mons. Ivica Pervan, kanonik i župnik župe Svih svetih u Blatu don Željko Kovačević, župnik don Marin Lučić i drugi svećenici te redovnici.

Don Marin Lučić je na kraju mise uputio riječi zahvale i najavio redosljed procesije. Zavjetnu sliku Gospe od Porata u procesiji su nosili pomorci: Ivica Ljuban, Frano Legeny, Lukša Moretić, Željko Pulić, Antonio Đanović i Maro Mihaljević, a članovi Bratstva Presvetog Sakramenta nosili su barjak i svijeće uz zavjetnu sliku.

Liturgijsko pjevanje predvodio je Mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem Petre Potrebica i uz orguljsku pratnju Marka Palčoka.

Misom u Gospe završio 10. Marijanski zavjet za domovinu

Deseto zavjetno hodočašće „Marijanski zavjet za domovinu“, koje je organizirala istoimena bratovština,

završilo je 22. kolovoza, na spomendan Blažene Djevice Marije Kraljice neba i zemlje, zahvalnim koncelebriranim euharistijskim slavljem koje je predvodio mladomisnik dominikanac fr. Mislav Peček. Župnik don Marin Lučić pozdravio je na početku sudionike hodočašća koji su stigli nakon 75 dana iz Osijeka u Dubrovnik. Mladomisnički blagoslov okupljenim vjernicima na kraju mise podijelili su predvoditelj slavlja Peček i mladomisnik don Ivan Galjuf. Fr. Peček je istaknuo da je za njega posebna milost bila i to što je prvi put slavio euharistiju u katedrali grada u kojem je rođen.

Prva subota u mjesecu rujnu: posveta Bezgrešnom Srcu Marijinu

Prve subote u mjesecu, 7. rujna slavila se sv. misa zornica u 6 sati, a nakon sv. mise molila se se posveta Bezgrešnom Srcu Marijinu. Pola sata prije sv. mise, u 5.30 sati, molila se Gospina krunica, a nakon sv. mise bio je blagoslov nabožnih predmeta.

Misa sa zazivom Duha Svetoga za dubrovačke srednjoškolce

Dubrovački srednjoškolci, ravnatelji, profesori i djelatnici škola i učeničkih domova zajednički su sudjelovali na svečanom euharistijskom slavlju povodom početka nove školske godine u 11. rujna. Misu je predvodio biskup Roko Glasnović koji je ovom prigodom vjeroučiteljima i odgojiteljicama u vjeri uručio kanonske mandate za predavanje vjeronauka ili za vjerski odgoj u predškolskim ustanovama. Svi okupljeni na kraju su izmolili Zaziv Duhu Svetomu. Misno slavlje pjesmom je animirao katedralni zbor mladih.

Više od dvijestotine ministranata sudjelovalo na godišnjem izletu u Sinj

Dvije stotine i dvadeset ministranata i ministrantica s područja Dubrovačke biskupije, među kojima ministranti Katedralne župe i Župe sv. Andrije, sudjelovalo je 21. rujna na godišnjem izletu ministranata u organizaciji Vijeća za pastoral zvanja Dubrovačke biskupije. Ovogodišnja destinacija bio je grad Sinj gdje su domaćini bili fratri Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja. Misno slavlje predvodio je župnik don Marin Lučić, predsjednik Vijeća za zvanja Dubrovačke biskupije, zajedno s ostalim svećenicima i uz asistenciju đakona, koji su bili u pratnji svojih ministranata.

“Iskra Milosrđa”

Redovita međunarodna molitvena inicijativa „Iskra Milosrđa“ održana je 28. rujna u brojnim gradovima diljem svijeta. U Hrvatskoj su se vjernici okupili u 46 gradova, među njima i u Dubrovniku ispred zborne crkve sv. Vlaha, a organizaciju je pomogla zajednica Misionara milosrdnog Isusa. Pobožnost u čast Božjem milosrđu potaknuta je po poljskoj redovnici sv. Faustini Kowalski i proširila se diljem svijeta.

Proslava Male Terezije

Blagdan sv. Terezije od Djeteta Isusa i Svetoga Lica, sv. Male Terezije, svečano je proslavljen 1. listopada

večernjim misnim slavljem. Misu je predvodio župnik don Marin Lučić u koncelebraciji vikara don Darka Kovačevića. Na kraju mise blagoslovljena su djeca i ruže koje su podijeljene štovateljima kao podsjetnik na obećanje sv. Male Terezije.

Euharistijsko slavlje svojim pjevanjem uzveličao je Mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem voditeljice Petre Potrebica.

Đakonsko ređenje don Maria Tošića u Rimu

Don Mario Tošić novi je đakon Dubrovačke biskupije na putu prema svećeništvu, a sveti red đakonata primio je 1. listopada u crkvi sv. Ignacija u Rimu po rukama nadbiskupa Alba Iulije dr. Gergelyja Kovácsa. Uz dubrovačkog đakona, sveti red đakonata primila su još trojica kandidata koji su protekle godine zajedno proveli u duhovnoj formaciji u njemačko-mađarskom Papinskom zavodu Germanicum et hungaricum de Urbe u Rimu.

Iz Dubrovnika je na ređenje došlo preko stotinu hodočasnika među kojima velik broj onih koji su dio zajednice koja se okuplja oko Biskupijskog svetišta Gospe od Milosrđa iz koje je đakon Tošić potekao. Na slavlju ređenja sudjelovalo je više svećenika Dubrovačke biskupije.

U Male braće proslavljen Sv. Franjo

Blagdan sv. Franje Asiškog svečano je proslavljen u samostanu Male braće 4. listopada, a središnje koncelebrirano misno slavlje predvodio je novi prior

dominikanskog samostana u Dubrovniku fr. Saša Stjepan Bukvić. Uz domaćine na proslavi su sudjelovali franjevci i dominikanci iz drugih samostana, a pridružili su im se isusovci i dijecezanski svećenici sa župnikom don Marinom Lučićem, redovnice iz više redovničkih zajednica, članovi Franjevačkog svjetovnog reda i drugi vjernici.

Liturgijsko pjevanje predvodio je Mješoviti zbor Male braće.

Vjernici su se za blagdan utemeljitelja franjevacu pripremali trodnevnicom.

djeci je govorila s. M. Zlata Vrbić. Na video poziv iz Bolivije uključio se misionar fra Ivica Vrbić.

Pet stotina hodočasnika Zadarske nadbiskupije u Dubrovniku

Pet stotina vjernika Zadarske nadbiskupije predvođenih nadbiskupom Milanom Zgrablićem u sklopu višednevnog nadbiskupijskog hodočašća 17. listopada sudjelovali su na euharistijskom slavlju koje je predslavio biskup Roko Glasnović.

Prva subota u mjesecu listopadu: posveta Bezgrešnom Srcu Marijinu

Prve subote u mjesecu, 5. listopada slavila se sv. misa zornica u 6 sati, a nakon sv. mise molila se se posveta Bezgrešnom Srcu Marijinu. Pola sata prije sv. mise, u 5.30 sati, molila se Gospina krunica, a nakon sv. mise bio je blagoslov nabožnih predmeta.

Spomendan sv. Ivana Pavla II.

Svečanim večernjim euharistijskim slavljem na spomendan sv. Ivana Pavla II. 22. listopada vjernici su se prisjetili pape koji je pohodio Dubrovnik, postao počasnim građaninom grada i pomolili se za njegov zagovor. Misno slavlje predvodio je župnik don Marin Lučić uz koncelebraciju župnih vikara don Darka Kovačevića i don Ivana Galjufa i asistenciju trajnog đakona don Tomislava Sikavice.

Pjevanjem je slavlje uzveličao Mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem voditeljice Petre Potrebića.

Nakon mise vjernici su imali priliku pomoliti se pred relikvijom krvi sv. Ivana Pavla II. koja se čuva u Moćniku katedrale, a ovom prilikom bila je izložena vjernicima na čašćenje.

Susret djece dviju gradskih župa: Glasnici velikoga Kralja

Susret djece katedralne župe i župe sv. Andrije, pod geslom „Glasnici velikoga Kralja“ održan je 5. listopada. Susret je koordinirala s. Katarina Mihić. Više od stotinu djece okupilo se u katedrali gdje su se, nakon kratkog uvoda i poticaja na promišljanje o Blaženoj Djevici Mariji, o molitvi krunice kojoj je posjećen mjesec listopad te misionarima za koje se osobito moli u ovom mjesecu, upoznali s animatorima i molili desetice krunice. Program je nastavljen u Biskupijskom sjemeništu uz ples i pjesmu, a vodili su ga mladi i animatori obiju župa. U grupama su se djeca upoznavala s misionarima i njihovim misijskim poslanjem. Prisjetili su se sv. Majke Terezije, sv. Franja Ksaverskog, bl. Marije Propetog Isusa Petković i o. Ante Gabrića. Druge grupe su proučavale misijsku krunicu te djela fra Vjeka Čurića u Africi i sestara Kćeri Milosrđa u Južnoj Americi. O svom pedesetogodišnjem iskustvu života i rada u misijama

Marin Lučić. Vjernici koji su do posljednjeg mjesta ispunili katedralu sudjelovali su u programu koji se sastojao od slavljenja, misnog slavlja i klanjanja pred Presvetim Oltarskim Sakramentom. Nakon mise vjernici su se mogli pomoliti pred otvorenim Moćnikom katedrale u kojem se čuvaju 183 relikvije svetaca i svetica. Vrata Moćnika su tijekom cijelog bdjenja bila otvorena.

“Zlatna harfa” Dubrovačke biskupije održana u Stonu

Smotra dječjih crkvenih zborova “Zlatna harfa” Dubrovačke biskupije održana je u župi sv. Vlaha u Stonu 26. listopada. Uz župnika domaćina don Bernarda Pleše na susretu su sudjelovali župnik Smokvice i Čare don Ivo Markić i župnik Žrnova don Jerko Ban kao i redovnice iz više redovničkih zajednica. “Zlatna harfa”, pokrenuta 1984. godine, raširena je manifestacija kojoj je cilj obnova liturgijskog pjevanja prema Hrvatskoj liturgijskoj pjesmarici “Pjevajte Gospodinu pjesmu novu”. Povjerenica za Dubrovačku biskupiju je s. Danijela Škoro. Ovogodišnja harfa bila je tematski povezana s proslavom 800. obljetnice Božića u Geccu i stigmi sv. Franje. Na smotri je sudjelovalo sedam dječjih župnih zborova među kojima Dječji katedralni zbor i Dječji zbor župe sv. Andrije. Oba zbora vodi Luce Čatić.

Svi sveti

Na blagdan Svih svetih u katedrali su slavljene svete mise na različite nakane.

Dušni dan i prva subota u mjesecu

Prve subote u mjesecu, 2. studenoga, koja je ujedno Dušni dan slavila se sv. misa zornica u 6 sati, a nakon sv. mise molila se se posveta Bezgrješnom Srcu Marijinu. Pola sata prije sv. mise, u 5.30 sati, molila se Gospina krunica, a nakon sv. mise bio je blagoslov nabožnih predmeta.

Sвета misa za pokojne članove Katedralnog zbora i za pokojne članove bratstva Presvetog Sakramenta

Sвета misa za pokojne članove Katedralnog zbora i za pokojne članove bratstva Presvetog Sakramenta slavljena je 3. studenoga.

Molitveno-slavljeničko bdjenje Holywin uz otvoren Moćnik katedrale

Molitveno-slavljeničko bdjenje uoči svetkovine Svih svetih – Holywin održano je u četvrtak 31. listopada u organizaciji molitvene zajednice Effatha. Liturgiju je predvodio duhovnik zajednice Effatha, župnik don

Proslava feste sv. Andrije

Župa sv. Andrije u Dubrovniku svečano je 30. studenoga proslavila svetkovinu svog nebeskog zaštitnika. Svečano euharistijsko slavlje u 18 sati predvodio je župnik župe sv. Mihajla u Lapadu don Frano Kuraja. Slavlju je prethodila trodnevna duhovna obnova. Prve večeri trodnevlja propovijedao je don Petar Markić. Druge i treće večeri propovijedao je fra Mijo Šarčević. Druge večeri nakon mise održano je euharistijsko klanjanje, a treće večeri molila se prva večernja molitva iz Časoslova.

Paljenje prve adventske svijeće

Služba riječi uz paljenje svijeće na adventskom vijencu ispred Kneževa dvora održana je 30. studenoga, uoči prve adventske nedjelja. Liturgiju je predvodila Župa sv. Križa uz animaciju župnog zbora. Druženje se nastavilo uz prikle i čaj.

Blagdan sv. Nikole i sveta misa za sve poginule branitelje i civile u Domovinskom ratu

Na blagdan sv. Nikole 6. prosinca koji se obilježava i kao Dan dubrovačkih branitelja biskup Roko Glasnović predvodio je euharistijsko slavlje u katedrali Gospe Velike u Dubrovniku.

Na misi se molilo za sve poginule branitelje i civile u Domovinskom ratu.

U crkvi sv. Nikole slavljene su svete mise koje tradicionalno posjećuju štovatelji sveca zaštitnika djece, pomoraca i putnika. Po običaju, dijeljene su blagoslovljene jabuke.

Tekstovi i slike preneseni s www.db.hr

RASPORED BLAGOSLOVA

PETAK, 27. XII. 2024.

OD 9 DO 13 SATI

Prvi svećenik: Kneza Damjana Jude, Bandureva, Stajeva, Za Karmenom, Braće Andrijića, Đura Baljivi, Ispod mira, Od Pustijerne

Drugi svećenik: Restićeva, Pobijana, Ilije Sarake, Stulina, Gradićeva, Kneza Hrvaša, Poljana Ruđera Boškovića

Treći svećenik: Zvijezdićeva, Crijevićeva, Poljana Mrtvo zvono, Stros Mayerova, Ivana Rabljanina, Svetog Šimuna, Grbava, Hranjca

OD 14 DO 19 SATI

Prvi svećenik: Od Domina, Svete Marije, Od Kaštela

Drugi svećenik: Na Andriji, Za Rupama, Od Rupa, Od Šorte, Puzljiva, Hlidića, Za Rokom, Ferićeva, Garište, Zlatarićeva, Getaldićeva

Treći svećenik: Čubranovićeva, Đorđićeva, Široka, Vara, Između Polača, Cvijete Zuzorić, Zeljarica, Lučarica, Ribarnica

SUBOTA, 28. XII. 2024.

OD 9 DO 13 SATI

Prvi svećenik: Od Puča, Svetog Josipa, Božidarevićeva

Drugi svećenik: Bunićeva Poljana, Gundulićeva Poljana, Uz Jezuite, Dinka Ranjine, Marojice Kaboge, Uska, Miha Pracata, Pećarica, Tmušasta, Gučetićeva

Treći svećenik: Zlatarska, Kovačka, Žudioska, Boškovića

OD 14 DO 19 SATI

Prvi svećenik: Dropčeva, Zamanjina, Peline, Vetranićeva, Petilovrijenci, Kunićeva

Drugi svećenik: Nalješkovićeva, Antuninska, Palmotićeva

Treći svećenik: Od Sigurate, Celestina Medovića, Ispod Minčete, Mala, Plovani Skalini, Hanibala Lucića, Prijeko

‘Tamo gdje palme cvatu’

In memoriam don Frano Miljenko Markić - Aleluja

Kršten je na blagdan sv. Franje Asiškog, preminuo je uoči Male Gospe, a pokopan na Ime Marijino. Na dan pokopa, 12. rujna 2024., misa zadušnica slavljena je gotovo istovremeno na dva kontinenta.

U crkvi sv. Ane predvodio ju je biskup Roko Glasnović u suslavlju s brojnim svećenicima i redovnicima među kojima su bili generalni vikar Mostarsko-dubrovačke biskupije mons. Nikola Menalo i župnik pokojnikove rodne župe sv. Ane u Ljutom Docu u Hercegovini, fra Ignacije Alerić. Izraze sućuti uputili su bivši dubrovački biskupi, nadbiskup Mate Uzinić i nadbiskup Želimir Puljić kao i nacionalna ravnateljica Papinskih misijskih djela u Republici Hrvatskoj s. Ivana Margarín.

U katedrali Gospe Lurdske katolička biskupija Mongu u Zambiji u Africi organizirala je duhovni program „u spomen na našeg voljenog don Frana Miljenka Markića Aleluja”. Program se sastojao od klanjanja pred Presvetim, molitve krunice i slavlja mise zadušnice.

Za ispraćaja posmrtnih ostataka iz crkve sv. Mihajla mons. Toma Lučić, upravitelj svećeničkog doma, prisjetio se trenutaka kad je s pokojnim don Franom posjećivao njegove župljane. Osjetio bi iznimno gostoprimstvo i bliskost kao među članovima obitelji. Ime Miljenko, koje mu je nadjenula majka, posve je odgovaralo njegovoj osobnosti jer je bio pun dosjetljive ljubavi i zato miljenik mnogih. Možda se baš zato svugdje osjećao da je doma. Ime Frano, po omiljenom Siromašku, koje mu je nadjenulo svećenik na krštenju, znakovito je, i kao da podcrtava inicijalni majčin izbor. Treće ime dobio je na Mali Uskrs 1979. godine na molitvenom skupu u Ponikvama na Pelješcu kad je svećenicima, časnim sestrama i laicima pružio ruku i umjesto ‘sretan Uskrs’, svima rekao ‘Aleluja!’ Posve u skladu sa znakovitim imenima pred samu smrt zamolio je da se na sprovodu ne govori o njemu i njegovom životu, nego o kraljevstvu Božjem.

Zlatnu misu, na blagdan Preobraženja Gospodinova 2017. godine ispred župne crkve sv. Ane u Ljutom Docu, proslavio je zajedno s, danas pokojnima, omiljenim svećenicima Dubrovačke biskupije, don Grgom Tomićem i don Stankom Lasićem, dugogodišnjim katedralnim župnikom. Upravo je don Frano, koji se isticao pobožnošću i poniznošću, zaslužan za don Stankov dolazak u Dubrovačko

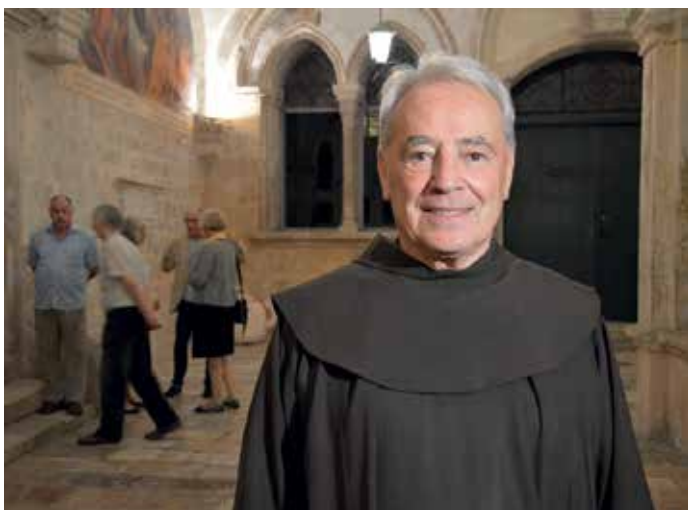

sjemenište, godinu dana kasnije, jer mu je lijepo govorio o životu u Sjemeništu.

Don Frano Miljenko Markić - Aleluja rođen je 3. listopada 1941. godine u Biograticima kraj Širokog Brijega od oca Mirka i majke Slavke Lončar. Bio je jedino dijete u obitelji, pa su mnogi smatrali da neće biti svećenik. Oca, koji je nestao u Drugom svjetskom ratu, na žalost, nije upoznao. Gimnaziju je pohađao u Širokom Brijegu i u Dubrovačkom sjemeništu. Teologiju je studirao u Zadru i Splitu. Za svećenika je zaređen u Splitu 29. lipnja 1967. godine. Pastoralni praktikum izvršio je u župi Radošić u Šibenskoj biskupiji, poznatoj po bikijadi. U Dubrovačkoj biskupiji upravljao je župom u Stravči, pa u Ponikvama, bio je dušobrižnik u župama Smokvica i Čara, Smokovljani, Lisac, Pridvorje, Lopud i Putnikovići. Kad mu je preminula majka, koja ga je pratila u službovanju, odlučio se na odlazak u misije ‘Tamo gdje palme cvatu’. U Africi je kao misionar proveo s prekidima skoro cijelo desetljeće. Bio je u Zambiji u dva navrata (1984.-1990.) i (1998.-2001.). Umirovljen je 2020. godine, no nastavio je pružati duhovnu potporu djelatnicima Caritasa Dubrovačke biskupije predvođeci dnevna misna slavlja i pomažući gdje god je trebalo.

Afriku nikad nije zaboravio. Godinama je bio delegat za misije Dubrovačke biskupije i održavao je veze s misijskim krajevima pomažući na razne načine. Preminuo je u 7. rujna 2024. godine u 83. godini života i 58. godini svećeništva u Općoj bolnici u Dubrovniku.

In memoriam fra Rafael (Jakov) Romić

Član Franjevačke Provincije sv. Jeronima u Dalmaciji i Istri fra Rafael (Jakov) Romić preminuo je, okrijepljen svetim sakramentima u 85. godini života, 69. redovništva i 59. svećeništva, 23. ožujka 2024. u Splitu gdje je i pokopan. Jedan dio svog života djelovao je u samostanu Male braće u Dubrovniku.

Jakov Rafael Romić rođen je 21. veljače 1939. u Rakitnu, od oca Petra i majke Anke r. Vitković. Niže i srednje školovanje završio je u Dubrovniku, Zadru i Pazinu. U novicijat Franjevačke provincije sv. Jeronima u Zadru ušao je 11. kolovoza 1955. godine, a 4. listopada 1961. svećano je zavjetovan. Filozofsko-teološki studij u Pazinu, Zadru i Zagrebu apsolvirao je licencijatom 1966. godine. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1964. godine. Studij filozofije na sveučilištu Antonianum u Rimu završio je 1970., postigavši akademski stupanj doktora filozofije.

Nakon završenog studija do 1975. Romić je predavao na Franjevačkoj filozofiji u Dubrovniku, na Institutu za teološku kulturu laika u Zagrebu i na Filozofskom fakultetu sveučilišta Antonianum u Rimu. Od 1975. pola godine vodio je hrvatski televizijski program u New Yorku, a hrvatski vjerski radio do 1980. godine. Od 1980. do 2009. bio je župnik župe Sankt Kilian u Wiesbadenu (Njemačka). Nakon boravka u inozemstvu 2009. vratio se u franjevački samostan u Dubrovnik gdje je proveo nekoliko godina, a posljednje godine života proveo je u samostanu na Poljudu u Splitu.

Objavio je više knjiga stručne tematike na hrvatskom, talijanskom i njemačkom jeziku i zbirke pjesama na hrvatskom i njemačkom jeziku.

In memoriam fr. Mirko Ljubić

Dominikanac fr. Mirko Ljubić, član Hrvatske dominikanske provincije Navještenja Blažene Djevice Marije i Samostana sv. Dominika u Dubrovniku, blago je u Gospodinu preminuo okrijepljen svetim sakramentima 31. prosinca 2023. godine

u 83. godini života, 58. redovništva i 50. godini svećeništva. Pokopan je na groblju na Dančama.

Fr. Mirko Ljubić rođen je 28. listopada 1941. u Uzarićima, od oca Bože i majke Anđe, rođene Kraljević. Jednostavne zavjete u dominikanskom redu položio je 22. svibnja 1966., a svećane 11. veljače 1970. godine. Za svećenika je zaređen u Zagrebu 22. lipnja 1974. godine.

Fr. Mirko je, uz ostalo, jedno vrijeme bio i duhovni pomoćnik u župi Mokošica, područje Sustjepana.

Kršteni

Niko Čagalj, 6.12.2023., Ivan Čagalj i Ivana r. Kraljić
 Maroje Brkić, 26.12.2023., Igor Brkić i Lidija Bogut
 Marla Miloš, 29.12.2023., Hrvoje Miloš i Nicol r. Matić
 Petra Kačić, 13.01.2024. Frano Kardum i Ivana Kačić
 Marko Jelić, 21.01.2024., Ivan i Katica r. Pajić
 Mateo Županović, 10.02.2024., Dario i Jelena r. Katičić
 Liam Kai Petrak, 11.02.2024., Krešimir i Tea r. Manojlović
 Lotta Dalmatin, 17.02.2024., Luko i Lara r. Vlahović
 Luka Janko Surjan, 18.02.2024., Đivo i Marijana r. Asić
 Toni Ljepopio, 03.03.2024., Pavo i Matea r. Suton
 Paulo Miljas, 16.03.2024., Orsat i Nicol r. Vodopić
 Maria Lale, 17.03.2024., Željko i Nikolina r. Đurić
 Đivo Kristović, 17.03.2024., Ivica i Lucijana r. Zelen

Rubi Petković, 01.04.2024., Mislav i Mirela r. Muslić
 Leona Pia Jokić, 06.04.2024., Stijepo i Ivana r. Gabrić
 Matija Šutalo, 07.04.2024., Nikola i Lucija r. Salinović
 Zoe Maria Previšić, 07.04.2024., Matko i Doris r. Urlič
 Judita Rezić, 13.04.2024., Ivan i Brigita r. Siništaj
 Mara Đurić, 20.04.2024., Vicko i Ivana r. Gudelj Velaga
 Teo Rašica, 21.04.2024., Kristijan i Marija r. Sagrestano
 Ana Valerija Paškov, 21.04.2024., Tomislav i Loretar
 Carević
 Josip Šimićević, 21.04.2024., Srećko i Danijela r. Miljić
 Luka Šimićević, 21.04.2024., Srećko i Danijela r. Miljić
 Ivan Šimićević, 21.04.2024., Srećko i Danijela r. Miljić
 Bruna Marija Tullio, 04.05.2024, Emilio i Dubravka r. Raič
 Iris Učović, 05.05.2024., Lovro i Ivana r. Grgurević
 Luka Radiš, 18.05.2024., Renato i Dolores r. Bilić
 Mariana Knežević, 26.05.2024., Mario i Dubravka r.
 Kalinić
 Niko Katičić, 01.06.2024., Matej i Marija r. Gaćina
 Ema Radić, 01.06.2024., Andro i Irena r. Terzić
 Petar Sentić, 08.06.2024., Mateo i Mia r. Šahurić
 Larisa Tomić, 09.06.2024., Robert i Karolina r. Čondor.
 Rita Švaljek Džamonja, 09.06.2024., Ivan i Martina r.
 Švaljek
 Monika Jeljenić, 09.06.2024., Oskar i Ljubica r. Vlašić
 Vida Išasegi, 23.06.2024., Vedran i Katarina r. Begonja
 Gabriela Kvestić, 30.06.2024., Lovro i Diana r. Busančić
 Matthew Tomicic, 20.07.2024., Damir i Tathiane r. Vergari
 Toni Nekić, 27.07.2024., Tim i Josipa r. Pasković

Lucija Šibalić, 01.09.2024., Valentina Šibalić
 Mia Drašković, 15.09.2024., Antonio i Tea r. Perković
 Eva Antonija Vasilj, 22.09.2024., Veselko i Lora r. Čotra
 Ivan Pavao Petar Kordić, 22.09.2024., Petar i Mara r.
 Stanić
 Dušan Nikola Alilović, 27.09.2024., Milan i Nikolina r.
 Šiljug

Maro Rakigjija, 05.10.2024., Antun i Mirna r. Đurđević
 Toni Srhoj, 12.10.2024., Luko i Ana r. Tapalović
 Gita Pavlović, 13.10.2024., Vedran i Deša r. Kelez
 Chiara Barešić, 19.10.2024., Mauro i Petra r. Filipi
 Emily Babić, 19.10.2024., Mario i Kristina r. Tomičić
 Roza Marija Sentić, 26.10.2024., Domagoj i Nives r. Radulj
 Petar Hadžić, 16.11. 2024., Vojislav i Jelena r. Čališ
 Ante Musić, 24.11.2024., Roko i Marija r. Marović

Ivan Pavao Petar Kordić, 22.09.2024.

Vjenčani

10.2.2024. Ivan Kolovrat i Doris Bogdanović
 10.02.2024. Ivan Andreuzzi i Ana Buratović
 02.04.2024. Mario Moretić i Matea Pejić
 06.04.2024. Mateo Bioškić i Ana Ljuban

13.04.2024. Ivo Prce i Andrea Damjanović
 20.04.2024. Nikša Ivanović i Dora Čagalj
 20.04.2024. Josip Medi i Barbara Damić
 04.05.2024. Daniel Žarnovski i Monika Sokolovska
 04.05.2024. Nikola Skaramuca i Aysyli Sadrislamova
 04.05.2024. Ilija Balić i Marija Radoš Kristić
 18.05.2024. Ivan Memunić i Antonia Vlašić
 18.05.2024. Mladen Miloslavić i Mirta Moravec
 20.05.2024. Dario Rezo i Margareta Krajnović
 23.05.2024. Marko Marjanović i Monika Gorska
 25.05.2024. Ivan Lazibat i Mihaela Domaćin
 25.05.2024. Dominic Dowling i Alexandra Delaney
 27.05.2024. Stefan Nosić i Margaret Cimarolli
 31.05.2024. Liam Stewart i Nicole Artukovich
 31.05.2024. Olivewr Hamshar i Sophie Fidge
 01.06.2024. Marko Lubura i Ena Toljan
 03.06.2024. David Cooke i Daniella Dombovic
 08.06.2024. Mateo Galov i Iva Njirić
 08.06.2024. Niklola Pavlina i Ana Veselić
 10.06.2024. William Power i Catherina O Donoghue
 13.06.2024. Alan Noel O Mahony i Rebecca Humhries
 14.06.2024. Ryan J. Quinn i Emma O Neill
 21.06.2024. Nicolas Vit i Zuzana Kupčikova

28.09.2024. Ivan Pavlović i Mihaela Haklička

03.08.2024. Ross M. Buchanan i Rebecca L. Lake
 03.08.2024. Ana Abjanić i Marko Tepšić
 16.08.2024. Francis H. Feast i Luisa S. Aquilina
 17.08.2024. Rene Majcen i Dajana Demonjić
 25.08.2024. Fintan T. Averell i Daire M.O Neill
 31.08.2024. Bruno Adorić i Andrea Skansi
 31.08.2024. Miho Lučić i Andrea Velasco Perez
 06.09.2024. Jake F. Carter i Katarina M.Popović
 07.09.2024. Eugen Miljan i Ane Crnjak
 07.09.2024. Toni Jerinić i Antonija Lučić
 07.09.2024. Šime Stura i Dinka Glavinić
 10.09.2024. Dariusz Kopeć i Paula Salapa
 14.09.2024. Marko Buconić i Maihaela Ćorak
 14.09.2024. Franko Šeman i Marija Milićević
 14.09.2024. Josip Tomičić i Nikolina Čolan
 14.09.2024. Dario Obuljen i Andrea Matić
 21.09.2024. Orsat Bajurin i Lucijana Margaretić
 21.09.2024. Pavo Lučić i Marija M. Franić
 21.09.2024. Steven A.Manzella i Sunila M. Lohia
 28.09.2024. Ivan Pavlović i Mihaela Haklička
 04.10.2024. Nikša Monić i Lea Lujo
 05.10.2024. Matija Zore i Ivona Čamo
 05.10.2024. Marko Grabovac i Marijeta Radić
 11.10.2024. Matej Raguž i Mara Jelaska
 12.10.2024. Grgur Guljermović i Petra Kisić
 12.10.2024. Luka Čulić i Matea Pavlović
 19.10.2024. Andrej Vidić i Antonija Kalauz
 25.10.2024. Andrija Njavro i Ivona Šoša
 26.10.2024. Domagoj Sentić i Nives Radulj
 09.11.2024. Adis Avdić i Leona Zovko
 30.11.2024. Frana Bašica i Krešimir Sokač
 30.11.2024. Antonio La Volpicella i Marijana Bautović

Ana Abjanić i Marko Tepšić

22.06.2024. Patrick O Rourke i Rebecca A.Fogarty
 22.06.2024. Malte H. Sundermann i Angela Udovičić Richter
 29.06.2024. Antun Končić i Marieta Šuperak
 29.06. 2024. Benedikt Turudić i Marie L.Findeisen
 29.06.2024. Dermont Savage i Hannah Cunningham
 30.06.2024. Jeschri P. Gonzales i Cherry M.Barrion
 03.07.2024. Martin S.Gallagher i Aoife T.O Neill
 06.07.2024. Luka Palameta i Iva Radonić
 06.07.2024. Jure Lončarica i Marija Jakobušić
 11.07.2024. Evan Vrsaljko i Brenda E.Mancheno Sarimento
 13.07.2024. Hrvoje Glavinja i Ivana Milić
 17.07.2024. Mikolaj M. Tyrbulec i Zaneta B.Pludowska
 20.07.2024. Perica Kopanica i Ivana Hrštić
 27.07.2024. Tim Nekić i Josipa Pasković
 02.08.2024. Diarmuid Foley i Gemma Gallanagh

Umrli

Fr. Mirko Ljubić, 28.10.1941. – 31.12.2023.
 Zlatko Andrić, 25.09.1958. – 05.01.2024.
 Emilio Stamenić, 13.12.1941. – 18.01.2024.
 Aurelija Nadilo, 02.12.1940. – 12.05.2024.
 Davor Filipović, 16.03.1962. – 11.05.2024.
 Tonći Tkalec, 12.02.1955. – 06.06.2024.
 Katarina Bešker, 13.05.1936. – 05.09.2024.
 Ilka Bajurin, 16.01.1947. – 12.09.2024.
 Ana Čičovački, 13.06.1952. – 16.09.2024.
 Karmen Nivić, 05.08.1927. – 25.10.2024.
 Marija Barbir, 07.10.1940. – 18.11.2024.

Ilka Bajurin

12. svibnja 2024.god.

5. svibnja 2024.god.

